ສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ

ສັນຕິພາບ ເອ□ະລາດ ປະຊາທິປະໄຕ ເອ□ະພາບ ວັດທະນາຖາວອນ.

ປື້ມຄູ່ມືສຳລັບ

ຝຶ□ອົບຮົມ □ານເປັນຄູຝຶ□ສຳລັບ ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ □ຽວ□ັບ □ານຕັດສິນບັນຫາ

INDIGENOUS WOMEN GROUP IN DECISION MAKING TRAINING OF TRAINER

Technical supported document by: AIPP

Translate and edit by: Gender and Development Group

ຄຳນຳ

ຄູ່ມືໃນ□ານຝຶ□ອົບຮົມ□ານເປັນຄູຝຶກ ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາ□່ຽວ□ັບວຽກງານພັດທະນາ ເປັນ□ານແປມາຈາກປື້ມຄູ່ມື Indigenouse Women in Decision Making ຊຶ່ງເປັນພາສາອັງກິດ ໂດຍມູນນິທິ ສົນທິສັນຍາ□່ຽວ□ັບປະຊາຊົນຊາວພື້ນເມືອງອາຊີ (AIPP) ພາຍໃຕ້ການສະໜັບສະໜູນໂດຍ ອົງການສະຫະປະຊາຊາດເພື່ອ□ານພັດທະນາ (UNDP).

ຄູ່ມືນີ້ໄດ້ຜ່ານ□ານພັດທະນາເພື່ອແທດເໝາະ□ັບສະພາບ□ານນຳໃຊ້ໃນພື້ນທີ່ຕົວຈິງຂອງ 3 ຊົນເຜົ່າຄື: ມົ້ງ, ຂະມຸ ແລະ □ະຕາງ ຊຶ່ງເປັນບ້ານເປົ້າໝາຍຂອງບັນດາສະມາຊິກກຸ່ມພັດທະນາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ, ຊຶ່ງພວ□ເຮົາໄດ້ມີການພັດທະນາມາຈາ□ຜົນໄດ້ຮັບຈາ□□ານຝຶກອົບຮົມ 2 ຊຸດ ຄື: □ານເປັນຄູຝຶກຂອງຄູຝຶກທີ່ເປັນຄົນຊົນເຜົ່າທັງ 3 ຊົນເຜົ່າ ແລະ □ານຕິດຕາມຝຶ□ອົບຮົມໃນບ້ານເປົ້າໝາຍຂອງຄູຝຶກໃນ 3 ເມືອງ ຄື: ບ້ານ ນາສາວນາງ ເມືອງສັງທອງ, ບ້ານ ເຊປອງ ແລະ ບ້ານ ເຊກີ-ພູມະລີ, ເມືອງ ທ່າປາງທອງ; ບ້ານ ຈອມຈຸກ, ບ້ານ ຫ້ວຍສາລາ, ບ້ານ ຫ້ວຍດິນຈີ່ ແລະ ບ້ານ ນ້ຳແພດ, ເມືອງ ຫ້ວຍຊາຍ, ແຂວງ ບໍ່ແກ້ວ.

ຈຸດປະສົງຂອງການນຳໃຊ້ຄູ່ມືນີ້ ເພື່ອເປັນ□ານຝຶກຄູຝຶກຜູ້ທີ່ປະຕິບັດວຽກຕົວຈິງກັບບັນດາບ້ານເປົ້າໝາຍທີ່ເປັນຊົນເຜົ່າ ຊຶ່ງເປັນ□ານສ້າງຄວາມສາມາດ ແລະ ເປີດໂອກາດ ໃຫ້ກັບແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າຜູ້ບໍ່ຮູ້ໜັງສືສາມາດ ແລ□ປ່ຽນຄວາມຄິດເຫັນ, ປະສົບ□ານຕົວຈິງໃນ□ານດຳລົງຊີວິດຂອງແມ່ຍິງໃນຊົນນະບົດ, ການມີສ່ວນຮ່ວມ□ານຕັດສິນບັນຫາໃນຊຸມຊົນ, ສັງຄົມ.

ໃນນາມທີມງານປະສານງານ□ຸ່ມພັດທະນາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໄດ້ພັດທະນາຄູ່ມືນີ້ຈາ□ຕົ້ນສະບັບທີ່ເປັນພາສາອັງກິດ ຫາ□ທ່ານໃດມີຄວາມປະສົງຈະນຳໃຊ້ ຫຼື ແລກປ່ຽນບົດຮຽນ, ພ້ອມທັງໃຫ້ຄຳແນະນຳແມ່ນພວ□ເຮົາມີຄວາມຍິນດີ ແລະ ຂໍຮັບຟັງທຸກໆ ຄຳຄິດເຫັນ, ພ້ອມນີ້ພວ□ເຮົາກໍ່ຫວັງວ່າຄູ່ມືນີ້ຈະເປັນເຄື່ອງມືໜຶ່ງໃນ□ານປະຕິບັດວຽກຂອງບັນດານັ□ພັດທະນາໃນ□ານສົ່ງເສີມຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ ໂດຍສະເພາະບັນດາເຜົ່າໃນ ສປປ ລາວ.

ຄວາມເປັນມາ

ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບ ໃນ□ານພົວພັນລະຫວ່າງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ຢູ່ໃນວັດທະນະທຳ ແລະ ສັງຄົມທົ່ວໝົດໂລ□ແມ່ນມີຜົນໃນທາງລົບ ຊຶ່ງສາມາດສະແດງໃຫ້ເຫັນໄດ້ຢູ່ໃນປະສົບ□ານຊີວິດປະຈຳວັນເຊັ່ນ: □ານໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ, ໃນ□ານພັດທະນາຊຸມຊົນ ແລະ ສັງຄົມ ເນື່ອງຈາ□ວ່າ□ານຕັດສິດເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງສະມາຊິກຂອງຊຸມຊົນທີ່ໄດ້□ຳນົດບໍ່ໃຫ້ຕັດສິນບັນຫາ. ຮູບແບບຂອງ□ານຕັດສິດ ແລະ ຄວາມບໍ່ສະເໝີພາບແມ່ນແຕກຕ່າງ□ັນໄປຢ່າງ□ວ້າງຂວາງ ແລະ ແນວທາງທີ່ຈະຈັດ□ານ ຫຼື ຜ່ານຜ່າຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາ□ດັ່ງກ່າວຕ້ອງໄດ້ເຈາະຈົງໃສ່ທັງເນື້ອຫາແລະວັດທະນະທຳ. ໂດຍສະເພາະແມ່ຍິງບັນດາເຜົ່າ, ບັນຫາຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ກໍຍິ່ງເພີ່ມທະວີຄວາມຮຸນແຮງຍ້ອນວ່າ ມີ□ານພະເຊີນໜ້າໃນເວລາດຽວ□ັນ□ານຈຳແນ□ຊົນຊາດ ແລະ ຂໍ້ເສຍປຽບທາງດ້ານເສດຖະກິດ.

ຄູ່ມື□ານຝຶ□ອົບຮົມສະບັບນີ້ໄດ້ຮັບ□ານພັດທະນາຂຶ້ນມາ ເພື່ອແທດເໝາະ□ັບສະພາບ□ານຕົວຈິງຂອງ 3 ຊົນເຜົ່າຄື ມົ້ງ, ຂະມຸ ແລະ □ະຕາງ ໃນ ສປປ ລາວ, ເວົ້າເຖິງຄວາມ□່ຽວພັນທາງດ້ານອຳນາດທີ່ມີອິດທິພົນຕໍ່□ານດຳລົງຊີວິດປະຈຳວັນຂອງແມ່ຍິງບັນດາເຜົ່າ ຢູ່ໃນລະດັບຊຸມຊົນ. ໄດ້ເລັ່ງໃສ່ພາລະບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາ ຊຶ່ງເປັນພາ□ສ່ວນໜຶ່ງທີ່ແຍກອອ□ຈາ□□ັນບໍ່ໄດ້ຂອງປະສົບ□ານຊີວິດປະຈຳວັນປົ□□ະຕິຂອງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າແລະໄດ້ຖື□□ຳນົດໂດຍສິ່ງແວດລ້ອມຂອງຊຸມຊົນ ເພື່ອນຳໃຊ້ຄູ່ມືສະບັບນີ້. ຄູ່ມືນີ້ມີຈຸດມຸ່ງໝາຍທີ່ຈະໃຫ້ບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມມີຄວາມເຂົ້າໃຈພາລະບົດບາດ ຍິງ-ຊາຍ ຢູ່ໃນຊຸມຊົນ/ສັງຄົມຂອງຕົນ ແລະ ພາລະບົດບາດເຫຼົ່ານີ້ ໝາຍເຖິງຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາ. ຄູ່ມື□ານຝຶ□ອົບຮົມຍັງເປັນໂອ□າດນຶ່ງແກ່ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າໄດ້ຮຽນຮູ້ລະບຽບ□ົດໝາຍທີ່□່ຽວຂ້ອງຂອງຊາດ, ໂດຍມີຈຸດເລັ່ງສະເພາະໃນເລື່ອງວັດທະນະທຳ ຊຶ່ງອາດຈະໄດ້ນຳໃຊ້□ົດໝາຍເຫຼົ່ານີ້. ທ້າຍສຸດ, ການຝຶ□ອົບຮົມຍັງຈະໄດ້ໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດໄດ້ມີໂອ□າດແບ່ງປັນ ແລະ ແລກປ່ຽນປະສົບ□ານ ແລະ ໂອ□າດເພື່ອສ້າງຕັ້ງເຄືອຂ່າຍ□ານຮ່ວມມື ແລະ ຮ່ຳຮຽນນຳ□ັນແລະ□ັນວ່າຈະເພີ້ມພູນພາລະບົດຂອງຕົນໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາໃນລະດັບຄົວເຮືອນ ແລະ ລະດັບຊຸມຊົນແນວໃດ.

ຄູ່ມື□ານຝຶ□ອົບຮົມ ໄດ້ຮັບ□ານພັດທະນາຂຶ້ນມາຕະຫຼອດໄລຍະເວລາຫຼາຍປີ ໂດຍມີຈຸດເລັ່ງອັນແຫຼມຄົມທີ່ໃຫ້ຫຼັ□ສູດ ແລະ ກອງປະຊຸມດ້ວຍຄວາມເຂົ້າໃຈອັນເລິກເຊິ່ງ ແລະ ປະສົບ□ານໃນ□ານປະຕິບັດຕົວຈິງຂອງບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງຂອງປະຊາຊົນຊາວພື້ນເມືອງທົ່ວໝົດທະວີບອາຊີ. ຄູ່ມືສະບັບນີ້ໄດ້ຖືກແປອອ□ເປັນພາສາ ເບັນ□າລີ, ມາເລ, ໄທ, ລາວ ແລະ ພະມາ, ແລະ ມີແຜນຈະແປຕື່ມອີ□ເພື່ອນຳໃຊ້ໃນອະນາຄົດ.

ມູນນິທິ ສິນທິສັນຍາ□່ຽວ□ັບປະຊາຊົນຊາວພື້ນເມືອງອາຊີ (AIPP) ແມ່ນເຄືອຂ່າຍຂອງບັນດາອົງ□ານຈັດຕັ້ງຂອງປະຊາຊົນຊາວພື້ນເມືອງໃນອາຊີ, ໂດຍມີກອງເລຂາຕັ້ງຢູ່ຊຽງໃໝ່, ປະເທດໄທ. ເປັນເວທີສຳລັບ□ານແລ□ປ່ຽນ ແລະ □ານສະໜັບສະໜູນຊຶ່ງກັນແລະ□ັນ ສຳລັບບັນດາອົງການຈັດຕັ້ງຂອງປະຊາຊົນຊາວພື້ນເມືອງ ທົ່ວທັງໝົດພາ□ພື້ນ, ແລະ ສະໜັບສະໜູນໃນລະດັບພາ□ພື້ນ ແລະ ລະດັບໂລ□ ໃຫ້ແ□່□ານຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມຄາດຫວັງຂອງສະມາຊິກຂອງຕົນ. ວຽ□ທີ່ພົວພັນເຖິງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໄດ້ສ້າງພາ□ສ່ວນທີ່ໃຫຍ່ອັນໜຶ່ງຂອງວຽ□ງານຂອງຕົນຕະຫຼອດຊຸມປີຜ່ານມາໂດຍ□ານມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງແຂງແຮງຂອງສູນ□ານສຶ□ສາ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າຂອງແມ່ຍິງ ກອກດິເຢຣາ- ຍັງໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນ□ານຮ່າງຄູ່ມືສະບັບນີ້ນຳອີ□

UNDP ໄດ້ໃຫ້□ານສະໜັບສະໜູນ□ານຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຊຸດຝຶ□ອົບຮົມ ເຫຼົ່ານີ້ຢູ່ໃນພາ□ພື້ນແລະໄດ້ຊ່ວຍພັດທະນາຄູ່ມື. ດ້ວຍເຄື່ອງມືທາງດ້ານນະໂຍບາຍຂອງຕົນ□່ຽວ□ັບ□ານຊ່ວຍເຫຼືອປະຊາຊົນຊາວພື້ນເມືອງ, UNDP ມີສິດອຳນາດໃນ□ານໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອ ແລະ ສະໜັບສະໜູນປະຊາຊົນຊາວພື້ນເມືອງ. ໂດຍສອດຄ່ອງ□ັບນະໂຍບາຍນີ້ UNDP ໄດ້ສ້າງກິດຈະ□ຳລິເລີ້ມໃນລະດັບພາ□ພື້ນ□່ຽວ□ັບສິດທິຂອງຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ □ານພັດທະນາຢູ່ໃນອາຊີປາຊີຟິ□ໃນປີ 2004 ໂດຍມີຄວາມຕັ້ງໃຈສະເພາະ□ານພັດທະນາຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ໃຫ້□ານຝຶ□ອົບຮົມແ□່ປະຊາຊົນຊາວພື້ນເມືອງ ແລະ ສົ່ງເສີມ□ານສົນທະນາ□ັນ□່ຽວ□ັບນະໂຍບາຍ ເພື່ອປັບປຸງການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງປະຊາຊົນຊາວພື້ນເມືອງໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາໃນທຸ□ລະດັບ. UNDP ຍັງໄດ້□່າວຢ້ຳອີກເຖິງຄວາມມຸ້ງໝັ້ນຂອງຕົນຕໍ່ຄວາມສະເໝີພາບລະຫວ່າງຍິງ-ຊາຍ ດ້ວຍ□ານສ້າງຕັ້ງແຜນງານ□ານເຊື່ອມບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ອາຊີ-ປາຊີຟິກ ຊຶ່ງໄດ້ຮັບມອບໝາຍສິດໃນ□ານໃຫ້□ານຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານວິຊາ□ານເພື່ອຮັບປະ□ັນໃຫ້ບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍໄດ້ຖື□ນຳມາພິຈາລະນາຢູ່ໃນ□ານສ້າງແຜນງານພັດທະນາ ແລະ ສ້າງສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຊຸ□ນຳ□ານປະຕິບັດສິດທິທາງດ້ານເສດຖະ□ິດແລະ □ານເມືອງຂອງແມ່ຍິງຢ່າງມີຄວາມຄືບໜ້າດ້ວຍ□ານເອົາແຜນງານຂອງຕົນເຂົ້າແຊ□ທັງສອງແຜນງານ ເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມໃນ□ານພັດທະນາຄູ່ມື□ານຝຶ□ອົບຮົມສະບັບນີ້ ແລະ ສະໜັບສະໜູນວຽ□ງານຂອງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ ເພື່ອເສີມສ້າງຄວາມອາດສາມາດ ແລະ ທ່າແຮງ ໃນ□ານມີບົດບາດໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນຊຸມຊົນຂອງຕົນ.

ແຜນງານໃນລະດັບພາ□ພື້ນຂອງ UNDP ດຳເນີນວຽ□ຂອງຕົນດ້ວຍແນວຄວາມຄິດລິເລີ້ມໃນ□ານສ້າງຄວາມອາດສາມາດ (ລວມເຖິງ□ານຝຶ□ອົບຮົມ, ຄວາມເຄື່ອນໄຫວ ແລະ ເວທີ□ານແລ□ປ່ຽນຄວາມຮູ້), ໂຄງການທີ່□່ຽວຂ້ອງ□ັບ□ານຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ໂຄງການທົດລອງ ແລະ □ານສ້າງພັນທະມິດດ້ວຍເຄືອຂ່າຍຢູ່ໃນພາ□ພື້ນ.

UNDP ໄດ້ມີຄວາມຍິນດີແລະພູມໃຈໃນ□ານປະ□ອບສ່ວນເລັ□ໆນ້ອຍໆ ໃຫ້ແ□່□ານເຄື່ອນໄຫວຂອງແມ່ຍິງຊາວພື້ນເມືອງດ້ວຍ□ານສະໜັບສະໜູນຊຸດຝຶ□ອົບຮົມ ແລະ ພິມເຜີຍແຜ່ຄູ່ມືນີ້.

ສາລະບານ

ຄຳນຳ ______ I

ຄວາມເປັນມາຂອງຄູ່ມືການຝຶກອົບຮົມ ______ II

ການແນະນຳຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ການກວດສອບເບິ່ງຄວາມຄາດຫວັງ ______ 1

ການໃຫ້ຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບຈຸດປະສົງ, ລາຍການຂອງການຝຶກອົບຮົມ
ແລະ ວິທີການຂອງການຝຶກອົບຮົມ ______ 2

ບົດທີ1 ແນວໂນ້ມໃນການຕັດສິນບັນຫາ ______ 7

ບົດທີ2: ເລື່ອງຂອງນາງ ______ 11

ບົດທີ3: ຄວາມສາມາດໃນການຕັດສິນບັນຫາ ______ 13

ບົດທີ4: ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ ແລະ ການພັດທະນາ ______ 16

ບົດທີ5: ການເຂົ້າເຖິງ ການສືບທອດມູນມໍລະດົກ ຂອງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ ______ 20

ບົດທີ6: ຄວາມຮຸນແຮງ ຕໍ່ ແມ່ຍິງ ______ 24

ບົດທີ7: ການແບ່ງວຽກໃນຄົວເຮືອນ ______ 27

ບົດທີ8: ກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງຊາດ ກ່ຽວກັບແມ່ຍິງ ແລະການເຂົ້າຮ່ວມ
ຂອງແມ່ຍິງໃນການຕັດສິນບັນຫາໃນລະດັບຊາດ ______ 30

ບົດທີ9: ຍຸດທະສາດເພື່ອເອົາແມ່ຍິງຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາ ______ 32

ບົດທີ10: ແຜນຕິດຕາມກິດຈະກຳ ______ 36

ບົດທີ11: ການປະເມີນຜົນ ______ 37

ແບບຟອມປະເມີນຜົນ ______ 38

ຮ່າງບົດສອນ ແລະວິທີການຝຶກອົບຮົມ ______ 42

ໃບຊ້ອນທ້າຍ ______ 49

ບົດແນະນຳ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ □ານ□ວດສອບເບິ່ງ ຄວາມຄາດຫວັງ

ວັດຖຸປະສົງ:

1. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສາມາດຮູ້ ຊື່ ຂອງ□ັນແລະ□ັນ ແລະ ຂໍ້ມູນຂ່າວສານ ອື່ນໆ □່ຽວ□ັບແຕ່ລະຄົນ. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສາມາດສະແດງອອ□ຄວາມຄາດຫວັງຂອງຕົນ ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວ□ສາມາດເວົ້າເຖິງ ແລະ ທົບທວນໃນພາຍຫຼັງ ເພື່ອ□ວດ□າເບິ່ງວ່າພວ□ເພິ່ນໄດ້ບັນລຸຄວາມຄາດຫວັງເຫຼົ່ານີ້ຫຼືບໍ່ ເມື່ອສິ້ນສຸດ□ານຝຶ□ອົບຮົມ.*ເວລາ:* 1 ຊົ່ວໂມງ ແລະ 30 ນາທີ

□ິດຈະ□ຳ ຫລື ຂັ້ນຕອນ:

1. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ລະຄົນໄດ້ຮັບບັດແຂງ (ສີແຕ□ຕ່າງ□ັນ) ສອງໃບ ແລະ ເຜີດ ໜຶ່ງ□້ານ.
2. ຄຳແນະນຳ: ພາຍໃນ 5 ນາທີ, ຈົ່ງຄຶດ ແລະ ຂຽນ 1–2 ຄຳ □່ຽວ□ັບທ່ານເອງ (ຈົ່ງຂຽນໂຕໜັງສືໃຫ່ຍ) ໃສ່ບັດແຂງ ສີນຶ່ງ ແລະ ຕອບ ຄຳຖາມຕໍ່ໄປນີ້:
    - ທ່ານຊື່ຫຍັງ ແລະ ທີ່ມາຂອງທ່ານ (ທ່ານມາຈາ□ໃສ)?
    - ແມ່ນໃຜ ຕັ້ງຊື່ໃຫ້ທ່ານ?
    - ຊື່ທ່ານມີຄວາມໝາຍ ວ່າແນວໃດ?
3. ອີ□ເທື່ອໜຶ່ງພາຍໃນ 5 ນາທີ, ຈົ່ງຄຶດ ແລະ ຂຽນ 1– 2 ຄຳ □່ຽວ□ັບຄວາມຄາດຫວັງຂອງທ່ານ (ຈົ່ງຂຽນໂຕໜັງສືໃຫຍ່) ໃສ່ບັດສີຕ່າງຈາ□ທຳອິດ, ໂດຍຕອບຄຳຖາມຕໍ່ໄປນີ້:
    - ທ່ານຄາດຫວັງຢາ□ຈະຮ່ຳຮຽນຫຍັງ ຈາ□ □ານຝຶ□ອົບນີ້?
    - ທ່ານຄາດຫວັງຫຍັງຈາ□ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມນຳ□ັນ□ັບທ່ານ?
    - ທ່ານຄາດຫວັງຢາ□ຈະໄດ້ຫຍັງພາຍຫຼັງການຝຶ□ອົບຮົມ?
4. ພາຍຫຼັງໝົດທຸ□ຄົນຂຽນແລ້ວ, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ລະຄົນຈະແນະນຳຕົນເອງ ແລະ ສະເໜີຄວາມຄາດຫວັງຂອງຕົນໃນ□ຸ່ມໃຫຍ່ປະມານ 3 ນາທີ, ຈາ□ນັ້ນເອົາບັດຂອງຕົນວາງໃສ່ພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້□ຳນົດໃຫ້ຢູ່ຝາ. ບັດແມ່ນສາມາດເອົາວາງເປັນ 2 ຖັນ, ຖັນທີ1 ສຳລັບຊື່, ທີ່ມາແລະຄວາມໝາຍ ແລະ ຖັນທີ2 ສຳລັບຄວາມຄາດຫວັງ.
5. ຈາ□ນັ້ນຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວ□ສັງລວມຄວາມຄາດຫວັງສ່ວນໃຫຍ່ ແລະ ທີ່ຄື□ັນຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດ ແລະ ບົ່ງບອ□ຄວາມສຳພັນຂອງຄວາມຄາດຫວັງເຫຼົ່ານີ້□ັບວັດຖຸປະສົງຂອງ□ານຝຶ□ອົບຮົມ. ບົດສະຫຼູບສັງລວມນີ້ສາມາດເອົານຳມາສະເໜີໃນມື້ຕໍ່ໄປ.

□ານໃຫ້ຄຳແນະນຳ□ຽວ□ັບຈຸດປະສົງ, ລາຍ□ານຂອງການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ວິທີ□ານຂອງການຝຶ□ອົບຮົມ

ເວລາ: 1 ຊົ່ວໂມງ

ວັດຖຸປະສົງລວມຂອງການຝຶ□ອົບຮົມ:

1. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສາມາດປຶ□ສາຄົ້ນຄວ້າ□ຽວ□ັບຄວາມເຂົ້າໃຈ, ແນວຄວາມຄິດ ແລະ ບົດບາດ ຂອງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ□ັບ□ານຕັດສິນບັນຫາ;
2. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສາມາດສຳຫຼວດ ແລະ ເຂົ້າໃຈບັນຫາທີ່□ຽວຂ້ອງຈຳນວນໜຶ່ງ ຊຶ່ງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າຢູ່ໃນຊຸມຊົນພະເຊີນໜ້າຢູ່ ແລະ ຖື□ຮ້ອງຂໍໃຫ້ແ□ັບັນຫາດັ່ງກ່າວ;
3. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສາມາດວາງຍຸດທະສາດ□ຽວ□ັບວ່າຈະວາງຕຳແໜ່ງຂອງແມ່ຍິງ ໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາແນວໃດ; ແລະ
4. ບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ເປັນແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າໄດ້ມີ ໂອກາດແບ່ງປັນຄວາມຄິດ ແລະ ປະສົບ□ານທີ່ພົວພັນເຖິງ□ານຕັດສິນບັນຫາ.

<u>ລາຍ□ານຂອງ□ານຝຶ□ອົບຮົມ:</u>

ລາຍ□ານຂອງ□ານຝຶ□ອົບຮົມເລີ້ມຕົ້ນດ້ວຍ□ານຊອກຫາແນວໂນ້ມປັດຈຸບັນ ໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນສັງຄົມຂອງພວ□ເຮົາ. ໃນ**ບົດທີ 1,** ພວ□ເຮົາຈະສຶ□ສາເບິ່ງກຳລະນີລະດັບທ້ອງຖິ່ນຕາບໃດທີ່ຜູ້ຕັດສິນບັນຫາຂອງ ຜູ້ນຳທີ່ເປັນແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ຍັງເປັນເລື່ອງທີ່ໜ້າເປັນຫ່ວງຢູ່. ພວ□ເຮົາພະຍາຍາມຄົ້ນຫາແບບສະບັບທີ່ພວ□ເຮົາຫຼາຍໆຄົນມີກ່ຽວ□ັບ□ານຕັດສິນບັນຫາທີ່ຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງເຮັດ. ຈາ□ນັ້ນ, ພວ□ເຮົາ□ເລີ້ມຕົ້ນໂຕ້ວາທີ ແບບສະບັບເຫຼົ່ານີ້ດ້ວຍ□ານຊອກຫາບົດບາດທີ່ສຳຄັນຂອງແມ່ຍິງຢູ່ໃນຊຸມຊົນຂອງພວ□ເຮົາເອງ ແລະ ຈາ□ນັ້ນ□ເຊື່ອມຕໍ່ສິ່ງນີ້ໃສ່ເວທີທີ່□ວ້າງຂວາງ□ວ່າເ□ົ່າ.

ພວ□ເຮົາດຳເນີນໃນ**ບົດທີ 2**: ດ້ວຍ□ານເລົ່າເລື່ອງຂອງ ແມ່ຍິງທີ່ເຫັນວ່າເປັນຕົວແບບທີ່ດີໃນຊຸມຊົນ ວາລະເປັນກຸ່ມຊຶ່ງພວ□ເຮົາເອີ້ນວ່າ "ເລື່ອງຂອງນາງ".

ໃນ**ບົດທີ 3**, ພວ□ເຮົາເຈາະຈົ້ມສິ່ງທ້າທາຍດ້ວຍ□ານຊອກຫາຄວາມອາດສາມາດຂອງແມ່ຍິງ ໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາ. ພວ□ເຮົາບໍ່ພິສູດວ່າ ***ແມ່ຍິງມີຄວາມສາມາດ*** **ໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາ**. ແຕ່ວ່າ,

ພວ□ເຮົາຊອ□ຫາບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮູ້ຂອງແມ່ຍິງ, ຊຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາຢ່າງມີຄວາມຮອບຄອບຢູ່ໃນຊຸມຊົນຊາວຊົນເຜົ່າ. ບົດນີ້ແມ່ນ□ຽວ□ັບ□ານສຳນຶ□ ແລະ □ານຢືນຢັນຄວາມອາດສາມາດຂອງພວ□ເຮົາເອງໃຫ້ແ□່ພວ□ເຮົາ ໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາຢ່າງມີຄວາມຮອບຄອບ. ໂດຍຜ່ານບົດນີ້, ພວ□ເຮົາຍັງຈະຊອ□ຫາແນວຄວາມຄິດທີ່ສຳຄັນ ແລະ ຄວາມຕ້ອງ□ານເພື່ອຕັດສິນບັນຫາຢ່າງມີຄວາມຮອບຄອບເຊັ່ນດຽວ□ັນ.

ໃນ**ບົດທີ 4,** ພວ□ເຮົາຈະພິຈາລະນາ□ຽວກັບ ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ ແລະ □ານພັດທະນາ

ໃນບົດທີ 5, ການເຂົ້າເຖິງການສືບທອ□ມູນມໍລະດົກ ຂອງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ

ໃນບົດທີ 6, ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ

ໃນບົດທີ 7, ການແບ່ງວຽ□ໃນຄົວເຮືອນ

ໃນແຕ່ລະບົດນັ້ນ, ພວ□ເຮົາຈະເບິ່ງວ່າເປັນຫຍັງບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້ຈຶ່ງເ□ີດຂຶ້ນ, ຂໍ້ຈຳ□ັດຈຳນວນໜຶ່ງຕໍ່□ານປົ□ສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ເວົ້າເຖິງບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ປະເພດ□ານຕັດສິນໃຈທີ່ອາດໄດ້ເຮັດຊຶ່ງພົວພັນເຖິງບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ຢ່າງມີຄວາມຮອບຄອບ. ພວ□ເຮົາພະຍາຍາມເອົາພວ□ເຮົາເອງເປັນຜູ້ຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນຊຸມຊົນ ແລະ ເບິ່ງວ່າ ພວ□ເຮົາຈະສາມາດບັນລຸຫຍັງໄດ້ແດ່ໃນຕົວຈິງ.

ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຍັງຈະໄດ້ມີໂອ□າດແບ່ງປັນ□ຽວ□ັບວຽ□ງານຂອງຕົນ, ຊຸມຊົນຂອງຕົນ, ການຈັດຕັ້ງຂອງຕົນແລະ□ານຕັດສິນບັນຫາສະເພາະທີ່ພວ□ເພິ່ນໄດ້ເຮັດເຊັ່ນດຽວ□ັນ ຊຶ່ງພວ□ເພິ່ນມີຄວາມພາ□ພູມໃຈ. ສິ່ງນີ້ຈະໄດ້ເຮັດດ້ວຍ ພາ□□ານ **ແບ່ງປັນທີ່ບໍ່ເປັນທາງ□ານໃນຕອນທ້າຍຂອງມື້**.

ພວ□ເຮົາຫວັງວ່າຈະໄດ້ສົນທະນາກັບ ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ຢູ່ໃນຊຸມຊົນ□ຽວ□ັບວ່າເພິ່ນເຮັດ□ານຕັດສິນບັນຫາແນວໃດຢູ່ໃນຊຸມຊົນຂອງ ພວ□ເພິ່ນ□ຽວ□ັບບັນຫາປົ□ສາຄົ້ນຄວ້າ ຢູ່ໃນບົດຮຽນແຕ່ລະຫົວຂໍ້.

ໃນ**ບົດທີ** 8, ພວ□ເຮົາຈະເບິ່ງເອ□ະສານ ແລະ ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດທີ່ສະໜັບສະໜູນແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ ໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາ. ພວ□ເຮົາຈະເບິ່ງບົດບາດທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ທີ່ ແມ່ຍິງ ອາດສາມາດຫຼິ້ນບົດບາດໄດ້ຢ່າງມີປະສິດທິຜົນທັງໃນເວທີລະດັບທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະດັບຊາດ ພ້ອມທັງແບ່ງປັນປະສົບ□ານຈຳນວນໜຶ່ງ ຫຼື ເລື່ອງຂອງແມ່ຍິງຊາວຊົນເຜົ່າຜູ້ທີ່ມີປະສົບ□ານໃນຊຸມຊົນ ແລະ ຊົນເຜົ່າທີ່ແຕ□ຕ່າງກັນ. ສະນັ້ນ, ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າສາມາດສຳນຶ□ໄດ້ວ່າພວ□ເພິ່ນມີບົດບາດທີ່ຈະເຮັດເຊັ່ນດຽວ□ັນ ແລະ ພວ□ເຮົາສາມາດເປັນຜູ້ຕັດສິນບັນຫາທີ່ມີປະສິດທິຜົນ ໄດ້ເຊັ່ນດຽວ□ັນແມ້□ະທັ້ງ ທັງໃນລະດັບຊາດ ແລະ ສາ□ົນ.

ໃນ**ບົດທີ 9**, ພວ□ເຮົາຈະເບິ່ງຕຳແໜ່ງຂອງພວ□ເຮົາເອງຢູ່ໃນຊຸມຊົນຂອງພວ□ເຮົາເອງແລະຖອດຖອນເອົາຍຸດທະສາດທີ່ເໝາະສົມຈຳນວນໜຶ່ງ ເພື່ອປັບປຸງຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາຂອງ ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ ເພື່ອວ່າຈະສາມາດຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຕັດສິນໄດ້ດີຂື້ນ ຊຶ່ງພວ□ເຮົາໄດ້ວາງໃສ່ຫຼາຍໆບັນຫາທີ່ພວ□ເຮົາໄດ້ສຶ□ສາ. ພວ□ເຮົາບາງຄົນອາດຈະຢູ່ໃນຖານະທີ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ຜູ້ສູງອາຍຸຫຼືຄະນະບ້ານ, ແຕ່ວ່າຜູ້ອື່ນໆອາດຈະຍັງຄົງໄດ້ຕໍ່ສູ້ເອົາຕຳແໜ່ງນີ້. ພວ□ເຮົາຈະຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງໃດກໍຕາມ, ມັນ□ມີໂອກາດສຳລັບການປັບປຸງເລື້ອຍໆ. ບົດນີ້ຈະພະຍາຍາມວາງຍຸດທະສາດ ແລະ ຍຸດທະສາດ ກ່ຽວກັບວ່າຈະໄປເຖິງກົນໄກຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງແນວໃດ ເພື່ອປັບປຸງຕຳແໜ່ງຂອງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາ. ພວ□ເຮົາຈະເບິ່ງວ່າຈະຂະຫຍາຍຂອບເຂດວຽ□ຂອງສິ່ງທີ່ພວ□ເຮົາໄດ້ຮຳຮຽນໃຫ້ກວ້າງຂວາງອອກແນວໃດ ເພື່ອໃຫ້ສາມາດເອົານຳໃຊ້ໄດ້ເພື່ອໃຫ້ມີອິດທິພົນຕໍ່ຜູ້ຕັດ ສິນບັນຫາຜູ້ອື່ນໆ ຢູ່ໃນຊຸມຊົນ ແລະ ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ. ພວ□ເຮົາຈະເບິ່ງແນວຄວາມຄິດ ກ່ຽວກັບຕຳແໜ່ງຢູ່ໃນສັງຄົມ, ສຶ□ສາເບິ່ງຂໍ້ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຂໍ້ຂັດ ຄ້ານໃນ□ານເອົາບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຢູ່ໃນພາ□ລັດ ແລະ ສຶ□ສາເບິ່ງອຸປະສັກປະເພດໃດທີ່ພວ□ເຮົາຈະຕ້ອງໄດ້ພະເຊີນໜ້າ.

ໃນບົດທີ 10, □ຽວກັບການຕິດຕາມຈະເບິ່ງວ່າພວ□ເຮົາຕ້ອງການເຮັດຫຍັງ ເພື່ອບັນລຸຍຸດທະສາດຂອງພວ□ເຮົາ, ໂດຍອີງໃສ່ອຸປະສັກທີ່ພວ□ເຮົາກຳນົດໄດ້. ຖ້າຫາ□ວ່າພວ□ເຮົາຕ້ອງການທຶນ, ພວ□ເຮົາຈະເອົາມາແຕ່ໃສ່? ຖ້າຫາ□ວ່າພວ□ເຮົາຕ້ອງການ □ານຝຶ□ອົບຮົມຕື່ມອີກ, ການຝຶ□ອົບຮົມປະເພດໃດ ແລະ ເຮັດແນວໃດ ພວ□ເຮົາຈຶ່ງຈະໄດ້ຄູຝຶກ? ຖ້າຫາ□ວ່າພວ□ເຮົາຢາກດຳເນີນ□ານຝຶ□ອົບຮົມໃຫ້ຊຸມຊົນຂອງພວ□ເຮົາ, ພວ□ເຮົາຈະຈັດແນວໃດ? ຄວາມເປັນໄປໄດ້ແມ່ນຂຶ້ນກັບທ່ານ. ພວ□ທ່ານຫຼາຍຄົນໄດ້ເຮັດວຽ□ເພື່ອສ້າງເຄືອຂ່າຍຂອງແມ່ຍິງຊາວພື້ນເມືອງ. ເຄືອຂ່າຍແມ່ນຫຍັງ ແລະ ພວ□ເຮົາຈະເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແ□່ເຄືອຂ່າຍແນວໃດ ເພື່ອຊ່ວຍພວ□ເຮົາໃນວຽ□ງານຂອງພວ□ເຮົາ? ພວ□ເຮົາຈະເບິ່ງບາງແນວຄວາມຄິດ□ຽວກັບເຄືອຂ່າຍເຊັ່ນດຽວກັນ.

ທ້າຍສຸດສຳລັບ**ບົດທີ** 11, ພວ□ເຮົາມາຮ່ວມກັນປະເມີນຜົນ□ານຝຶ□ອົບຮົມ. ພວ□ເຮົາໄດ້□ະ□ຽມ 2 ຄຳຖາມ□ຽວກັບສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ຮຳຮຽນ ແລະ ທ່ານຈະເອົາສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ຮຳຮຽນ ຢູ່ໃນ□ານຝຶ□ອົບຮົມໄປນຳໃຊ້ແນວໃດ. ພວ□ເຮົາໄດ້ສ້າງຮູບແບບການປະເມີນຜົນແບບງ່າຍ ດາຍຊຶ່ງທ່ານສາມາດຂຽນຄຳເຫັນຂອງທ່ານສຳລັບແຕ່ລະບົດຮຽນຂອງ□ານຝຶ□ອົບຮົມ.

ວິທີ□ານ:

ວິທີ□ານຂອງ□ານຝຶ□ອົບຮົມຈະເນັ້ນໃສ່□ານມີສ່ວນຮ່ວມຢ່າງຕັ້ງໜ້າ ແລະ □ານຕັດສິນບັນຫາໃນທຸ□ໆບາດກ້າວຂອງລາຍ□ານຂອງ□ານຝຶ□ອົບຮົມ. ໂດຍຈະມີປັດໃຈນຳເຂົ້າ□ຽວກັບແນວຄວາມຄິດແຕ່ວ່າແນວຄວາມຄິດເຫຼົ່ານີ້ ຈະໄດ້ຖອດຖອນເອົາມາຈາ□ຫຼາຍບົດຝຶ□ຫັດທີ່ຈະໄດ້ເອົານຳໃຊ້ຕະຫຼອດ□ານຝຶ□ອົບຮົມນີ້. ບົດຝຶ□ຫັດໄດ້ຖື□□ານົດຂຶ້ນມາເພື່ອຊ່ວຍໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ວາດພາບເຫັນບັນຫາແລະ□ລະນີທີ່ເປັນໄປໄດ້ ແລະ ທາງອອກສຳລັບພວ□ເພິ່ນເອງ. □ານຕັດສິນເພື່ອຈັດ□ານກັບແຕ່ລະບັນຫາອາດແຕກຕ່າງກັນ ຈາ□ຊຸມຊົນໜຶ່ງໄປຫາຊຸມຊົນໜຶ່ງແຕ່ວ່າຕາມປົ□□ະຕິແລ້ວຫຼັກການແມ່ນອັນດຽວກັນ. □ານຝຶ□ອົບຮົມຈະເປີດໂອ□າດໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ມີຄວາມສາມາດ ແລະ ຊ່ວຍຖອດຖອນເອົາຄວາມຊຳນິຊຳນານຂອງເຂົາເຈົ້າໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາ. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈຳນວນໜຶ່ງຍັງຈະຖື□ຮ້ອງຂໍໃຫ້ສະແດງເປັນຜູ້ລາຍງານສຳລັບມື້ນັ້ນໆຜູ້ຮັກສາເວລາ, ຈະນຳພາພັກຜ່ອນສະໝອງ ແລະ ປະຕິບັດໜ້າທີ່ອື່ນໆທີ່ຈຳເປັນຊຶ່ງເປັນພາ□ສ່ວນໜຶ່ງຂອງ□ານຝຶ□ອົບຮົມ.

ຈຸດປະສົງສະເພາະ ແລະ ວິທີ□ານສະເພາະແຕ່ລະບົດຮຽນແມ່ນໄດ້ສັງລວມຢູ່ໃນຕາຕະລາງລຸ່ມນີ້:

ບົດຮຽນ	ຈຸດປະສົງ	ວິທີ□ານ
1	ແບບສະບັບ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈ□ຽວກັບ ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ ແລະ □ານຕັດສິນບັນຫາ	ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງທ້ອງຖິ່ນ ປັດໃຈນຳເຂົ້າ & ປຶ□ສາຄົ້ນຄວ້າ
2	□ານແບ່ງປັນເລື່ອງຂອງ ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ ຢູ່ໃນສັງຄົມ	ຊຽນ ແລະ □ານເລົ່າເລື່ອງ ປັດໃຈນຳເຂົ້າ ແລະ □ານປຶ□ສາຄົ້ນຄວ້າ
3	ເພື່ອຍອມຮັບບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮູ້ຂອງແມ່ຍິງໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາ ຢ່າງມີຄວາມຮອບຄອບຢູ່ໃນຊຸມຊົນຊົນເຜົ່າ	□ານອະພິປາຍ (ໂຕ້ວາທີ) ປັດໃຈນຳເຂົ້າ & ກອງປະຊຸມປຶ□ສາຄົ້ນຄວ້າ
4	ເພື່ອເຂົ້າໃຈຄວາມໝາຍຂອງການພັດທະນາທີ່ໄດ້ພົບພໍ້ ແລະ □ານພັດທະນາທີ່ເພິ່ນຢາກມີ ຊຶ່ງເປັນອິທິພົນຕໍ່ການຕັດສິນໃຈຂອງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າໃນຊຸມຊົນ	ແບ່ງກຸ່ມຄົ້ນຄວ້າ, ນຳສະເໜີ ແລະ ສົນທະນາແລ□ປ່ຽນຄຳເຫັນ

5	ເພື່ອຮູ້ເຖິງຄວາມ□ງວພັນ□ນລະຫວ່າງແມ່ຍິງ ແລະ ກິດລະບຽບທາງປະເພນີ ຂອງການຈັດ□ານມູນມໍລະດົກ ແລະ ການປະຕິບັດຂອງຊຸມຊົນຕໍ່ກັບແມ່ຍິງໃນ□ານສືບມູນ	ບົດບາດສົມໝຸດ, ນຳສະເໜີ ແລະ ສົນທະນາ
6	ເພື່ອຊອກຮູ້ ແລະ ແລກປ່ຽນບັນຫາຄວາມຮຸນແຮງໃນຄອບຄົວ ແລະ ສັງຄົມເພື່ອເຂົ້າໃຈເຖິງຫາຕົ້ນປາຍສາເຫດ ການບັນເທົາ, ແກ້ໄຂບັນຫາຄວາມຮຸນແຮງນັ້ນ	ສົນທະນາ, ນຳສະເໜີ
7	ເພື່ອສາຍພົວພັນໃນຄອບຄົວການປະຕິບັດວຽກປະຈຳວັນ ພ້ອມທັງແນວທາງໃນ□ານຊ່ວຍເຫຼືອຍິງ-ຊາຍ ໃນຄອບຄົວດຽວກັນ	ເຮັດວຽ□□ຸ່ມສົນທະນາ ແລະ ຫຼິ້ນບົດບາດສົມມຸດ
8	ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຄຸ້ນເຄີຍກັບກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍ ຂອງປະເທດ ທີ່ມີຢູ່ແລ້ວ ກ່ຽວກັບ ແມ່ຍິງ ແລະ ປະຊາຊົນ ຊົນເຜົ່າ ເພື່ອສຳຫຼວດໂອກາດທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ສຳລັບ□ານສະໜັບສະໜູນໃນລະດັບຊາດ	ປັດໃຈນຳເຂົ້າ&□ານປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ □ານເ□ັບບັດ, ປຶກສາຫາລື
9	ເພື່ອວາງຍຸດທະສາດ ແລະ ຍຸດທະວິທີກົນໄກເພື່ອປັບປຸງຕຳແໜ່ງຂອງແມ່ຍິງຊາວພື້ນເມືອງໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາ	ບົດຝຶກຫັດຕົວຈິງ □ານປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ຖອດຖອນຄວາມຄິດເຫັນ ແບ່ງປັນຄວາມຄິເຫັນ □ານທົບທວນຄືນ
10	ເພື່ອປຶກສາຄົ້ນຄວ້າແລະ ກຳນົດກົດຈະກຳຕິດຕາມເບິ່ງ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດບົດຮຽນທີ່ໄດ້ຮຳຮຽນໃນ□ານຝຶກອົບຮົມ	ສົນທະນາກຸ່ມໃຫຍ່ ປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ
11	ເພື່ອ ປະເມີນຜົນ□ານຝຶກອົບຮົມ	ແບບຟອມ ການຝຶກອົບຮົມ ແລກປ່ຽນຄຳເຫັນ ສຳລັບຜູ້ທີ່ຂຽນໜັງສືບໍ່ໄດ້

ບົດທີ1

ແນວໂນ້ມໃນການຕັດສິນບັນຫາ

ຈຸດປະສົງ:

1. ເພື່ອສຶກສາເບິ່ງກໍລະນີລະດັບທ້ອງຖິ່ນທີ່ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ເປັນຜູ້ຕັດສິນບັນຫາ ແລະປະເພດ ການຕັດສິນບັນຫາທີ່ພວກເພິ່ນເຮັດ.
2. ເພື່ອທົບທວນເບິ່ງແບບສະບັບທີ່ພວກເຮົາຫຼາຍຄົນອາດມີກ່ຽວກັບການຕັດສິນບັນຫາ ໂດຍຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ.
3. ເພື່ອທວນເບິ່ງເຫດຜົນວ່າ ເປັນຫຍັງແມ່ຍິງຈິ່ງບໍ່ຢາກສົນໃຈມີຕຳແໜ່ງຢູ່ໃນສັງຄົມ
4. ເພື່ອຄັດຄ້ານ ແບບສະບັບ ຈຳນວນໜຶ່ງດ້ວຍການຫຼຽວເບິ່ງບົດບາດຂອງແມ່ຍິງຢູ່ໃນ ສັງຄົມຂອງພວກເຮົາເອງ.

ແນວໂນ້ມໃນການຕັດສິນບັນຫາ

ຈຸດປະສົງ:

1. ເພື່ອສຶກສາເບິ່ງກໍລະນີລະດັບທ້ອງຖິ່ນທີ່ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ເປັນຜູ້ຕັດສິນບັນຫາແລະປະເພດການຕັດສິນບັນຫາທີ່ພວກເພິ່ນເຮັດ.
2. ເພື່ອທົບທວນເບິ່ງແບບສະບັບທີ່ພວກເຮົາຫຼາຍຄົນອາດມີກ່ຽວກັບການຕັດສິນບັນຫາ ໂດຍຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ.
3. ເພື່ອທວນເບິ່ງເຫດຜົນວ່າ ເປັນຫຍັງແມ່ຍິງຈຶ່ງບໍ່ຢາກສົນໃຈມີຕໍາແໜ່ງຢູ່ໃນສັງຄົມ
4. ເພື່ອຄັດຄ້ານ ແບບສະບັບ ຈໍານວນໜຶ່ງດ້ວຍການຫຼຽວເບິ່ງບົດບາດຂອງແມ່ຍິງຢູ່ໃນສັງຄົມຂອງພວກເຮົາເອງ.

ເວລາ: 2 ຊົ່ວໂມງ

ບົດຝຶກຫັດ I - ແຕ້ມພາບ ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງບ້ານ ແລະ ຜູ້ຕັດສິນບັນຫາ: (10 ນາທີ)

ບົດຝຶກຫັດ ເພື່ອເປີດຮັບເອົາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ເລີ່ມຕົ້ນການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ.

1. ກະກຽມ ໂຄງຮ່າງການຈັດຕັ້ງຂອງບ້ານ (ຄະນະບ້ານ ແລະ 12 ຂະແໜງການຈັດຕັ້ງທີ່ມີ) ລະບຸບຸກຄົນທີ່ມີຕໍາແໜ່ງຫົວໜ້າ ແລະ ຮອງ ທີ່ເປັນຜູ້ຊາຍ ແລະ ຜູ້ຍິງ ໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ.
2. ຖາມ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ: ແມ່ນການຕັດສິນບັນຫາ ປະເພດໃດ ທີ່ຜູ້ນໍາເຫຼົ່ານີ້ເຮັດ?
3. ປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ປະມານ 10 ນາທີ
4. ບັນທຶກຄໍາຕອບໃສ່ກະດານ

ການນໍາສະເໜີ ແລະ ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ: (10 ນາທີ)

ແນວໂນ້ມ ໃນການຕັດສິນບັນຫາ

ແຕ່ລະວັນ, ພວກເຮົາໄດ້ສະແດງອອກໃຫ້ເຫັນວ່າຜູ້ຊາຍເປັນຜູ້ຕັດສິນບັນຫາ. ຢູ່ທໍລະພາບ, ພວກເຮົາເຫັນນັກການເມືອງທີ່ເປັນຜູ້ຊາຍຄວບຄຸມເວທີ. ສະນັ້ນພວກເຂົາຕັດສິນບັນຫາປະເພດໃດ? ແນ່ນອນ, ເຫຼົ່ານີ້ຈະແມ່ນກ່ຽວກັບການເມືອງ, ນະໂຍບາຍ, ການພັດທະນາ ແລະ ທຸລະກິດ. ການ

ຕັດສິນບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ມີແນວໂນ້ມຈະນໍາພາໄປໃສ? ສ່ວນໃຫຍ່ພວກເຮົາໄດ້ຍິນກ່ຽວກັບການຕັດສິນບັນຫາເພື່ອເຮັດສິ່ງຄາມ, ໂຄງລ່າງ ແລະ ຄວາມມັ່ງຄັ່ງຂອງບຸກຄົນສໍາລັບປະເທດ ຫຼື ສ່ວນບຸກຄົນແຕ່ວ່າຍາກທີ່ສຸດທີ່ຈະແມ່ນສິ່ງໃດໜຶ່ງກ່ຽວກັບການບັນເທົາຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ຄວາມກາກກໍາລໍາບາກຂອງປະຊາຊົນ. ພວກເຮົາບໍ່ຄ່ອຍຈະໄດ້ຍິນກ່ຽວກັບຄວາມກັງວົນທີ່ແທ້ຈິງ ສໍາລັບຄວາມຢູ່ດີກິນດີ ແລະ ການຍົກຖານະທາງດ້ານສັງຄົມຂອງຜູ້ທຸກ ຫຼື ສິດທິຕໍ່ທີ່ດິນ ຂອງປະຊາຊົນຊົນເຜົ່າ. ແມ້ກະທັ່ງຜູ້ນໍາທີ່ເປັນແມ່ຍິງທີ່ມີຊື່ສຽງໃນລະດັບໂລກ ກໍຍັງຄິດແບບດຽວກັນກັບຜູ້ນໍາທີ່ເປັນຜູ້ຊາຍ. ແນວໂນ້ມໃນການຕັດສິນບັນຫາຈຶ່ງອ່ຽງໄປຫາຜູ້ຊາຍຫຼາຍ, ໝາຍຄວາມວ່າ, ມັນເດີນຕາມແນວໂນ້ມຂອງຄວາມຄິດຂອງຜູ້ຊາຍແລະສະນັ້ນຈຶ່ງໂນ້ມໄປຫາການເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງຫ່າງເຫີນ

ບົດຝຶກຫັດ II – ແບ່ງກຸ່ມສົນທະນາກ່ຽວກັບແບບສະບັບການຕັດສິນບັນຫາ (1 ຊົ່ວໂມງ)

ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນ 4 ກຸ່ມ ກອງປະຊຸມເພື່ອປຶກສາຄົ້ນຄວ້າຄໍາຖາມຕໍ່ໄປນີ້ (30 ນາທີ):

> ແມ່ນການຕັດສິນ ປະເພດໃດ ທີ່ແມ່ຍິງ/ຜູ້ຊາຍ ເຮັດຢູ່ໃນຄົວເຮືອນ?

> ແມ່ນການຕັດສິນ ປະເພດໃດ ທີ່ແມ່ຍິງ/ຜູ້ຊາຍສາມາດເຮັດໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ?

5. ແຕ່ລະກຸ່ມຂຽນຄໍາຕອບໃສ່ເຈ້ຍສີແຕກຕ່າງຂອງຄໍາຕອບ.ແຕ້ມຕາຕະລາງໂດຍມີໜຶ່ງຖັນສໍາລັບການຕັດສິນຢູ່ໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ໜຶ່ງຖັນສໍາລັບການຕັດສິນໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ. ແຕ່ລະຖັນມີ 2ຖັນຍ່ອຍ ໜຶ່ງຖັນສໍາລັບແມ່ຍິງ ແລະ ໜຶ່ງຖັນສໍາລັບຜູ້ຊາຍ.
6. ແຕ່ລະກຸ່ມລາຍງານ ກັບຄືນ, ເວລາກຸ່ມລະ 5 ນາທີ ສໍາລັບການລາຍງານ. (20 ນາທີ)
7. ບອກເຫດຜົນວ່າເປັນຫຍັງ ບົດບາດ ເຫຼົ່ານີ້ຈຶ່ງໄດ້ມອບໝາຍໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງ ຫຼືວ່າໄດ້ບົດບາດເຫຼົ່ານີ້ມາແນວໃດ. ສໍານຶກດ້ວຍການຂຽນຄໍາຕອບໃສ່ບັດ ແລະ ຕິດມັນໃສ່ກະດານ. (10 ນາທີ)

ການນໍາສະເໜີ ແລະ ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ: (15 ນາທີ)

ການຮຽນແບບບົດບາດຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ

ຖ້າຫາກວ່າພວກເຮົາສັງເກດເບິ່ງ ສັງຄົມຂອງພວກເຮົາເອງ, ໃນຕົວຈິງມັນແມ່ນພິພົບນ້ອຍໆຂອງສະພາບຂອງໂລກ. ການຕັດສິນບັນຫາສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນເຮັດໂດຍຜູ້ຊາຍ ແລະ ບັນຫາແມ່ນກ່ຽວກັບບັນຫາຢູ່ໃນຊຸມຊົນຫຼາຍທີ່ສຸດ, ແມ້ກະທັ່ງເມື່ອເວລາບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ພົວພັນເຖິງແມ່ຍິງກໍເຊັ່ນດຽວກັນ. ຜູ້ຊາຍກໍາຄະນະບ້ານ, ສະຖາບັນ ຖ້າຫາກວ່າມີແມ່ຍິງ, ສ່ວນຫຼາຍພວກເພິ່ນກໍພຽງເປັນຫຸ່ນສໍາລັບບາງບົດບາດເທົ່ານັ້ນ. ຜູ້ຊາຍເຮັດການຕັດສິນຫຼາຍກວ່າກ່ຽວກັບບັນຫາຊຸມຊົນເປັນຕົ້ນຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງທີ່ດິນ, ໂຄງການພັດທະນາ ແລະ ກິດຈະກໍາຂອງຊຸມຊົນ ໃນຂະນະທີ່ແມ່ຍິງຢູ່ຄຽງຂ້າງ ຫຼື ຫຼີ້ນບົດບາດສະໜັບສະໜູນ. ແມ່ຍິງຈະເອົາວຽກແຕ່ງອາຫານ ແລະ ດູແລເດັກນ້ອຍສ່ວນຜູ້ຊາຍນັ້ນປຶກສາຄົ້ນຄວ້າໃນໄລຍະກອງປະຊຸມ.

ລັກສະນະດຽວກັນສຳລັບຄົວເຮືອນ. ຜູ້ຊາຍສ່ວນໃຫຍ່ຕັດສິນບັນຫາກ່ຽວກັບຈຳນວນລູກ ຫຼືວ່າຈະເລືອກເອົາການຄຸມກຳເນີດ. ນອກຈາກນີ້, ຜູ້ຊາຍຍັງຕັດສິນວ່າພວກເພິ່ນຈະສືບຕໍ່ເຮັດວຽກ, ໃນຂະນະທີ່ຕາມປົກກະຕິແລ້ວ ແມ່ຍິງຈະລາອອກຈາກວຽກຂອງພວກເພິ່ນ, ເມື່ອພວກເພິ່ນມີລູກ. ຜູ້ຊາຍຍັງຕັດສິນບັນຫາກ່ຽວກັບ ພືດຜົນທີ່ເປັນສິນຄ້າທີ່ຈະຕ້ອງປູກ ແລະ ການຈັດການທຸລະກິດອື່ນໆ. ຢູ່ໃນຫຼາຍສັງຄົມຊາວພື້ນເມືອງຊົນນະບົດ, ບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ອາດຈະບໍ່ໄດ້ມີການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າແຕ່ວ່າມັນໄດ້ກາຍເປັນລະບຽບຂອງສັງຄົມ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີບາງບັນຫາຢູ່ໃນຄົວເຮືອນອາດຈະຖືກປ່ອຍໃຫ້ແກ່ແມ່ຍິງເປັນຕົ້ນການຕັດສິນກ່ຽວກັບການສຶກສາຂອງລູກ, ອາຫານການກິນແຕ່ລະວັນສຳລັບຄອບຄົວ, ສຸຂະພາບ ແລະ ການຕັດສິນກ່ຽວກັບປະເພດຂອງພືດຜົນເພື່ອປະຄອງຊີວິດ.

ບົດຝຶກຫັດ III ວາລະສິ່ງຂ່າວ: ແມ່ຍິງ ແລະ ການຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນຊຸມຊົນ (15 ນາທີ.)

ເພື່ອທົບທວນເບິ່ງວ່າເປັນຫຍັງ ແມ່ຍິງ ຈຶ່ງບໍ່ມຸ່ງມາດປາດຖະໜາ ຫຼື ບໍ່ສາມາດທີ່ຈະເອົາຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນສັງຄົມ

1. ວາລະສິ່ງຂ່າວ: 2–3 ຄົນ ທີ່ນັ່ງຖັດກັນປຶກສາຄົ້ນຄວ້າຢ່າງວ່ອງໄວກ່ຽວກັບວ່າເປັນຫຍັງ? ແມ່ຍິງຢູ່ໃນຊຸມຊົນ ຈຶ່ງບໍ່ມີຄວາມມຸ່ງມາດປາດຖະໜາ ຫຼື ບໍ່ມີຄວາມສາມາດທີ່ຈະເອົາຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາ.
2. ຖາມເອົາຄຳຕອບຢູ່ໃນກອງປະຊຸມລວມ ແລະ ຫຼັບຕາມອງເບິ່ງຄຳຕອບຂອງພວກເພິ່ນ. ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຜູ້ໜຶ່ງເປັນຜູ້ຖາມ ແລະ ອີກຜູ້ໜຶ່ງເປັນຜູ້ຂຽນຄຳຕອບໃສ່ບັດແຂງ ແລະ ເອົາບັດແຂງນີ້ຕິດໃສ່ຝາ/ກະດານ.
3. ໃຫ້ຄຳຕອບເພີ້ມເຕີມ, ກວດກາເບິ່ງຄະແນນຂອງທ່ານຢູ່ບັດແຂງ, ຖ້າຫາກວ່າມີບັນຫາທີ່ຍັງບໍ່ໄດ້ກວມເອົາຢູ່ໃນວາລະສິ່ງຂ່າວ. ຈັດກຸ່ມຄຳຕອບ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນວັດທະນະທຳ, ຄວາມເຂົ້າໃຈ, ການແບບຫາບທາງດ້ານກາຍະພາບ, ແລະອື່ນໆ.

ໝາຍເຫດ: ບົດຝຶກຫັດນີ້ຈະໄດ້ເວົ້າເຖິງອີກຢູ່ໃນວາລະ 7, ສະນັ້ນຈົ່ງຮັກສາຄຳຕອບເອົາໄວ້

ການນຳສະເໜີ ແລະ ການໄຈ້ແຍກ: (10 ນາທີ)

ມັນອາດຈະມີຫຼາຍເຫດຜົນວ່າເປັນຫຍັງແມ່ຍິງຈຶ່ງບໍ່ສົນໃຈຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນສັງຄົມຫຼາຍຄົນຄິດວ່າອາດຈະແມ່ນ ຍ້ອນມີການການຈຳແນກທີ່ໄດ້ກາຍມາເປັນລະບຽບຢູ່ໃນສັງຄົມ. ການຈຳແນກເຮັດໃຫ້ແມ່ຍິງຂາດຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ, ຂາດປະສົບການ ແລະ ຂາດຄວາມຮູ້ກ່ຽວກັບຫຼາຍບັນຫາຕະຫຼອດການ.ເຫດຜົນໜຶ່ງອີກອາດຈະແມ່ນການແບກຫາບຂອງແມ່ຍິງຢູ່ໃນຄົວເຮືອນເຊັ່ນດຽວກັນ, ຊຶ່ງເປັນການກີດກັ້ນບໍ່ໃຫ້ເຂົາເຈົ້າໄດ້ມີ ເວລາເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ. ແມ່ຍິງຫຼາຍຄົນອາດຈະບໍ່ມີຄວາມສົນໃຈໃນການຕັດສິນບັນຫາເຊັ່ນດຽວກັນ ເພາະວ່າທາງອອກທີ່ໄດ້ຄາດຫວັງເອົາໄວ້ ຫຼືທີ່ສາມາດຍອມຮັບເອົາໄດ້ສຳລັບຫຼາຍໆບັນຫາຢູ່ໃນຫຼາຍຊຸມຊົນ ປັດຈຸບັນນີ້ບໍ່ແມ່ນສິ່ງທີ່ແມ່ຍິງຢາກຈະເດີນຕາມ,ຕົວຢ່າງເຊັ່ນການພະເຊີນໜ້າຫຼືສົງຄາມກັບສັນຕິພາບແລະຄວາມປອງດອງກັນ.

ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນແນວໂນ້ມ ແລະ ແບບສະບັບ ໃນການຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນສັງຄົມປັດຈຸບັນນີ້, ການຕັດສິນບັນຫາໂດຍຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ, ມີເຫດຜົນວ່າຕາມປົກກະຕິແລ້ວເປັນຫຍັງແມ່ຍິງຈຶ່ງບໍ່ຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາ.

ບົດທີ2

"ເລື່ອງຂອງນາງ"

ບົດບາດຂອງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າຢູ່ໃນສັງຄົມ

ຈຸດປະສົງ:

1. ເພື່ອໃຫ້ແມ່ຍິງຮູ້ຄຸນຄ່າຂອງການປະກອບສ່ວນຂອງພວກເພິ່ນຕໍ່ຄອບຄົວ ແລະ ສັງຄົມ.
2. ເພື່ອຮ່ຳຮຽນກ່ຽວກັບສິ່ງທີ່ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າອື່ນໆໄດ້ເຮັດເພື່ອຊ່ວຍຄອບຄົວ ແລະ ຊຸມຊົນຂອງພວກເພິ່ນ.

ເວລາ: 1 ຊົ່ວໂມງ 30 ນາທີ

"ເລື່ອງຂອງນາງ"
ບົດບາດຂອງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າຢູ່ໃນສັງຄົມ

ບົດຝຶກຫັດ I- ເຮັດວຽກເປັນກຸ່ມ: ເລື່ອງຂອງນາງ (1 ຊົ່ວໂມງ)

1. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສາມາດເຮັດວຽກຜູ້ດຽວ, ເປັນຄູ່ ຫຼື ເປັນກຸ່ມ, ເພື່ອສ້າງເລື່ອງ ກ່ຽວກັບບົດບາດຂອງແມ່ຍິງຢູ່ໃນຄອບຄົວ ແລະ ຢູ່ໃນສັງຄົມ. ແມ່ຍິງຜູ້ທີ່ບໍ່ສາມາດຂຽນແຕ່ສາມາດເລົ່າເລື່ອງໃຫ້ຜູ້ໜຶ່ງອີກ ຊຶ່ງຈະເປັນຜູ້ຂຽນ. ທາງເລືອກໜຶ່ງອີກແມ່ນນຳໃຊ້ຮູບເພື່ອ ເລົ່າເລື່ອງຂອງນາງ.
2. ພາຍຫຼັງທີ່ແມ່ຍິງໄດ້ສ້າງເລື່ອງຂອງນາງສຳເລັດແລ້ວ, ພວກເພິ່ນຈະສະເໜີ ຕໍ່ກຸ່ມລວມ.

ໝາຍເຫດ: *ຖ້າຫາກວ່າບໍ່ມີເວລາພຽງພໍ, ການສະເໜີແມ່ນສາມາດສືບຕໍ່ໃນຕອນຕໍ່ໄປໃນໄລຍະວາລະແບ່ງກຸ່ມສົນທະນາ.*

ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ: (30 ນາທີ)

<u>ເອກະສານເພີ່ມເຕີມເພື່ອຜູ້ອຳນວຍສາມາດເປັນບ່ອນອີງໃນການໄຈ້ແຍກ</u>

ຈາກ "ເລື່ອງຂອງນາງ" ຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ, ພວກເຮົາສາມາດກຳນົດໄດ້ ບົດບາດ ທີ່ສຳຄັນຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ແມ່ຍິງຫຼິ້ນ ຢູ່ໃນຄອບຄົວ ແລະ ຊຸມຊົນເປັນຕົ້ນ ບົດບາດ ຕໍ່ໄປນີ້:

<u>ບາງບົດບາດຂອງ ແມ່ຍິງ ພາຍໃນຄອບຄົວ</u>

1. ຕອບສະໜອງຄວາມຕ້ອງການຂອງຄອບຄົວ ໃນການເຕົ້າໂຮມ, ການກະກຽມ ແລະ ການແຕ່ງອາຫານ; ເກັບຟືນ, ດູແລສຸຂະພາບກາຍ, ຈິດໃຈ ແລະ ວິນຍານຂອງຄອບຄົວ
2. ການຕໍ່າຜ້າແພ ແລະ ການຫຍິບປັກຖັກແສ່ວ/ວຽກຊ່າງຝີມື
3. ການໄດ້ມາຊຶ່ງຄວາມຊຳນິຊຳນານ, ຄວາມຮູ້ ແລະ ຄຳສັ່ງສອນ ແລະ ຜ່ານຮີດຄອງປະເພນີໄປສູ່ລຸ້ນຕໍ່ໄປດ້ວຍວິທີປະຕິບັດ ແລະ ປາກເປົ່າ.
4. ການບົວລະບັດຮັກສາສັນຕິພາບ ແລະ ຄວາມປອງດອງ
5. ການກະກຽມພິທີ ແລະ ພິທີໃນສາດສະໜາ

ບາງບົດບາດຂອງແມ່ຍິງຢູ່ໃນຊຸມຊົນ

1. ການກະກຽມພິທີ ແລະ ງານບຸນຂອງຊຸມຊົນ
2. ປະກອບສ່ວນໃນໄລຍະທີ່ມີເຫດການຂອງຊຸມຊົນເປັນຕົ້ນພິທີກິນດອງ, ພິທີສິ່ງສະການ ແລະ ງານວັນເກີດ.
3. ສະໜັບສະໜູນແມ່ຍິງອື່ນໆ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ ຜູ້ຖືກເຄາະຮ້າຍຈາກຄວາມຮຸນແຮງໃນຄົວເຮືອນ, ແມ່ຍິງຜູ້ທີ່ຕ້ອງໄດ້ໄປຜ່ານພິທີໄວ້ທຸກ
4. ໃນບາງຊຸມຊົນ, ຄາດວ່າແມ່ຍິງຍັງຈະປະກອບສ່ວນແຮງງານໃຫ້ແກ່ນາຍແພດ ແລະ ຊ່າງຕີເຫຼັກ ຢູ່ໃນຊຸມຊົນຂອງຕົນເປັນຮູບແບບໜຶ່ງຂອງການນັບຖື ການບໍລິການຂອງພວກເພິ່ນໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ.

ບາງຕົວຢ່າງ ທີ່ຢາກເລົ່າເພື່ອແລກປ່ຽນປະສົບການ

ມີແມ່ຍິງ ຫຼາຍຄົນທີ່ໄດ້ກາຍມາເປັນນະວະນິຍາຍ ຫຼື ວິລະຊົນຢູ່ໃນໜັງສືເລື່ອງເປັນຕົ້ນ **ມູລານ, ໂຈແອນ ອອຟ ອາກ ແລະ ໂປກາ ຮົງຕາສ**. ມັນຍັງມີເລື່ອງຫຼາຍໆ ທີ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເລົ່າເຊັ່ນດຽວກັນກັບເລື່ອງຂອງແມ່ຍິງຊາວພື້ນເມືອງ ຊຶ່ງເປັນຜູ້ທີ່ໄດ້ມີການຕັດສິນລວມໝູ່ ຫຼື ສະເພາະບຸກຄົນເພື່ອຄຸນງາມຄວາມດີຂອງຊຸມຊົນທັງໝົດ. "ເລື່ອງຂອງນາງ" ຕໍ່ໄປນີ້ຂອງແມ່ຍິງຊາວຊົນເຜົ່າເຫຼົ່ານີ້ສາມາດເປັນ ການແລກປ່ຽນປະສົບການໃຫ້ກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ:

> ***ແມ່ຍິງຜູ້ປະກອບສ່ວນວຽກຊຸມຊົນຢ່າງແຂ່ງຂັນ***
>
> ນາງກ້ອນ ອາຍຸ 35 ປີ, ຢູ່ບ້ານ ໂນນສະອາດ, ເມືອງ ທ່າປາງທອງ, ແຂວງ ສະຫວັນນະເຂດ. ຊົນເຜົ່າ ກະຕາງ ຄອບຄົວຂອງນາງກ້ອນແມ່ນໄດ້ມີການຕົກລົງກັນພາຍໃນຄອບຄົວ ເພື່ອປະກອບສ່ວນວຽກງານຊຸມຊົນຂອງບ້ານ ພ້ອມນັ້ນຜົວຂອງລາວກໍ່ຖືວ່ານີ້ເປັນໂອກາດໃນການຍົກສູງບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃຫ້ເທົ່າທຽມກັນ, ຜູ້ເປັນເມຍເອງກໍ່ໄດ້ມີຄວາມຕັດສິນໃຈສູງ ແລະ ເອກະພາບໃນການເຮັດວຽກຊ່ວຍເຫຼືອຊຸມຊົນ ຊຶ່ງລາວໄດ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງໃນຄະນະພັດທະນາບ້ານ, ສ່ວນວຽກໃນຄອບຄົວແມ່ນຜົວ ແລະ ເມຍໄດ້ແບ່ງປັນກັນແບ່ງເບົາພາລະທຸກດ້ານເຊັ່ນວຽກເຮືອນ, ລູກໆກໍ່ມີສ່ວນຮ່ວມໃນການແບ່ງເບົາ ໂດຍສະເພາະລາວບໍ່ໄດ້ແຍກວ່າລູກຍິງ, ລູກຊາຍເຮັດວຽກຕ່າງກັນທຸກຄົນແມ່ນເຮັດປ່ຽນແທນກັນໄດ້ທຸກວຽກ ແລະ ສ້າງເສດຖະກິດຄອບຄົວໃຫ້ກ້າວໜ້າ ເພື່ອກຽດສັກສີຂອງຄອບຄົວ, ລາວໄດ້ເປັນແມ່ຍິງແບບຢ່າງໃຫ້ກັບຊຸມຊົນໃນເລື່ອງຄວາມສະເໝີພາບຍິງ-ຊາຍ. ປັດຈຸບັນລາວ ໄດ້ເປັນສ່ວນໜຶ່ງຂອງຄູຝຶກຂັ້ນບ້ານກ່ຽວກັບ ແມ່ຍິງກັບການຕັດສິນບັນຫາໃນວຽກງານການພັດທະນາ, ຊຶ່ງເປັນທັງຜູ້ແປພາສາແກ່ແມ່ຍິງ ຊົນເຜົ່າໃນຊຸມຊົນ.
>
> *ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ກຸ່ມພັດທະນາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ (GDG)*

ບົດທີ3

ຄວາມສາມາດໃນການຕັດສິນບັນຫາ

ຈຸດປະສົງ:

1. ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈຫຼັກການໃນການຕັດສິນບັນຫາຢ່າງມີຄວາມຮອບຄອບ.

ເວລາ: *1 ຊົ່ວໂມງ 30 ນາທີ*

ຄວາມສາມາດໃນການຕັດສິນບັນຫາ

*ບົດຝຶກຫັດ I: ການອະພິປາຍກ່ຽວກັບການຕັດສິນບັນຫາ **(30 ນາທີ)***

ຖ້ອຍຄຳ:

> ***"ເພື່ອຕັດສິນບັນຫາໃຫ້ໄດ້ດີ, ທ່ານຕ້ອງໄດ້ຮັບການສຶກສາຢ່າງເປັນທາງການ"***
>
> ***"ການຕັດສິນບັນຫາຕ້ອງໄດ້ເຮັດຢ່າງຊ້າໆ, ໂດຍໃຫ້ມີຫຼາຍຄົນເຂົ້າຮ່ວມຫຼາຍເທົ່າທີ່ຈະສາມາດເຮັດໄດ້."***
>
> ***"ຜູ້ຊາຍມີຄວາມສະຫຼຽວສະຫຼາດຫຼາຍກວ່າ, ສະນັ້ນພວກເພິ່ນຈຶ່ງສາມາດຕັດສິນບັນຫາໄດ້ດີກວ່າ."***

1. ຈົ່ງເລືອກເອົາຖ້ອຍຄຳທີ່ຈະເອົາມາອະພິປາຍ ຂຽນໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່ ຕິດໃສ່ຝາ/ກະດານ.
2. ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນ 2 ກຸ່ມ ໂດຍປ່ອຍໃຫ້ພວກເພິ່ນເລືອກເອົາວ່າຈະໄປຢູ່ນຳກຸ່ມໃດ. ກຸ່ມ 1: ເຫັນດີ ແລະ ກຸ່ມ 2: ບໍ່ເຫັນດີ
3. ແຕ່ລະກຸ່ມໃຫ້ເຫດຜົນວ່າເປັນຫຍັງພວກເພິ່ນຈຶ່ງເຫັນດີ ຫຼື ບໍ່ເຫັນດີ, ແລະ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ອະພິປາຍເຫດຜົນ.

ການນຳສະເໜີ ແລະ ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ: (20 ນາທີ)

<u>ຂະບວນການ ການຕັດສິນບັນຫາຕາມປະເພນີ</u>

ຢູ່ໃນສັງຄົມຕາມປະເພນີ, ການຕັດສິນບັນຫາແມ່ນຂະບວນການທີ່ເປີດກວ້າງ. ຜູ້ສູງອາຍຸມີແນວໂນ້ມໃນການຫຼິ້ນບົດບາດທີ່ໃຫຍ່ກວ່າເພາະວ່າ ເພິ່ນມີປະສົບການແລະຄວາມຮູ້. ສະນັ້ນການຕັດສິນບັນຫາຈຶ່ງຖືກມັກປ່ອຍໃຫ້ເປັນພາລະຂອງບັນດາຜູ້ທີ່ສູງອາຍຸເຫຼົ່ານັ້ນຊຶ່ງຖືວ່າເປັນຜູ້ທີ່ມີ ຄວາມຮູ້, ມີຄວາມຮອບຄອບ ແລະ ບໍ່ພຽງແຕ່ຍ້ອນອາຍຸເທົ່ານັ້ນ. ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ ຕາມປົກກະຕິແລ້ວການຕັດສິນບັນຫາກ່ຽວກັບພັນເຂົ້າຕ່າງໆ ທີ່ຈະຕ້ອງເອົາປູກແມ່ນປ່ອຍໃຫ້ແມ່ຍິງເປັນຜູ້ຕັດສິນເພາະວ່າເພິ່ນຮູ້ສິ່ງທີ່ຄອບຄົວມັກກິນແລະມີຫຼາຍຊະນິດເກັບຮັກສາໄວ້ໄດ້ດີ. ເມື່ອເວລາຊົນເຜົ່າຕັດສິນໃຈເລື່ອງໄປສົງຄາມ, ຜູ້ທີ່ມີອາຍຸສູງຈະຕຶກຕອງບັນຫານີ້ຫຼາຍວັນ ແລະ ຍ້ອນວ່າຜູ້ຊາຍເປັນຜູ້ຮູ້ພູມປະເທດ, ພວກເພິ່ນເປັນຜູ້ທີ່ຕັດສິນບັນຫາກ່ຽວກັບຍຸດທະສາດ.

ພ້ອມ□ັບ□ານຕັດສິນບັນຫາຄວາມຮັບຜິດຊອບ□່ຕາມມາ. ຄວາມ□້າຫານ□່ມີຄວາມຈຳເປັນເຊັ່ນ ດຽວ□ັນເພື່ອຮັບປະ□ັນໃຫ້□ານດຳເນີນ□ານຕັດສິນບັນຫາບັນລຸຄວາມສຳເລັດ. ແມ່ຍິງຕັດສິນບັນ ຫາປະຈຳວັນຢູ່ໃນຊີວິດຂອງພວ□ເພິ່ນເພື່ອຄວາມຢູ່ລອດ.

ຄວາມຮູ້, ຄວາມສະຫຼາດຫຼັ□ແຫຼມ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນເພື່ອໃຫ້ສາ ມາດຕັດສິນບັນຫາ. ພວ□ເຮົາສາມາດເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າແມ່ຍິງມີສິ່ງເຫຼົ່ານີ້, ຄືດັ່ງທີ່ໄດ້ເຫັນຢູ່ ໃນ□ານເຮັດວຽ□ຊ່າງຝີມືຂອງພວ□ເພິ່ນ, □ານຮັ□ສາ, □ານຫຍິບປັ□ຖັ□ແສ່ວ, □ານບົວລະບັດ ຮັ□ສາເຜົ່າພື້ນເມືອງ, ຄະຕິຊາວບ້ານ, ຄຸນຄ່າທາງດ້ານສິນລະທຳ, □ານຮັ□ສາຄອບຄົວໃຫ້ຢູ່ຮ່ວມ □ັນ, □ານຫາທາງອອ□ໃຫ້ແ□່ຂໍ້ຂັດແຍ່ງພາຍໃນຄອບຄົວ, ຊຸມຊົນ, □ານນຳໃຊ້ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບ ພະຍາ□ອນຢ່າງມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຢ່າງມີຄວາມຍືນຍົງ. ແມ່ຍິງຍັງມີຄວາມຊິນເຄີຍໃນ □ານແບ່ງປັນຄວາມຮູ້ ແລະ ປະສົບ□ານໃຫ້□ັນແລະ□ັນ ດ້ວຍ□ານລົມ□ັນ ແລະ □ານປຶ□ສາຄົ້ນ ຄວ້າເມື່ອພວ□ເພິ່ນປະຕິບັດວຽ□ງານສະເພາະ. □ານເປີດ□ວ້າງເພື່ອ□ານສະແດງອອ□ແນວ ຄວາມຄິດຫຼືຄວາມຮູ້ສຶກຂອງເພິ່ນນີ້ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຕໍ່□ານສົ່ງເສີມຄວາມເຂົ້າໃຈ, ຄວາມໂປ່ງ ໃສ ແລະ ຄວາມເຊື່ອໝັ້ນໃນບັນດາປະຊາຊົນ.

<u>□ານຕັດສິນບັນຫາທີ່ຮອບຄອບ ແລະ ບໍ່ຮອບຄອບ □່ຽວ□ັບບັນຫາຍິງ-ຊາຍ</u>

ໃນຂະນະທີ່ຄວາມຢູ່ລອດຂອງຄອບຄົວຂຶ້ນ□ັບ□ານຕັດສິນບັນຫາຂອງແມ່ຍິງ, ໃນສັງຄົມມັນ□່ຍັງ ຍໍ່ທັນສາມາດເປັນທີ່ຍອມຮັບໄດ້ໃນ□ານທີ່ຈະໃຫ້ແມ່ຍິງຕັດສິນບັນຫາ□່ຽວ□ັບບັນຫາຂອງຊຸມຊົນ. ໃນຫຼາຍໆ□຺ຸມຊົນເຜົ່າ, ມັນບໍ່ມີໂອ□າດທີ່ຈະແຈ້ງທີ່ຈະໃຫ້ແມ່ຍິງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນ□ານຕັດສິນບັນ ຫາ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ໃນ□ິດຈະ□ຳຂອງຊຸມຊົນ, ພິທີ, ງານບຸນ ຫຼື □ານຟັງຄະດີ. ປາ□ົດວ່າມີ ແມ່ຍິງຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງເທົ່ານັ້ນທີ່ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນວຽ□ງານປົກຄອງຊຸມຊົນ. ບົດບາດຂອງແມ່ຍິງ ໃນ□ານຕັດສິນບັນຫາຖືກຮີດຄອງປະເພນີຂັດຂວາງ, ຮີດຄອງປະເພນີທີ່ໃຫ້ອຳນາດແ□່ຜູ້ຊາຍ, ຊຶ່ງຫຼາຍໆ□ໍລະນີ ອ້າງເຫດຜົນວ່າເປັນ “ປະເພນີ ແລະ ວັດທະນະທຳ”. ເພາະສະນັ້ນ, ແມ່ຍິງຈຶ່ງມີ ປະສົບ□ານ ຫຼື ຄວາມຊຳນານໜ້ອຍ□່ຽວ□ັບ□ານປົກຄອງຊຸມຊົນ.

ລະບຽບ ແລະ ວັດທະນະທຳຂອງສັງຄົມບາງຄັ້ງກໍເຂົ້າມາແທນທີ່ຄວາມສຳນຶ□ ໃນຄວາມຍຸດຕິທຳ ແລະ ຄວາມເປັນທຳຂອງຊຸມຊົນ ແລະ ແມ່ຍິງ ຍັງໄດ້ປະ□ອບສ່ວນໃຫ້ແ□່□ານເຮັດໃຫ້ລະບຽບດັ່ງ □່າວບໍ່ມີວັນສິ້ນສຸດ. ເພາະສະນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍທີ່ຈະຕ້ອງໃຫ້ເອົາແຕ່ລະບັນຫາ

ຜ່ານຂະບວນ***ການຣິ່ນຕອງ*** ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ, ໃນບາງສັງຄົມ ແມ່ຍິງທີ່ຖືກຜູ້ຊາຍຂົ່ມຂືນຫຼືເອົາລັດເອົາປຽບແລະຖືພາຈະຖືກບັງຄັບໃຫ້ແຕ່ງງານກັບຄົນຜູ້ນັ້ນ. ຄວາມກັງວົນສ່ວນໃຫຍ່ຂອງຄອບຄົວແມ່ນຢາກຫຼີກລ້ຽງ ການບໍ່ຮັບຮອງເອົາຂອງສັງຄົມຕໍ່ເດັກນ້ອຍທີ່ເກີດຂຶ້ນມານອກການສົມລົດ ຫຼື ການມີເພດສຳພັນນອກການແຕ່ງງານ, ເຖິງແມ່ນວ່າການແຕ່ງງານອາດຈະບໍ່ສົມຄູ່ກັນກໍຕາມ.

ປຶກສາຄົ້ນຄວ້າຕົວຢ່າງອື່ນໆກ່ຽວກັບການຕັດສິນບັນຫາທີ່ບໍ່ມີຄວາມຮອບຄອບກ່ຽວກັບບັນຫາຍິງຊາຍເປັນຕົ້ນ "ຍິງສາວທີ່ເຕັມໄປດ້ວຍສະເໜ່", ປະເພນີການມີເມຍນ້ອຍ ແລະ ອື່ນໆ.

ແຕ່ລະຄວາມຕ້ອງການຂອງສັງຄົມເພື່ອລັດຄ້ານລະບຽບກ່ຽວກັບແມ່ຍິງ ແລະ ການທົບທວນການຕັດສິນບັນຫາທີ່ບໍ່ຮອບຄອບກ່ຽວກັບບັນຫາຍິງ-ຊາຍ.

ບົດຝຶກຫັດ II – ສົນທະນາກ່ຽວກັບຫຼັກການໃນການຕັດສິນບັນຫາ (40 ນາທີ)

1. ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນກຸ່ມສົນທະນານ້ອຍໆ. ແຕ່ລະກຸ່ມຕອບຄຳຖາມຕໍ່ໄປນີ້: (20 ນາທີ)
   - ການຕັດສິນບັນຫາທີ່ຮອບຄອບເຮັດແນວໃດ? ຫຼັກການ ໃນການຕັດສິນບັນຫາທີ່ຮອບຄອບມີຫຍັງແດ່?
   - ເງື່ອນໄຂທີ່ຈຳເປັນ ເພື່ອໃຫ້ແມ່ຍິງຊາວພື້ນເມືອງຕັດສິນບັນຫາໃຫ້ໄດ້ດີມີຫຍັງແດ່?

2. ແຕ່ລະກຸ່ມສະເໜີຄຳຕອບຂອງຕົນຕໍ່ກຸ່ມໃຫຍ່. (15 ນາທີ)

3. ຈາກບົດລາຍງານຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ, ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກສັງລວມຫຼັກການຫຼັກ ແລະ ເງື່ອນໄຂ/ກົນໄກສຳລັບການຕັດສິນບັນຫາທີ່ຮອບຄອບ. (5 ນາທີ)

<u>ບາງຄຳສັບຫຼັກກ່ຽວກັບຫຼັກການຕັດສິນບັນຫາທີ່ຮອບຄອບເພື່ອເປັນການສະຫຼຸບ:</u>

ຄວາມສະຫຼາດຫຼັກແຫຼມ, ເວລາທີ່ໃຊ້, ການຮິ່ນຕອງ, ການລວມລວມຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການມີສ່ວນຮ່ວມ, ຄວາມສຳນຶກໃນຄວາມຍຸດຕິທຳ ແລະ ຄວາມເປັນທຳ, ຄວາມບໍ່ເຫັນແກ່ຕົວ, ຄວາມເປັນເອກະພາບ.

ບົດທີ4

ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ ແລະ ການພັດທະນາ

ຈຸດປະສົງ:

1. ເພື່ອໃຫ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ກໍານົດວ່າການພັດທະນາໝາຍເຖິງຫຍັງສໍາລັບພວກເພິ່ນ.
2. ເພື່ອເບິ່ງຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງໂຄງການພັດທະນາທີ່ພວກເພິ່ນໄດ້ເຫັນຫຼືມີປະສົບການ ຈາກການພັດທະນາ ປະເພດ ທີ່ພວກເພິ່ນຢາກຈະມີ.
3. ເພື່ອຊັກຊວນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃຫ້ເບິ່ງບົດບາດຂອງພວກເພິ່ນໃນການຕັດສິນບັນຫາ ຫຼື ການເຮັດໃຫ້ ການພັດທະນາມີອິດທິພົນ ຢູ່ໃນຊຸມຊົນຂອງພວກເພິ່ນ.

ເວລາ 2 ຊົ່ວໂມງ 10 ນາທີ

ຈຸດປະສົງ:

4. ເພື່ອໃຫ້ ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ກໍານົດວ່າການພັດທະນາໝາຍເຖິງຫຍັງສໍາລັບພວກເພິ່ນ.
5. ເພື່ອເບິ່ງຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງໂຄງການ ພັດທະນາທີ່ພວກເພິ່ນໄດ້ເຫັນຫຼືມີປະສົບການ ຈາກການພັດທະນາ ປະເພດ ທີ່ພວກເພິ່ນຢາກຈະມີ.
6. ເພື່ອຊັກຊວນຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃຫ້ເບິ່ງບົດບາດຂອງພວກເພິ່ນໃນການຕັດສິນບັນຫາ ຫຼື ການເຮັດໃຫ້ ການພັດທະນາມີອິດທິພົນ ຢູ່ໃນຊຸມຊົນຂອງພວກເພິ່ນ.

ເວລາ: 1 ຊົ່ວໂມງ 30 ນາທີ

ບົດຝຶກຫັດ I: ຂຽນລາຍຊື່ ໂຄງການທີ່ໄດ້ເຮັດພາຍໃນບ້ານ ແລະ ບອກຜົນກະທົບຂອງການ ພັດທະນາຕໍ່ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ (40 ນາທີ)

1. ຂຽນລາຍການ 3 ຫຼື 4 ໂຄງການ ຫຼື ແຜນງານການພັດທະນາທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ໂຄງການສ້າງເຂື່ອນ, ກໍ່ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ, ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ສຸຂະພາບ ແລະ ອື່ນໆ. ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນກຸ່ມນ້ອຍໆ.ໂດຍໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມເລືອກເອົາບັນຫາການພັດທະນາເພື່ອປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ. ຜູ້ອໍານວຍຄວາມສະດວກສາມາດຖອດຖອນເອົາຕົວຢ່າງຂອງແຜນທີ່ຄວາມຄິດໂດຍນໍາໃຊ້ 1ໃນບັນດາບັນຫາເພື່ອເປັນທິດນໍາໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ. (5 ນາທີ)
2. ພາຍໃນ 15 ນາທີ, ປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຖອດຖອນເອົາແຜນທີ່ຄວາມຄິດໃສ່ໃນເຈ້ຍບັດຄໍາ ໂດຍສະແດງໃຫ້ເຫັນປະເພດການພັດທະນາທີ່ພວກເພິ່ນໄດ້ເຫັນ ຫຼື ມີປະສົບການ, ຜົນກະທົບຂອງມັນ ແລະ ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າໄດ້ຮັບຜົນກະທົບແນວໃດ.
3. ເມື່ອເວລາແຕ່ລະຄົບແລ້ວ, ແຕ່ລະກຸ່ມມີເວລາ 5 ນາທີສະເໜີແຜນທີ່ຄວາມຄິດຂອງພວກເພິ່ນກຸ່ມໃຫຍ່ (20 ນາທີ)

ການນໍາສະເໜີ ແລະ ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ: (10 ນາທີ)

□ານພັດທະນາ ແມ່ນຫຍັງ?

□ານພັດທະນາ ໝາຍເຖິງສິ່ງທີ່ແຕ□ຕ່າງ□ັນເຖິງຄົນທີ່ແຕ□ຕ່າງ□ັນ. ສຳລັບປະຊາຊົນເຜົ່າ, □ານພັດທະນາ ແມ່ນ□ານບົວລະບັດຮັ□ສາຄຸນຄ່າທາງດ້ານຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ຫຼັ□□ານ ທີ່ເປັນທິດສະດີທາງປັດສະຍາ ແລະ ເຊື່ອມຕໍ່ຊຶ່ງ□ັນແລະ□ັນ. □ານພັດທະນາລວມເຖິງຄວາມເຊື່ອຖືທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ທາງດ້ານວັດທະນະທຳ, ສຸຂະພາບ, □ານສຶ□ສາ, ເສດຖະ□ິດ, ເຕັ□ໂນໂລຊີ, □ານເມືອງ, ການປົກຄອງ ແລະ ບັນຫາທີ່□ຽວ□ັບ□ານຕັດສິນ. ສຳລັບລັດຖະບານ, □ານພັດທະນາແມ່ນເທົ່າທຽມ□ັນ□ັບ□ານເຮັດໃຫ້ທັນສະໄໝເລື້ອຍໆ ແລະ ສະນັ້ນ, ຄວາມຕ້ອງການເພື່ອຮັບປະ□ັນໃຫ້ວັດທະນະທຳ “ສະໄໝໃໝ່” ປ່ຽນແທນວັດທະນະທຳ “ພື້ນເມືອງ”, ຊຶ່ງໄດ້ຖື□ເບິ່ງວ່າເປັນອຸປະສັ□ຕໍ່□ານພັດທະນາ.

ນະໂຍບາຍ ແລະ ຄວາມເປັນຈິງ

ທິດສະດີ□ານທັນເປັນທັນສະໄໝຂອງ□ານພັດທະນາ ອະທິບາຍເຖິງຕົວແບບ□ານພັດທະນາ □ານຜະລິດ, □ານຕະຫຼາດ, □ານບໍລິໂພ□, □ານຈຳລອງ, ການໄດ້ມາຊຶ່ງເຕັ□ໂນໂລຊີ ແລະ □ານຄວບຄຸມຕໍ່ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາ□ອນ. ເພາະສະນັ້ນ ນະໂຍບາຍ ແລະ ແຜນງານຈຶ່ງໄດ້ຖື□ສ້າງຂື້ນມາເພື່ອສະທ້ອນໃຫ້ເຫັນຕົວແບບນີ້. ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ, ແຜນງານ□ານພັດທະນາສະໜັບສະໜູນ□ານປູ□ພືດຜົນທີ່ເປັນສິນຄ້າຂະໜາດໃຫຍ່ເພື່ອທຸລະ□ິດ□ານສົ່ງອອ□ ແລະ □ານນຳເຂົ້າ, □ານໂຄສະນາ ແລະ □ານປຸງແຕ່ງອາຫານ. ຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງປະຊາຊົນແມ່ນມີ□ານປ່ຽນແປງ ຊຶ່ງນຳພາພວ□ເພິ່ນໃຫ້ປະປ່ອຍ□ານຜະລິດຂະໜາດນ້ອຍ ແລະ ເຂົ້າໄປສູ່□ານຜະລິດທີ່ເປັນສິນຄ້າທີ່ຖື□ບັງຄັບຢູ່ໃນລະບຽບ ໂດຍນຳໃຊ້ເຕັ□ໂນໂລຊີທີ່ສັບສົນ. ທີ່ດິນ ແລະ ຊັບພະຍາ□ອນ ແມ່ນໄດ້ມາເພື່ອ□ານຜະລິດແບບລວມສູນເປັນຕົ້ນ□ານປູ□ຝັງ, □ານ□ໍ່ສ້າງພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ຕົວເມືອງ.

ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ນຳເອົາ□ານປ່ຽນແປງຢ່າງໄວວາມາສູ່ຄົນຊົນເຜົ່າຫຼາຍໆຊຸມຊົນ, ພາໃຫ້ເ□ີດມີຫຼາຍຜົນ□ະທົບໃນທາງລົບເປັນຕົ້ນຄວາມເປື່ອຍເຍື່ອຍທາງດ້ານສັງຄົມ (□ານເສື່ອມຄຸນຄ່າທາງດ້ານຮີດຄອງປະເພນີ ແລະ ຫຼັ□□ານ), □ານອົບພະຍົບຂະໜາດໃຫຍ່ຈາ□ຊົນນະບົດໄປຫາຕົວເມືອງ, □ານຊຸດໂຊມຂອງເສດຖະ□ິດແບບຊົນເຜົ່າຂອງຕະຫຼາດ ແລະ ວິຖີຊີວິດແບບຊົນເຜົ່າອື່ນໆ ແລະຕະຫຼອດເຖິງໂສເພນີ. ຜູ້ຊາຍຫຼາຍຄົນອອ□ຈາ□ຄອບຄົວໄປຫາວຽ□ເຮັດງານທຳ ແລະ ແມ່

ຍິງ□ຖື□ບັງຄັບໃຫ້ຮັ□ສາຄອບຄົວ. ຫຼາຍຄອບຄົວໄດ້ປະລະວິຖີຊີວິດການຄອງຊີບແບບຊົນເຜົ່າຂອງພວກເພິ່ນຫັນໜ້າໄປສູ່□ານປູກຝັງພືດຜົນທີ່ເປັນສິນຄ້າຫຼືວ່າຖື□ບັບຄັບໃຫ້ເຮັດ. ເມື່ອເວລາທີ່ດິນດັ້ງເດີມຂອງພວກເພິ່ນຖື□ເອົາໄປຈາ□ພວກເພິ່ນ. ບົດບາດຂອງຄອບຄົວກໍຖື□ພັງທະລາຍເຊັ່ນດຽວ□ັນ. ປະຊາຊົນຊົນໄດ້ຮັບຄວາມເສຍຫາຍຈາກອຸປະສັ□ທີ່ຮຸນແຮງຂອງຄວາມດ້ອຍພັດທະນາທາງດ້ານສັງຄົມ ແລະ ເສດຖະ□ິດ, ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ພວກເພິ່ນມີຄວາມອ່ອນແອຕໍ່□ານຂູດຮີດ, ການຈຳແນກ ຫຼື ການຖື□ປະລະ.

ເຖິງຢ່າງໃດ□ດີ, ແມ່ຍິງຊາວຊົນເຜົ່າໂດຍສະເພາະແມ່ນຜູ້ທີ່ຢູ່ຊົນນະບົດ, ໄດ້ສືບຕໍ່ເອົາອາຫານ□ານ□ິນມາໃຫ້ຄອບຄົວແຕ່ລະວັນ, ໂດຍສຳນຶ□ໄດ້ວ່າລາຍຮັບຈາ□ພາຍນອກຈະບໍ່ພຽງພໍ. ພວກເພິ່ນສືບຕໍ່ຮັ□ສາທີ່ດິນປູ□ຜັກ, ລ້ຽງເປັດ,ໄ□່ຢູ່ຫຼັງບ້ານ ແລະ ສັດລ້ຽງອື່ນໆ, ຊອກຫາອາຫານ□ານ□ິນ, ຫຍ້າໃຫ້ສັດ ແລະ ເຊື້ອໄຟຈາ□ປ່າ ຫຼື ນາເຮື້ອທີ່ຢູ່ໃກ້, ປາຈາ□ແມ່ນ້ຳ, ຫ້ວຍ ຫຼື ທົ່ງນາແລະຜະລິດຫັດຖະ□ຳ. ຜະລິດຕະພັນສ່ວນເກີນ□ເອົາຂາຍຢູ່ຕະຫຼາດ ແລະ ລາຍໄດ້□ເອົາມານຳໃຊ້ຊື້ເຄື່ອງໃຊ້ທີ່ຕ້ອງການຊຶ່ງບໍ່ໄດ້ຜະລິດ. ແມ່ຍິງຍັງມີຄວາມຮູ້ພິເສດ□ຽວ□ັບຕົ້ນໄມ້ທີ່ເປັນຢາ ແລະ□ານຄຸ້ມຄອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ, ຊຶ່ງພົວພັນເຖິງວິທີປະຕິບັດຂອງພວກເພິ່ນ ໃນ□ານ□ະສິ□ຳ, ການປິ່ນປົວ, ພິທີກຳ, ການຊອກຫາອາຫານ ແລະ ວັດສະດຸ ສຳລັບຫັດຖະ□ຳຈາ□ປ່າ.

<u>ສິ່ງທ້າທາຍ</u>

ແມ່ຍິງແມ່ນຕົກຢູ່ໃນສະພາບທີ່ຄັບຂັນຢ່າງບໍ່ມີ□ານປ່ຽນແປງບໍ່ວ່າຈະເປັນ□ານພະຈົນໄພຢ່າງເຕັມປ່ຽມເຂົ້າໄປຫາແຜນງານ□ານພັດທະນາທາງດ້ານເສດຖະ□ິດສະໄໝໃໝ່ຫຼືວ່າບົວລະບັດຮັ□ສາພາ□ສ່ວນໜຶ່ງຂອງເສດຖະ□ິດເພື່ອ□ານຍັງຊີບຂອງພວກເພິ່ນ. ພວກເພິ່ນຖື□ດຶງອອກໜີໄປຈາກຄຸນຄ່າທາງດ້ານຮີດຄອງປະເພນີ, ຫຼັ□□ານ ແລະວິຖີຊີວິດຂອງພວກເພິ່ນໄປສູ່ຊຸດຄຸນຄ່າ ແລະ ລະບົບທີ່ແຕ□ຕ່າງ□ັນ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ມັກຈະເໜືອກວ່າ□ານຄວບຄຸມຂອງເພິ່ນເອງເລື້ອຍໆ ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ໃນຂົງເຂດ□ານສຶ□ສາ ແລະ ສຸຂະພາບຂອງຄອບຄົວ. ມາເຖິງປັດຈຸບັນນີ້, ແມ່ຍິງໄດ້ປະສົບຄວາມສຳເລັດໃນລະດັບໃດໜຶ່ງໃນຖ່າຍທອດພາສາແມ່ຂອງຕົນ ແລະ ວິທີປະຕິບັດຂອງຊົນເຜົ່າມາສູ່ຄົນລຸ້ນປັດຈຸບັນ. ເຖິງຢ່າງໃດ□ດີ, ວິທີປະຕິບັດເຫຼົ່ານີ້ ແລະ ການນຳໃຊ້ພາສາເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຖືກຂຸດໂຊມລົງຢ່າງຊ້າໆ.

ມັນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງສັງເ□ດເບິ່ງວ່າ ຄວາມຮູ້ຂອງແມ່ຍິງກ່ຽວ□ັບ□ານອະນຸລັກ ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການພັດທະນາທີ່ຍືນຍົງແມ່ນໄດ້ມີການຮັບຮູ້ ແລະ ນັບຖືໃນລະດັບໂລກ. ເຖິງຢ່າງໃດ□ດີ, ມັນ□ຍັງມີຫຼາຍສິ່ງຫຼາຍຢ່າງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ເຮັດ ເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍເອົາ□ານຮັບຮູ້ນີ້ໃຫ້□າຍເປັນ□ານປະຕິບັດ.

ຢູ່ຕໍ່ໜ້າ ການພັດທະນາ ແລະ ການທັນເປັນທັນສະໄໝ, ແມ່ຍິງຕ້ອງໄດ້ຄົ້ນຄິດຢ່າງເອົາຈິງເອົາຈັງກ່ຽວກັບປະເພດການຕັດສິນບັນຫາ ແລະ ການແຊກແຊງທີ່ຕ້ອງການກ່ຽວກັບການພັດທະນາຊຸມຊົນໂດຍລວມ. ມີຄວາມຕ້ອງການສຳຫຼວດເບິ່ງເຊັ່ນດຽວກັນວ່າ ແມ່ຍິງສາມາດມີອິດທິພົນຕໍ່ຜູ້ນຳຂອງຊຸມຊົນແນວໃດ ເມື່ອມີຄວາມເຂົ້າໃຈກ່ຽວກັບບົດບາດ ແລະ ເສັ້ນທາງທີ່ພວກເພິ່ນຕ້ອງການຈະເອົາ. ການມີອິດທິພົນຕໍ່ຜູ້ນຳຍັງຂຶ້ນກັບຕຳແໜ່ງປັດຈຸບັນຂອງແມ່ຍິງຢູ່ໃນຊຸມຊົນ, ຍິ່ງຕຳແໜ່ງຕ່ຳ, ກໍຍິ່ງມີຄວາມຕ້ອງການຄວາມພະຍາຍາມຫຼາຍຂຶ້ນ ເພື່ອອອກແຮງຊັກຈູງ. ມັນຈະຍັງຂຶ້ນກັບວ່າຜູ້ນຳມີການເປີດເຜີຍຫຼາຍປານໃດ. ປະເພດຂອງການປະຕິບັດການກໍມີຄວາມສຳຄັນ ເຊັ່ນດຽວກັນ.

ບົດຝຶກຫັດII–ກອງປະຊຸມປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການເກັບບັດ ວິໄສທັດຂອງຂ້ອຍຂອງຊຸມຊົນຂອງຂ້ອຍ (40 ນາທີ)

ບົດຝຶກຫັດຈະໃຫ້ໂອກາດແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ເພື່ອໃຫ້ຄົ້ນຄິດກ່ຽວກັບຄວາມເປັນຈິງຂອງສະພາບຢູ່ໃນຊຸມຊົນ ແລະ ເພື່ອຕັດສິນບັນຫາກ່ຽວກັບເສັ້ນທາງທີ່ແມ່ຍິງຕ້ອງການເອົາ.

1. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກັບຄືນໄປຫາກຸ່ມນ້ອຍ ເພື່ອປຶກສາຄົ້ນຄວ້າຄຳຖາມຕໍ່ໄປນີ້. ພວກເພິ່ນຂຽນຄຳຕອບຂອງພວກເພິ່ນ–ໂດຍນຳໃຊ້ຄຳເວົ້າຫຼັກຢູ່ໃນບັດແຂງ: (20 ນາທີ)
    - ການພັດທະນາ ປະເພດໃດ ມີຜົນປະໂຫຍດຕໍ່ຊຸມຊົນຂອງທ່ານໂດຍລວມ?
    - ການພັດທະນາ ປະເພດໃດ ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າໃນຊົນນະບົດຕ້ອງການ?
    - ແມ່ຍິງສາມາດ ຫຼື ມີບົດບາດກ່ຽວກັບການພັດທະນາຂອງຊຸມຊົນແນວໃດ?
    - ແມ່ຍິງສາມາດມີອິດທິພົນ ຫຼື ປ່ຽນແປງຄວາມເຂົ້າໃຈຂອງຜູ້ສ້າງນະໂຍບາຍແນວໃດ?
    - ການປະຕິບັດການ ປະເພດໃດມີຄວາມຕ້ອງການເພື່ອມີອິດທິພົນຕໍ່ຜູ້ນຳຊຸມຊົນ?
2. ແຕ່ລະກຸ່ມລາຍງານຜົນຂອງການຄົ້ນຄວ້າດ້ວຍການອ່ານ ແລະ ສິ່ງບັດຄຳ. (10 ນາທີ)
3. ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກສະຫຼຸບສັງລວມລາຍງານຂອງກຸ່ມທີ່ແຕກຕ່າງກັນ, ໂດຍບັນທຶກເອົາຄຳຕອບທີ່ສຳຄັນ ແລະ ທີ່ຄ້າຍຄືກັນ. (10 ນາທີ)

ບົດທີ5

ການເຂົ້າເຖິງ ການສືບທອດມູນມໍລະດົກ ຂອງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ

ຈຸດປະສົງ:

1. ເພື່ອຄົ້ນຄິດກ່ຽວກັບວ່າມັນມີອະຄະຕິກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃດໜຶ່ງຢູ່ໃນກົດໝາຍ ແລະ ວິທີປະຕິບັດຕາມປະເພນີຂອງຊຸມຊົນ ຫຼື ບໍ່.
2. ເພື່ອຊອກໃຫ້ໄດ້ວ່າຢູ່ໃນສະພາບຂອງແມ່ຍິງຢູ່ໃນສັງຄົມຊາວຊົນເຜົ່າປັດຈຸບັນນີ້, ມັນມີຈຸດອ່ອນຫຼືບໍ່ຢູ່ໃນວິທີປະຕິບັດຕາມປະເພນີ ຫຼື ລະບຽບທາງດ້ານວັດທະນາທຳກ່ຽວກັບແມ່ຍິງ, ໂດຍສະເພາະພົວພັນເຖິງ ການເຂົ້າເຖິງການສືບມູນມໍລະດົກຂອງແມ່ຍິງ.
3. ເພື່ອພິຈາລະນາຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງການປ່ຽນແປງທີ່ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ, ທັງຢູ່ໃນຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ວິທີປະຕິບັດຂອງຊຸມຊົນກ່ຽວກັບແມ່ຍິງ ແລະ ການສືບມູນມໍລະດົກ.

ເວລາ : 2 ຊົ່ວໂມງ 30 ນາທີ

ການເຂົ້າເຖິງ ການສືບທອດມູນມໍລະດົກ ຂອງ ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ

ຈຸດປະສົງ:

4. ເພື່ອຄົ້ນຄິດກ່ຽວກັບວ່າມັນມີອະຄະຕິກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ໃດໜຶ່ງຢູ່ໃນກົດໝາຍ ແລະ ວິທີປະຕິບັດຕາມປະເພນີຂອງຊຸມຊົນ ຫຼື ບໍ່.
5. ເພື່ອຊອກໃຫ້ໄດ້ວ່າຢູ່ໃນສະພາບຂອງແມ່ຍິງຢູ່ໃນສັງຄົມຊາວຊົນເຜົ່າປັດຈຸບັນນີ້, ມັນມີຈຸດອ່ອນຫຼືບໍ່ຢູ່ໃນວິທີປະຕິບັດຕາມປະເພນີ ຫຼື ລະບຽບທາງດ້ານວັດທະນາທໍາກ່ຽວກັບແມ່ຍິງ, ໂດຍສະເພາະພົວພັນເຖິງ ການເຂົ້າເຖິງການສືບມູນມໍລະດົກຂອງແມ່ຍິງ.
6. ເພື່ອພິຈາລະນາຄວາມເປັນໄປໄດ້ຂອງການປ່ຽນແປງທີ່ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ, ທັງຢູ່ໃນຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ວິທີປະຕິບັດຂອງຊຸມຊົນກ່ຽວກັບແມ່ຍິງ ແລະ ການສືບມູນມໍລະດົກ.

ເວລາ: **1 ຊົ່ວໂມງ 30 ນາທີ**

ບົດຝຶກຫັດ I– ການຫຼິ້ນບົດບາດສົມໝຸດ (20 ນາທີ)

1. ກ່ອນການສະແດງບົດບາດສົມໝຸດ, ຜູ້ອໍານວຍຄວາມສະດວກຂໍຮ້ອງໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຈໍານວນ 6 ຄົນທີ່ອາສາສະໝັກສະແດງເລື່ອງສັ້ນ ກ່ຽວກັບ ແມ່ຍິງ ແລະ ການສືບມູນມໍລະດົກ ໂດຍອີງໃສ່ສະພາບຕໍ່ໄປນີ້:

ໃນຄອບຄົວໜຶ່ງທີ່ມີລູກ 5 ຄົນ, ລູກຊາຍກົກໄດ້ສືບມູນມໍລະດົກທັງໝົດທີ່ດິນ 3 ຕອນ. ພາຍຫຼັງເວລາໃດໜຶ່ງ, ແມ່ຂອງລາວກໍເຖົ້າແກ່ ແລະ ເປັນໄຂ້. ລູກ 5 ຄົນ ໄດ້ພົບປະກັນ ແລະ ໄດ້ເປີດເຜີຍວ່າອ້າຍກົກມີວຽກຫຼາຍບໍ່ສາມາດທີ່ຈະເບິ່ງແຍງແມ່ໄດ້. ທ້າຍສຸດ, ໜຶ່ງໃນບັນດານ້ອງສາວໄດ້ຕົກລົງວ່າຈະເບິ່ງແຍງ ແມ່ ຢູ່ໃນເຮືອນຂອງລາວ. ມັນໄດ້ຖືກເປີດເຜີຍເຊັ່ນດຽວກັນວ່າອ້າຍໄດ້ເອົາທີ່ທີ່ດິນໄປນໍາໃຊ້ເພື່ອຜົນປະໂຫຍດຂອງລາວເອງ ແລະ ບໍ່ໄດ້ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອໃດໆທັງຊິ້ນແກ່ທາຍາດທີ່ເປັນສາຍເລືອດດຽວກັນຂອງຕົນ.

2. ຜູ້ອາສາສະໝັກນໍາສະເໜີເລື່ອງສັ້ນທີ່ພວກເພິ່ນໄດ້ກະກຽມໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄົນອື່ນໆ. (10 ນາທີ)
3. ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າສັ້ນໆຕາມມາກ່ຽວກັບບັນຫາທີ່ເກີດຂຶ້ນຈາກສະພາບທີ່ໄດ້ສະເໜີ. (10ນາທີ)

ບົດຝຶກຫັດ II ກອງປະຊຸມປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ: ບັນຫາທີ່ພົວພັນເຖິງວິທີປະຕິບັດຕາມປະເພນີກ່ຽວກັບການສືບມູນມໍລະດົກ (40 ນາທີ)

1. ຂຶ້ນກັບຈຳນວນຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມສາມາດແບ່ງກຸ່ມສົນທະນາອອກເປັນ 2-3 ກຸ່ມ ເພື່ອປຶກສາຄົ້ນຄວ້າຂະໜາດນ້ອຍ ຫຼືວ່າມີການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າເປັນກຸ່ມໃຫຍ່.
2. ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າຈະຕອບຄຳຖາມຕໍ່ໄປນີ້: (20 ນາທີ)
    - ພາຍໃຕ້ ກົດໝາຍ ກ່ຽວກັບປະເພນີ, ຜູ້ສືບທອດ ຊັບສິນບັດຂອງຄອບຄົວ ແລະ ແມ່ນຫຍັງທີ່ເປັນເຫດຜົນຢູ່ເບື້ອງຫຼັງສິ່ງນີ້?
    - ຜົນທີ່ຈະເກີດພາຍຫຼັງຂອງວິທີປະຕິບັດຕາມປະເພນີເຫຼົ່ານີ້ກ່ຽວກັບແມ່ຍິງຢູ່ໃນຄອບຄົວມີຫຍັງແດ່?
    - ວິທີປະຕິບັດເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ປ່ຽນແປງໄປຕາມເວລາຈົນເຖິງປັດຈະບັນນີ້ແນວໃດ?
    - ຈະສາມາດເຮັດຫຍັງໄດ້ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສະພາບມີຄວາມເປັນທຳr?
3. ກຸ່ມລາຍງານຜົນ ແລະ ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກສະຫຼູບສັງລວມບັນດາຈຸດທີ່ສຳຄັນຂອງການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ. (20 ນາທີ)

ການນຳສະເໜີ ແລະ ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ: ຈຸດພະລັງຂອງບ້ານ (10 ນາທີ)

ວິທີປະຕິບັດ ຕາມປະເພນີ

ຢູ່ໃນຫຼາຍສັງຄົມຊົນເຜົ່າ, ຕາມປະເພນີແລ້ວແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າບໍ່ໄດ້ສືບມູນມໍລະດົກ ຫຼືຊັບສິນບັດຕ່າງໆ. ໃນບາງຊຸມຊົນ, ລູກຊາຍກົກ ຈະສືບທອດມໍລະດົກຊັບສິນທັງໝົດຂອງຄອບຄົວ, ພິເສດແມ່ນທີ່ດິນຕາມປະເພນີຂອງຄອບຄົວເພາະວ່າເປັນທີ່ຄາດຫວັງໄວ້ວ່າ ເພິ່ນຈະເປັນຜູ້ເບິ່ງແຍງຫາຍາດທາງສາຍເລືອດຜູ້ໜຸ່ມໆ ຂອງເພິ່ນທັງໝົດ ແລະ ພໍ່ແມ່/ພໍ່ເຖົ້າແມ່ເຖົ້າ. ຕາມທຳມະດາແລ້ວ, ໃນກໍລະນີທີ່ບໍ່ມີລູກຊາຍ, ລູກສາວກົກຈະສືບມູນ ເຖິງແມ່ນວ່າທີ່ດິນຄອບຄົວແມ່ນສືບທອດໄປສູ່ຄົນລຸ້ນຕໍ່ໄປ, ໝົດຄອບຄົວຈະສືບຕໍ່ທຳການປູກຝັງຮ່ວມກັນ ແລະ ແບ່ງປັນຜົນຜະລິດໃຫ້ແກ່ກັນລະຫວ່າງຫາຍາດສາຍເລືອດດຽວກັນ.

ຢູ່ໃນຫຼາຍຊຸມຊົນ, ເຖິງແມ່ນວ່າຈະໄດ້ຖືກແບ່ງກັນໃນບັນດາສະມາຊິກຄອບຄົວ, ສ່ວນຫຼາຍແມ່ຍິງຈະສືບທອດມໍລະດົກໜ້ອຍກວ່າຫຼືວ່າບໍ່ໄດ້ສືບທອດຫຍັງເລີຍ. ເຫດຜົນກໍແມ່ນວ່າເພິ່ນໄດ້ຄາດຫວັງເອົາໄວ້ວ່າແມ່ຍິງຈະແຕ່ງງານ ແລະ ລາວຈະແບ່ງປັນຢູ່ໃນການສືບມູນມໍລະດົກຂອງຜົວຂອງລາວ. ມັນຍັງມີຄວາມຢ້ານກົວທີ່ວ່າ ແມ່ຍິງອາດແຕ່ງງານຢູ່ນອກຊຸມຊົນ ແລະ ຖ້າຫາກວ່າພວກເພິ່ນສືບທອດມໍລະດົກຊັບສິນບັດ, ມໍລະດົກກໍຈະຕົກໄປສູ່ກຳມືຂອງຄົນນອກ.

ສະພາບແວດລ້ອມ ແລະ ບັນຫາ ປັດຈຸບັນ

ເຖິງແມ່ນວ່າຕາມປະເພນີແລ້ວ□ານສະແດງເຫດຜົນອາດແມ່ນເລື້ອງທີ່ສະແດງຄວາມ□ຽວພັນ ຂອງເຫດ□ານ□ຕາມ, ໃນສະພາບແວດລ້ອມປັດຈຸບັນ, ມັນບໍ່ສາມາດທີ່ຈະຄົງຕົວໄດ້ຕໍ່ໄປອີ□ ແລ້ວ. ຊຸມຊົນສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍ່ໄດ້ມີ□ານລວມຕົວ□ັນອີ□ແລ້ວ ແລະ ມັນມີຫຼາຍ□ລະນີທີ່ວ່າຜູ້ ຊາຍຜູ້ທີ່ແ□□ວ່າໝູ່ບໍ່ໄດ້ເບິ່ງແຍງສະຫວັດດີ□ານຂອງທາຍາດສາຍເລືອດດຽວ□ັນ ຫຼື ແມ້□ະທັ່ງພໍ່ ແມ່ ຂອງເພິ່ນເອງ. ໂດຍບັນດາ ລູ□ສາວ ເປັນຜູ້ເບິ່ງແຍງພໍ່ແມ່ທີ່ເຖົ້າແ□ ຫຼາຍຊຸມຊົນ□ບໍ່ໄດ້ຢູ່ ລວມ□ັນເປັນ□ອນເປັນ□ຸ່ມອີ□ແລ້ວ ແລະ □ດໝາຍຕາມປະເພນີທີ່ຄອບງໍາ ແລະ ຮັບປະ□ັນໃຫ້ຂໍ້ ຕົກລົງທີ່ບໍ່ເປັນລາຍລັ□ອັ□ສອນເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ຖື□ຍຶດໝັ້ນ□ບໍ່ໄດ້ຮັບ□ານນັບຖືອີ□ແລ້ວ. ຄອບຄົວ ແລະ ຊຸມຊົນ □ໄດ້ຫັນມາມັ□ເຮັດມັ□ທໍາແບບສ່ວນບຸ□ຄົນໄປແລ້ວ ແລະ ພໍ່ແມ່□ບໍ່ເນັ້ນເງື່ອນໄຂ □ານຖ່າຍທອດຊັບສິນຂອງຄອບຄົວ ໃຫ້ແ□ບັນດາລູ□ຊາຍຂອງພວ□ເພິ່ນ.

ນອ□ຈາ□ນີ້ຢູ່ໃນສະພາບປັດຈຸບັນ, ພວ□ເຮົາຍັງພົບແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າຈໍານວນຫຼາຍ□ວ່າເ□ົ່າທີ່ບໍ່ໄດ້ ແຕ່ງງານ, ຢ່າຮ້າງ ຫຼື ຖື□ຜົວຂອງພວ□ເພິ່ນປະປ່ອຍຍ້ອນຫຼາຍເຫດຜົນ. ພາຍຫຼັງການຢ່າຮ້າງ ຫຼື ພາຍຫຼັງແມ່ຍິງພົບເຫັນວ່າຜົວຂອງຕົນຖິ້ມປະໄປ, ເພິ່ນ□ຖື□ປ່ອຍໃຫ້ຮັ□ສາຕົນເອງ ແລະ ລູ□ໆ. ເພິ່ນອາດຈະ□ັບຄືນໄປຫາພໍ່ແມ່ຂອງເພິ່ນ, ອາໃສຢູ່ນໍາພີ່ນ້ອງ ຫຼື ສືບຕໍ່ໃຊ້ຊີວິດດ້ວຍຕົນເອງ. ຫຼາຍຄົນ□□າຍມາເປັນໂສເພນີເພາະວ່າ ພວ□ເພິ່ນບໍ່ມີຊັບສົມບັດມູນມັງສັງຂະຫຍາຫຍັງໝົດ, ໂດຍສະເພາະ ແມ່ນທີ່ດິນ□ະສິກໍາ, ຊຶ່ງສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ແມ່ຍິງມີຄວາມເປັນເອ□ະລາດທາງດ້ານ ເສດຖະ□ດຫຼາຍຂຶ້ນ.

ຄວາມເຂົ້າໃຈຜິດອັນໜຶ່ງທີ່ຕາມປົ□□ະຕິແລ້ວເ□ີດຂຶ້ນ□ຽວ□ັບ□ານເຂົ້າເຖິງການສືບມູນມໍລະດົ□ ຂອງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າແມ່ນບັນຫາ□ານທວງເອົາທີ່ດິນລວມໝູ່. ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າໄດ້ເຫັນຢ່າງຈະແຈ້ງ ແລ້ວວ່າພວ□ເພິ່ນບໍ່ໄດ້ໝາຍເຖິງ ທີ່ດິນ, ພຽງແຕ່ທີ່ດິນຂອງຄອບຄົວເທົ່ານັ້ນ. ທີ່ດິນ ຂອງຄອບຄົວ ດັ່ງກ່າວອາດຈະແມ່ນກໍາມະສິດສ່ວນບຸ□ຄົນຫຼືອາດແມ່ນພາ□ສ່ວນໜຶ່ງຂອງທີ່ດິນ ລວມໝູ່ທີ່ໄດ້ ຖື□ຈັດສັນໃຫ້ແ□ໝົດທຸ□ຄອບຄົວຢູ່ໃນຊຸມຊົນດ້ວຍຂໍ້ຕົກລົງຮ່ວມ□ັນ ແລະ ສາມາດ ສືບທອດ□ັນ ມາຈາ□ລຸ້ນໜຶ່ງໄປຫາລຸ້ນໜຶ່ງ.

ມັນຕ້ອງໄດ້ເນັ້ນວ່າສະພາບຂອງແມ່ຍິງໃນປັດຈຸບັນແມ່ນເຈັບປ່ວຍທາງດ້ານສັງຄົມ, ຜົນຂອງລະ ບົບສັງຄົມ ແລະ ບໍ່ແມ່ນຜູ້ຊາຍເທົ່ານັ້ນທີ່ເປັນຜູ້□ໍ່ຂຶ້ນ ຫຼື ບໍ່ແມ່ນແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ□ໍ່ຂຶ້ນເອງ.

ບົດຝຶກຫັດ IV ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າເປັນກຸ່ມໃຫຍ່: ເສັ້ນທາງໄປສູ່ອະນາຄົດ (20 ນາທີ)

1. ແມ່ຍິງທີ່ເປັນຜູ້ນຳສາມາດເຮັດຫຍັງໄດ້ແດ່ເພື່ອໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງຈຳນວນໜຶ່ງກ່ຽວກັບຄວາມເຂົ້າໃຈ ແລະ ວິທີປະຕິບັດຂອງຊຸມຊົນທີ່ພົວພັນເຖິງແມ່ຍິງ ແລະ ການສືບມູນມໍລະດົກ? ທາງເລືອກທີ່ເປັນໄປໄດ້ທີ່ຕ້ອງໄດ້ພິຈາລະນາມີຄືດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້:
    - ເວົ້າເຖິງຄວາມຜິດພາດທີ່ຜ່ານມາ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ: ຖ້າຫາກວ່າແມ່ຍິງບໍ່ມີສິດໄດ້ສືບມູນມໍລະດົກ, ຈະສາມາດເຮັດຫຍັງໄດ້ແດ່ໃນສະພາບປັດຈຸບັນນີ້ສຳລັບແມ່ຍິງທີ່ບໍ່ມີທີ່ດິນ?
    - ຈັດໃຫ້ມີ ການປ່ຽນແປງ ໃນກົດໝາຍຕາມປະເພນີ?
    - ຈັດໃຫ້ມີ ການປ່ຽນແປງ ພາຍໃນຄອບຄົວ?

2. ຜູ້ນຳ/ຜູ້ອາວຸດໂສຂອງຊຸມຊົນຈະສາມາດໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນແນວໃດເພື່ອເຮັດໃຫ້ການຕັດສິນບັນຫາກ່ຽວກັບການເຂົ້າເຖິງການສືບມູນມໍລະດົກຂອງແມ່ຍິງມີຄວາມເປັນທຳ?

ບາງຊຸມຊົນ ກໍໄດ້ພະເຊີນໜ້າກັບບັນຫາການແຕ່ງຕັ້ງຜູ້ນຳຊຸມຊົນ ແລະ ການປ່ຽນແທນສະພາທີ່ປຶກສາຕາມປະເພນີ ຫຼື ສະຖາບັນໂດຍລັດຖະບານ. ໃນສະພາບຄືແນວນີ້, ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ສາມາດເປັນສິ່ງກີດກັ້ນຕໍ່ການຊຸກຍູ້ຜູ້ນຳຊຸມຊົນຄົນໃໝ່ໃຫ້ເຂົ້າໃຈບັນຫາໃດໜຶ່ງ. ນອກຈາກນີ້ ຜູ້ນຳຊຸມຊົນບາງຄົນອາດຈະເປີດໂອກາດໃຫ້ຄຳແນະນຳກ່ຽວກັບການປ່ຽນແປງກົດໝາຍຕາມປະເພນີ, ໂດຍໃຫ້ຄຳເຫັນວ່າກົດໝາຍຕາມປະເພນີມີການເຄື່ອນທີ່ ແລະ ປ່ຽນແປງໄປກັບເວລາ, ໃນຂະນະທີ່ຜູ້ອື່ນອາດຈະຢືນຢັນວ່າມັນຄົງທີ່ ແລະ ຄັດຄ້ານການປ່ຽນແປງທຸກໆປະເພດ. ຄວາມເປັນໄປໄດ້ຈຳນວນໜຶ່ງເພື່ອຊຸກຍູ້ໃຫ້ຜູ້ນຳເຂົ້າໃຈອາດຈະແມ່ນດ້ວຍການລວບລວມກໍລະນີ ຫຼື ການດຳເນີນການສຶກສາກ່ຽວກັບແມ່ຍິງທີ່ເປັນເຈົ້າຂອງທີ່ດິນ ແລະ ເພື່ອສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມຮັບຜິດຊອບທີ່ພວກເພິ່ນມີ ແລະ ໄດ້ພັດທະນາທີ່ດິນ.

3. ວິຖີທາງໃໝ່ເພື່ອກ້າວໄປຂ້າງໜ້າ

ມາວຣິສ ຫຼາຍຄົນ ຢູ່ນິວຊີແລນ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງກອງທຶນທີ່ດິນຄອບຄົວ. ທີ່ດິນທີ່ເຄີຍໄດ້ຖ່າຍທອດໃຫ້ບຸກຄົນໜຶ່ງດຽວນີ້ແມ່ນເອົາປະໄວ້ໃນກອງທຶນ ເພື່ອໃຫ້ໝົດຄອບຄົວມີສິດຕໍ່ທີ່ດິນ ແລະ ການຕັດສິນບັນຫາກ່ຽວກັບການນຳໃຊ້ ທີ່ດິນແມ່ນເຮັດແບບລວມໝູ່. ຫຼາຍໆຄອບຄົວຢູ່ບ່ອນອື່ນກໍໄດ້ເອົາໄປນຳໃຊ້ເຊັ່ນດຽວກັນການປະສົມແນວຄວາມຄິດແບບຊົນເຜົ່າຂອງການເປັນເຈົ້າກຳມະສິດລວມໝູ່ໂດຍນຳໃຊ້ແນວຄວາມຄິດສະໄໝໃໝ່ຂອງການເອົາມໍລະດົກເຂົ້າກອງທຶນ. ວິຖີທາງໃໝ່ເຫຼົ່ານີ້ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ຫຼາຍປານໃດໃນຊຸມຊົນຂອງທ່ານ?

ບົດທີ6

ຄວາມຮຸນແຮງ ຕໍ່ ແມ່ຍິງ

ຈຸດປະສົງ:

1. ເພື່ອໃຫ້ມີສະຖານທີ່ແກ່ແມ່ຍິງຊຶ່ງເຜົ່າໄດ້ປຶກສາຄົ້ນຄວ້າບັນຫາຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຄວາມຮຸນແຮງໃນຄົວເຮືອນ, ການລວນລາມທາງເພດ ແລະ ການນຳໃຊ້ອຳນາດທາງທະຫານ
2. ເພື່ອສະໜັບສະໜູນຕົ້ນປາຍສາຍເຫດຂອງຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ

ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ

ຈຸດປະສົງ:

3. ເພື່ອໃຫ້ມີສະຖານທີ່ແກ່ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າໄດ້ປຶກສາຄົ້ນຄວ້າບັນຫາຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຄວາມຮຸນແຮງໃນຄົວເຮືອນ, ການລວນລາມທາງເພດ ແລະ ການນຳໃຊ້ອຳນາດທາງທະຫານ
4. ເພື່ອສະໜັບສະໜູນຕົ້ນປາຍສາຍເຫດຂອງຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ

ເວລາ: 1 ຊົ່ວໂມງ 30 ນາທີ

ບົດຝຶກຫັດ I– ວາລະແບ່ງປັນ (1 ຊົ່ວໂມງ 10 ນາທີ)

1. ຂໍຮ້ອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ 2 ຫຼື 3 ຄົນ ໃຫ້ແບ່ງປັນປະສົບການ ແລະ ຄວາມຮູ້ຂອງພວກເພິ່ນໃຫ້ແກ່ກັນກ່ຽວກັບເລື່ອງຕໍ່ໄປນີ້:
   a) ຄວາມຮຸນແຮງໃນຄົວເຮືອນ
   b) ການລວນລາມທາງເພດ
   c) ອື່ນໆ ທີ່ເຫັນວ່າເປັນບັນຫາສຳຄັນ
2. ແຕ່ລະຄົນແບ່ງປັນບັນຫາທີ່ພົວພັນເຖິງເລື່ອງຂອງຕົນ, ປະສົບການຕົວຈິງ, ການປະຕິບັດການໂດຍແມ່ຍິງ ແລະ ເປັນຫຍັງຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດການ. ແຕ່ລະຄົນມີເວລາ 20 ນາທີ ເພື່ອແບ່ງປັນ.
3. ພາຍຫຼັງວາລະແບ່ງປັນ ແມ່ນການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ. ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກສະຫຼຸບສັງລວມຈຸດໃຫຍ່ໆຂອງການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ/ການແບ່ງປັນດ້ວຍການຈັດກຸ່ມຄວາມຄິດເປັນບັນຫາ ການປະຕິບັດການທີ່ໄດ້ດຳເນີນແລະເປັນຫຍັງຈຶ່ງບໍ່ໄດ້ມີການດຳເນີນການປະຕິບັດການ. (10 ນາທີ)

ການນຳສະເໜີ, ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການສັງເຄາະ: (20 ນາທີ)

ຮູບແບບຂອງຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ

ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍທົນຮັບຄວາມຮຸນແຮງໃນ 3 ຮູບແບບໃຫຍ່: ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ຮ່າງກາຍ (ການນຳໃຊ້ກຳລັງຕໍ່ຮ່າງກາຍ ຫຼື ອາວຸດ), ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ຈິດໃຈ (ການປະຕິບັດການ ຫຼື ການເມີນເສີຍທີ່ພາໃຫ້ມີການທໍລະມານທາງຈິດໃຈ, ການທາລຸນ ຫຼື ການຈຳກັດອິດສະລະພາບຂອງ

ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັ□ນ້ອຍ) ແລະ ຄວາມຮູນແຮງທາງເພດ (□ານປະຕິບັດ□ານທີ່ເອົາເສລີພາບ ຫຼື ລະເມີດສິດທິທາງເພດຂອງແມ່ຍິງ).

ເປັນທີ່ຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັ□ນ້ອຍເຄີຍພົບໝົດທັງ 3 ຮູບແບບຂອງຄວາມຮຸນແຮງໃນຫຼາຍສະຖານທີ່ ທີ່ແຕ□ຕ່າງ□ັນ. ຢູ່ໃນເຮືອນ, ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັ□ນ້ອຍຫຼາຍຄົນເປັນຜູ້ເຄາະຮ້າຍຂອງຂົ່ມເຫງຈາ□ສະມາຊິ□ຄອບຄົວຂອງເຂົາເຈົ້າ. ຕາມປົ□□ະຕິແລ້ວຄອບຄົວແມ່ນຖື□ຖືວ່າເປັນສະຖານທີ່ແຫ່ງຄວາມຮັກ, ຄວາມອົບອຸ່ນ, ຄວາມປອດໄພ, ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຄວາມເຂົ້າໃຈຊຶ່ງ□ັນແລະ□ັນສຳລັບແມ່ຍິງ ແລະ ເດັ□ນ້ອຍ. ເຖິງຢ່າງໃດ□ໍ່, ຄວາມເປັນຈິງແມ່ນວ່າແມ່ຍິງ ແລະ ເດັ□ນ້ອຍຫຼາຍຄົນເປັນຜູ້ເຄາະຮ້າຍຂອງຄວາມຮຸນແຮງໃນຄົວເຮືອນ ຫຼືພາຍໃນເຮືອນຂອງຄອບຄົວ.

ຄວາມຮຸນແຮງທີ່ເ□ີດຂຶ້ນຢູ່ໃນຊຸມຊົນລວມເຖິງ□ານຂົ່ມຂືນ□ະທຳຊຳເລົາ, ການທຳຮ້າຍທາງເພດ □ານລວນລາມທາງເພດ, □ານນາບຂູ່ຢູ່ບ່ອນເຮັດວຽ□, ໂຮງຮຽນ ຫຼືສະຖານທີ່ສາທາລະນະອື່ນໆ. ມັນລວມເຖິງການສະແຫວງຫາຜົນປະໂຫຍດຈາ□□ານຂາຍບໍລິ□ານທາງເພດຂອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັ□ນ້ອຍ.

ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງລັດຖະບານ□ຽວ□ັບຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງແມ່ນເຫັນໄດ້ ໃນຄະດີຄວາມຮຸນແຮງຂອງລັດເປັນຕົ້ນ□ານຂົ່ມຂືນທຳຊຳເລົາ, ການຈັບກຸມ ແລະ ການລົບ□ວນແມ່ຍິງໂດຍທະຫານ. ສິ່ງນີ້ຍັງສາມາດເຫັນໄດ້ຢູ່ໃນນະໂຍບາຍ ແລະ ໂຄງການຂອງລັດຖະບານ, ຊຶ່ງ□ະທົບຢ່າງໜັກໜ່ວງຕໍ່ການດຳລົງຊີວິດຂອງພາ□ສ່ວນພື້ນຖານຂອງປະຊາຊົນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນ□ຽວ□ັບ□ານດຳລົງຊີວິດຂອງແມ່ຍິງເຊິ່ງຍັງເກີດຂຶ້ນຢູ່ໃນບາງປະເທດ.

ຜົນ□ະທົບຂອງຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ

ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັ□ນ້ອຍ, ບໍ່ວ່າຈະຢູ່ໃນເຮືອນຂອງພວ□ເພິ່ນ, ຢູ່ໃນຊຸມຊົນ ຫຼື ຈາກສະຖານທີ່ເຮັດວຽ□, ມັນຈະ□ະທົບໂດຍກົງຕໍ່ຜູ້ເຄາະຮ້າຍ, ຕໍ່ຮ່າງກາຍ, ທາງດ້ານຈິດໃຈ ແລະ ທາງເພດ. ມັນພາໃຫ້ມີຄວາມເສຍຫາ ແລະ ເຈັບປວດ, ຈາ□ຄວາມເສຍຫາຍເລັ□ໆນ້ອຍໆໄປເຖິງ□ານເຮັດໃຫ້ເປັນຄົນພິ□ານຖາວອນ ແລະ ຕາຍ. ຜົນຈາ□□ານຄົ້ນຄວ້າທາງ□ານແພດສະແດງໃຫ້ເຫັນວ່າ□ານລວນລາມທາງເພດ ແລະ ການຂົ່ມຂືນ□ະທຳຊຳເລົາ ໂດຍບຸ□ຄົນທີ່ເປັນທີ່ຮູ້ຈັ□ຕໍ່ຜູ້ເຄາະຮ້າຍ ແລະ ການເຮັດໃຫ້ມີຄວາມເສຍຫາຍຕໍ່ຮ່າງກາຍ ຫຼື ຈິດໃຈຈາ□ບຸ□ຄົນທີ່ຮູ້ຈັ□ຕໍ່ຜູ້ເຄາະຮ້າຍແມ່ນມີຫຼາຍ□ວ່າ□ານເຮັດໃຫ້ມີຄວາມເສຍຫາຍທີ່ໄດ້ຮັບຈາ□ຄົນແປ□ໜ້າ. ຜົນ□ະທົບຂອງຄວາມຮຸນແຮງແມ່ນໄລຍະຍາວ. ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັ□ນ້ອຍ ທີ່ໄດ້ປະສົບຄວາມຮຸນແຮງດັ່ງ□່າວດ້ວຍຕົນເອງກໍແບ□ຫາບຄວາມຮູ້ສຶກ ແລະ ເກັບກົດ, ໂດຍສູນເສຍຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ.

ໃນ□ລະນີມີ□ານລວນລາມທາງເພດຕໍ່ແມ່ຍິງ, ໄພຂົ່ມຂູ່ຈາ□ເຊື້ອໂຣ□ເອດ HIV/AIDS ແມ່ນ ຄວາມກັງວົນທີ່ສຳຄັນ. □ານແຜ່ຂອງເຊື້ອເອດ ເປັນ□ານພະເຊີນໜ້າທາງເພດແບບບັງຄັບພາໃຫ້ ແມ່ຍິງມີ□ານພະເຊີນໜ້າ□ັບເວລາຂອງ□ານດຳລົງຊີວິດທີ່ມີຄວາມຕ້ອງການເບິ່ງແຍງສຸຂະພາບ ຂອງຕົນເອງເພີ້ມຂື້ນ ແລະ ຕໍ່ມາ□ີເບິ່ງສຸຂະພາບຂອງລູ□ໆ ແລະ ສະມາຊິກຄອບຄົວ.

ນອ□ຈາ□ຜົນ□ະທົບໂດຍກົງຕໍ່ຜູ້ຖື□ເຄາະຮ້າຍ, ຄວາມຮຸນແຮງຍັງມີຜົນ□ະທົບຕໍ່ສັງຄົມນຳອີກ. ເດັ□ນ້ອຍທີ່ອາໄສຢູ່ໃນຄອບຄົວທີ່ມີຄວາມຮຸນແຮງໃນຄົວເຮືອນ, ຜູ້ທີ່ເຫັນຄວາມຮຸນແຮງລະ ຫວ່າງພໍ່ແມ່ຂອງຕົນ, ກໍຮຳຮຽນຈາ□ຕົວຢ່າງທີ່ໄດ້ເຫັນໃຫ້ແ□ຕົນ. ເມື່ອເວລາເປັນຜູ້ໃຫຍ່, ມັນ□ີມີ ຄວາມເປັນໄປໄດ້ຫຼາຍຂື້ນທີ່ເດັ□ນ້ອຍເຫຼົ່ານີ້ຈະນຳໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ຄອບຄົວຂອງຕົນເອງ ຫຼື ຜູ້ ອື່ນໆອ້ອມຂ້າງຕົນ.

<u>ປັດໃຈທີ່ເປັນສາເຫດຂອງຄວາມຮຸນແຮງ</u>

ຮາ□ເຫງົ້າຂອງຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັ□ນ້ອຍ ສາມາດມາຈາ□ລະບົບສັງຄົມບູຮານ, ຊຶ່ງ ນອນຢູ່ທີ່ໝາ□ຫົວໃຈຂອງວັດທະນະທຳຂອງພວ□ເຮົາ ແລະ ຢູ່ພາຍໃຕ້ຄວາມຮູ້ສຶກຂອງແຕ່ລະ ບຸກຄົນ. ການປົກຄອງແບບພໍ່□ັບລູ□ພາໃຫ້ມີຄວາມປະພຶດທີ່ແຕ□ຕ່າງ□ັນລະຫວ່າງເພດຊາຍ-ຍິງ ໂດຍນຳໄປສູ່□ານຈຳແນ□ທາງເພດ. ແມ່ຍິງໄດ້ຖື□ມອງວ່າເປັນຜູ້ທີ່ຢູ່ຕ່ຳ□ວ່າ ຫຼື ຢູ່ໃຕ້ບັງຄັບບັນ ຊາຂອງຜູ້ຊາຍ, ດີແຕ່ພຽງສຳລັບເພດຫຼືສຳລັບເຮືອນມັນສາມາດແມ້□ະທັ້ງຈັດວາງ ແລະ ອ້າງເຫດ ຜົນສະໜັບສະໜູນສິດທິ ແລະ ອຳນາດຂອງຜູ້ຊາຍ ໃນ□ານນຳໃຊ້ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງແລະ ເດັ□ນ້ອຍ. ສະນັ້ນ ແມ່ຍິງຈຶ່ງມີແນວໂນ້ມທີ່ຈະເຫັນຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ຕົນເອງເປັນບາງສິ່ງບາງຢ່າງ ທີ່ພວ□ເພິ່ນຄວນມີຄວາມລະອາຍໃຈ ຫຼື ທີ່ວ່າມັນແມ່ນຄວາມຜິດຂອງຕົນດ້ວຍເຫດໃດໜຶ່ງບໍ່ຮູ້. ສະນັ້ນ ພວ□ເພິ່ນຈຶ່ງພະຍາຍາມທີ່ຈະປິດບັງຄວາມຮຸນແຮງ, ຍ້ອນມີຄວາມຢ້ານກົວວ່າຖ້າຫາກ ສາທາລະນະຊົນຮູ້ພວ□ເພິ່ນ□ີຈະຖື□ສັງຄົມວິຈານ. ມັນມີຄວາມຈຳເປັນສຳລັບແມ່ຍິງທີ່ຈະຕ້ອງ ໄດ້ຢຸດວັດທະນະທຳ□ານຫ້າມບໍ່ໃຫ້ເວົ້າຈາ, ລາຍງານ ແລະ ຕໍ່ສູ້ຄືນ ຕ້ານຄວາມຮຸນແຮງທຸ□ຮູບ ແບບທີ່ເຮັດໃຫ້ຕົນຕ້ອງໄດ້ຮັບຄວາມທໍລະມານ.

ບົດທີ7

ການແບ່ງວຽກໃນຄົວເຮືອນ

ຈຸດປະສົງ:

1. ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈສະພາບການແບ່ງວຽກໃນຄົວເຮືອນລະຫວ່າງຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງຢູ່ໃນຄົວເຮືອນ.
2. ເພື່ອປຶກສາຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບປະເພດການປັບປຸງແປງທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ສິ່ງທີ່ສາມາດເຮັດເພື່ອປັບປຸງແປງສະພາບ

ເວລາ: *1 ຊົ່ວໂມງ 30 ນາທີ*

ການແບ່ງວຽກ ໃນຄົວເຮືອນ

ຈຸດປະສົງ:

3. ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈສະພາບການແບ່ງວຽກໃນຄົວເຮືອນລະຫວ່າງຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງຢູ່ໃນຄົວເຮືອນ.
4. ເພື່ອປຶກສາຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບປະເພດການປ່ຽນແປງທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ ແລະ ສິ່ງທີ່ສາມາດເຮັດເພື່ອປ່ຽນແປງສະພາບ

ເວລາ: 1 ຊົ່ວໂມງ 30 ນາທີ

ບົດຝຶກຫັດ I-ການແບ່ງວຽກຢູ່ໃນຄອບຄົວຂອງພວກເຮົາ (20 ນາທີ)

1. ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນ 2 ກຸ່ມ.
2. ແຕ່ລະກຸ່ມເຮັດບັນຊີລາຍການວຽກທີ່ສ່ວນຫຼາຍຜູ້ຊາຍ, ຜູ້ຍິງເຮັດ ແລະ ຍິງ-ຊາຍເຮັດຮ່ວມກັນ. **(ນຳໃຊ້ຮູບພາບມືໃຜເຮັດວຽກ)**
3. ຈາກນັ້ນທັງ 2 ກຸ່ມ ສາມາດສົມທຽບບັນຊີລາຍການ ແລະ ປຶກສາຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບວິທີການແບ່ງປັນວຽກຄົວເຮືອນຢູ່ໃນຄອບຄົວ.
4. ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກພາສະຫລຸບແລະໄຈ້ແຍກຮວ່ມກັນກ່ຽວກັບບັນຊີລາຍການວຽກເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮວ່ມເຫັນໄດ້ສະພາບຄວາມສະເໜີພາບພາຍໃນຄົວເຮືອນ ແລະ ໃນສັງຄົມປະຈຸບັນ

ການນຳສະເໜີ ແລະ ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ: (10 ນາທີ)

<u>ການແບ່ງວຽກໃນຄົວເຮືອນ</u>

ຢູ່ໃນສັງຄົມຊົນນະບົດແບບຊົນເຜົ່າ, ວຽກງານກະສິກຳແມ່ນອີງໃສ່ການແບ່ງແຮງງານລະຫວ່າງແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ. ເຊັ່ນຕົວຢ່າງໃນການເຮັດນາ, ຜູ້ຊາຍຈະເຮັດວຽກໄຖນາ ແລະ ບຸກເບີກທີ່ດິນ, ຊຶ່ງຖືວ່າເປັນວຽກໜັກ. ແມ່ຍິງເຮັດວຽກເບົາ ຊຶ່ງຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຫຼາຍຊົ່ວໂມງ ແລະ ຫຼາຍວັນເປັນຕົ້ນການຫຼົກຫຍ້າ. ການເກັບກ່ຽວສ່ວນຫຼາຍແມ່ນຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງເຮັດຮ່ວມກັນ.

ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີ, ວຽກຄົວເຮືອນ ຫຼື ວຽກເຮືອນການຊານ (ບໍ່ລວມ ຫຼື ລວມເຖິງການລ້ຽງລູກ) ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນປະໃຫ້ແມ່ຍິງ. ສິ່ງນີ້ຖືກຕ້ອງແມ່ນໃນປັດຈຸບັນ, ແມ້ກະທັ້ງໃນບາງກໍລະນີບ່ອນທີ່ແມ່ຍິງອາດເປັນຜູ້ມີລາຍຮັບສ່ວນໃຫຍ່ຂອງຄອບຄົວ. ວຽກເຮືອນແມ່ນນັບຕັ້ງແຕ່ການແຕ່ງຢູ່ຄົວກິນ,ການອະນາໄມ, ການຊັກເຄື່ອງ, ການຮີດເຄື່ອງ (ໃນຍຸກທັນສະໄໝ), ຕັກນໍ້າ ແລະ ຫາຟືນ. ເຖິງແມ່ນວ່າເຄື່ອງໃຊ້ສະໄໝໃໝ່ເປັນຕົ້ນເຄື່ອງຄົວກິນທີ່ໃຊ້ກ໊າສ ແລະ ຈັກຊັກເຄື່ອງໄດ້ເຮັດໃຫ້ການແບກຫາບວຽກເຮືອນເບົາລົງ, ວຽກອື່ນ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໄດ້ຖືກເອົາເພີ້ມໃສ່ປະລິມານງານຂອງແມ່ຍິງເປັນຕົ້ນ ການຄຸ້ມຄອງລາຍຈ່າຍຂອງຄົວເຮືອນ, ການຊໍາລະໃບບິນ ແລະ ອື່ນໆ.

ຄືກັນກັບຫຼາຍໆບັນຫາກ່ຽວກັບບົດບາດຍິງ-ຊາຍອື່ນໆ, ມັນຈະມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຫຼາຍເລື້ອຍໆໃນການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບການແບ່ງວຽກຄົວເຮືອນກັບຜົວຂອງຕົນ, ອ້າຍນ້ອງ ແລະ ພໍ່ແມ່ຢູ່ໃນຄອບຄົວ. ທັງນີ້ແມ່ນຍ້ອນວ່າຄໍາເຫັນມີແນວໂນ້ມໄປຫາການເອົາເປັນການໃສ່ຄວາມກັນເພາະສະນັ້ນ, ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າຈຶ່ງສາມາດກາຍມາເປັນການເຮັດໃຫ້ກີດຂວາງແລະການເຮັດໃຫ້ເປັນສ່ວນຕົວ. ໃນສະພາບຄືແນວນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງມີຄວາມຕ້ອງການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າບັນຫາເຫຼົ່ານີ້ໃນລະດັບຊຸມຊົນ. ບາດກ້າວທໍາອິດຈະແມ່ນການກໍານົດເອົາສະຖານທີ່ ທີ່ຊັກນໍາຫຼາຍກວ່າໝູ່ ແລະ ວິທີທາງທີ່ມີປະສິດທິຜົນເພື່ອຍົກບັນຫາຂື້ນ.

ບົດຝຶກຫັດ II - ການຫຼີ້ນພາລະບົດບາດ: ການແນະນໍາບັນຫາການແບ່ງວຽກຢູ່ໃນເຮືອນ (20 ນາທີ)

ຈຸດປະສົງແມ່ນເພື່ອສະເໜີວິທີທາງທີ່ເໝາະສົມ ແລະ ສະຖານທີ່ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ເລີ້ມການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບບັນຫາວຽກຄົວເຮືອນ.

1. ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນ 3 ກຸ່ມ ແລະ ໃຫ້ແຕ່ລະກຸ່ມສະແດງບົດບາດສົມມຸດອອກ.
    - ບົດບາດສົມມຸດ 1– ແນະນໍາບັນຫາໃຫ້ແກ່ກຸ່ມຄອບຄົວ
    - ບົດບາດສົມມຸດ 2– ແນະນໍາ ບັນຫາໃຫ້ແກ່ກຸ່ມຊຸມຊົນ
    - ບົດບາດສົມມຸດ 3– ແນະນໍາ ບັນຫາ ໃຫ້ແກ່ກຸ່ມ ຂອງແມ່ຍິງ
2. ປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ບົດບາດສົມມຸດ ທີ່ດີກວ່າໝູ່ ແລະ ເງື່ອນໄຂເພື່ອປຶກສາຄົ້ນຄວ້າບັນຫາ.

ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ: (10 ນາທີ)

ມັນເປັນທີ່ຈະແຈ້ງແລ້ວວ່າໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວແມ່ຍິງໄດ້ແບກຫາບວຽກຄົວເຮືອນໜັກເກີນໄປ ສະນັ້ນ ພວກເພິ່ນຈຶ່ງບໍ່ມີເວລາເຂົ້າຮ່ວມກອງປະຊຸມ ຫຼື ໄປສະຖານທີ່ອື່ນໆ ສຳລັບແຜນງານການເປີດຮັບ. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນສະຖານທີ່ ທີ່ສາມາດໃຫ້ໂອກາດແກ່ແມ່ຍິງ ເພື່ອສະແດງທັດສະນະຂອງຕົນ ແລະ ມີສຽງໃນການຕັດສິນບັນຫາທີ່ກະທົບຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ສັງຄົມ. ຖ້າຫາກວ່າສະພາບນີ້ບໍ່ໄດ້ປ່ຽນແປງ, ແມ່ຍິງລຸ້ນນີ້ ແລະ ລຸ້ນຕໍ່ໆໄປກໍຈະສືບຕໍ່ຖືກຈຳແນກ ແລະ ບໍ່ສາມາດທີ່ຈະມີຕຳແໜ່ງຢູ່ໃນສັງຄົມ.

ບົດຝຶກຫັດ III –ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າເປັນກຸ່ມ: ການເຮັດໃຫ້ເກີດມີການປ່ຽນແປງ (30 ນາທີ)

1. ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າສາມາດເຮັດເປັນກຸ່ມດຽວໃຫຍ່ລວມໝົດທຸກຄົນ. ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຖອດຖອນເອົາຄວາມຄິດຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມກ່ຽວກັບຄຳຖາມຕໍ່ໄປນີ້:
    - ແມ່ນການປ່ຽນແປງປະເພດໃດມີຄວາມເປັນໄປໄດ້?
    - ຈະສາມາດເຮັດຫຍັງໄດ້ແດ່ເພື່ອປ່ຽນແປງສະພາບດັ່ງກ່າວ?
2. ປຶກສາຄົ້ນຄວ້າຂໍ້ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຂໍ້ຄັດຄ້ານຂອງການປ່ຽນແປງຕໍ່ໄປນີ້. ສຳນຶກເບິ່ງຄຳຕອບດ້ວຍການຂຽນຂໍ້ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຂໍ້ຄັດຄ້ານໃສ່ບັດ ແລະ ຕິດໃສ່ຖັນທີ່ເໝາະສົມສຳລັບແຕ່ລະການປ່ຽນແປງ.
    - ວ່າຈ້າງ ຄົນຊ່ວຍວຽກເຮືອນ.
    - ຊື້ເຄື່ອງປະດັບເຮືອນຊານແບບສະໄໝໃໝ່.
    - ອົບຮົມເດັກນ້ອຍຜູ້ຊາຍໃຫ້ເຮັດວຽກເຮືອນຕັ້ງແຕ່ໄວໜຸ່ມ.
    - ຂໍຮ້ອງໃຫ້ຜູ້ຊາຍເຮັດວຽກຄົວກິນ ແລະ ອະນາໄມຢູ່ໃນເຮືອນ.
    - ຂໍຮ້ອງໃຫ້ຜູ້ຊາຍໄປຫາຟືນ ແລະ ຕັກນ້ຳໃນໄລຍະຊຸມຊົນມີກິດຈະກຳ ຫຼື ເມື່ອເວລາການຈັດຕັ້ງມີການມີງານ.
    - ອົບຮົມທັດສະນະຄະຕິສຳລັບຜູ້ຊາຍ ທີ່ຢາກຈະຊ່ວຍແມ່ຍິງໃນວຽກເຮືອນຂອງພວກເພິ່ນ ແລະ ບໍ່ໃຫ້ສະແດງຄວາມບໍ່ພໍໃຈ ຫຼື ຫົວເລາະພວກເພິ່ນ.
3. ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກສະຫຼຸບສັງລວມຜົນການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າຂອງກຸ່ມ ແລະ ກ່າວເຖິງຈຸດປະສົງຂອງວາລະທີ່ພົວພັນ.

ບົດທີ8

ກົດໝາຍ ແລະນະໂຍບາຍຂອງຊາດກ່ຽວ
ກັບແມ່ຍິງແລະການເຂົ້າຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນການຕັດສິນບັນຫາ
ໃນລະດັບຊາດ

ວັດຖຸປະສົງ:

1. ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມຄຸ້ນເຄີຍກັບກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງຊາດທີ່ມີຢູ່ແລ້ວກ່ຽວກັບແມ່ຍິງ ແລະ ປະຊາຊົນບັນດາຊົນເຜົ່າ.
2. ເພື່ອວິເຄາະຂໍ້ດີ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດຂອງກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວ.
3. ເພື່ອສຳຫຼວດເບິ່ງໂອກາດທີ່ເປັນໄປໄດ້ເພື່ອສະໜັບສະໜູນ ແລະ ສົ່ງເສີມການເຂົ້າຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງ ໃນການຕັດສິນບັນຫາໃນລະດັບຊາດ.

ເວລາ: 1 ຊົ່ວໂມງ 30 ນາທີ

ກົດໝາຍ ແລະນະໂຍບາຍຂອງຊາດກ່ຽວກັບແມ່ຍິງແລະການເຂົ້າຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນການຕັດສິນບັນຫາໃນລະດັບຊາດ

ການນຳສະເໜີ ແລະ ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ: (30 ນາທີ)

ມີກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງຊາດທີ່ອາດສາມາດມີທັງຂໍ້ດີ ແລະ ຂໍ້ເສຍແກ່ແມ່ຍິງ ແລະ ການເຂົ້າຮ່ວມຂອງພວກເພິ່ນໃນການຕັດສິນບັນຫາ. ມີຕົວຢ່າງຈຳນວນໜຶ່ງຈາກປະເທດຕ່າງໆທີ່ສາມາດເອົາມານຳຂຶ້ນມາກ່າວ. ໂດຍສະເພາະແມ່ນການວິເຄາະກົດໝາຍພັດທະນາ ແລະ ປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ແລະ ນະໂຍບາຍສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວໜ້າຂອງແມ່ຍິງ.

ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ, ຢູ່ປະເທດຟີລິບປິນ, ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ບັນທັດຖານການພັດທະນາຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການໃຫ້ອົງການຈັດຕັ້ງຂອງລັດ ແລະ ໜ່ວຍງານ ຂອງອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນທັງໝົດວາງງົບປະມານສະເພາະຄື 5% ຂອງງົບປະມານທັງໝົດສຳລັບກິດຈະກຳບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການພັດທະນາທີ່ໃຫ້ຜົນປະໂຫຍດແກ່ແມ່ຍິງ. ນະໂຍບາຍນີ້ສາມາດເປັນຂໍ້ດີຖ້າຫາກວ່າກອງທຶນໄດ້ຖືກເອົາມານຳໃຊ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງສຳລັບໂຄງການ ຫຼື ກິດຈະກຳທີ່ເວົ້າເຖິງຄວາມຕ້ອງການ ແລະ ຄວາມກັງວົນຂອງແມ່ຍິງຢ່າງແທ້ຈິງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍດີເມື່ອເວລາບໍ່ຖືກເອົາມານຳໃຊ້ຢ່າງຖືກຕ້ອງກອງທຶນກໍສາມາດເປັນການຫວ່ານເງິນຖິ້ມໃສ່ກິດຈະກຳທີ່ບໍ່ມີຄວາມໝາຍໂດຍອອກຊື່ "ບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ແລະ ການພັດທະນາ". ມັນຍັງມີຄະນະກຳມະທິການແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບບົດບາດຂອງແມ່ຍິງຟີລິບປິນ ໃນລະດັບຊາດນຳອີກທີ່ເຄື່ອນໄຫວເປັນອົງກອນທີ່ປຶກສາພາຍໃຕ້ສຳນັກງານຂອງປະທານປະເທດນອກຈາກຈຸດເລັ່ງທາງດ້ານບົດບາດຍິງ-ຊາຍໃນຫຼາຍໆອົງກອນຂອງລັດຖະບານ. ທັງນີ້ກົດໝາຍໃໝ່, "ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການຕ້ານຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍ" ປີ 2004 ກຳນົດມາດຕະການເພື່ອປົກປ້ອງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກນ້ອຍຈາກການຂົ່ມເຫງຕໍ່ຮ່າງກາຍ ແລະ ຄວາມຮູ້ສຶກຈາກຜົວ ຫຼື ຈາກຄູ່ຄອງຂອງພວກເພິ່ນ ແລະ ກຳນົດການລົງໂທດຜູ້ກະທຳຜິດ.

ກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍທີ່ມີຄວາມສຳຄັນກວ່າໝູ່ຂອງປະເທດຈຳນວນໜຶ່ງ ຊຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄວນຮູ້ໃນປະເທດຂອງຕົນສາມາດເອົາມານຳສະເໜີໃນຮູບແບບພາບ, ໂດຍມີລັກສະນະພິເສດໃຫຍ່ໆຂອງກົດໝາຍ ແລະ ລັກສະນະພິເສດນີ້ພົວພັນເຖິງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າແນວໃດ.

ບົດຝຶກຫັດ I–ການເກັບກຳຂໍ້ຄິດເຫັນ: ຂໍ້ດີ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດຂອງກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງປະເທດ (30 ນາທີ)

1. ກ່ອນຈະເຂົ້າໄປໄຈ້ແຍກຂໍ້ດີ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດ ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກຈະຕ້ອງໄດ້ອະທິບາຍບັນດາກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດສາກອ່ນເຊັ່ນ: ກົດໝາຍວ່າດວ້ຍການພັດທະນາ ແລະປົກປອ້ງແມ່ຍິງ ແລະ ເດັກຍິງ, ນະໂຍບາຍສົ່ງເສີມຄວາມກ້າວຂອງແມ່ຍິງທີ່ທາງ ລັດຖະບານໄດ້ຮອງຮັບ.
2. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຮັບບັດຄຳ 2 ສີ. ຂໍຮ້ອງໃຫ້ພວກເພິ່ນຂຽນລົງໃສ່ບັດກ່ຽວກັບຂໍ້ດີ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດຂອງກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງຊາດທີ່ໄດ້ປຶກສາຄົ້ນຄວ້າໃນເບື້ອງຕົ້ນ. 1ສີສຳລັບຂໍ້ດີ ແລະ ອີກ 1ສີສຳລັບຂໍ້ຈຳກັດ.
3. ພາຍຫຼັງຂຽນແລ້ວ, ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເອົາບັດຂອງຕົນຕິດໃສ່ກະດານ, ຂໍ້ດີ ຢູ່1ຖັນ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດຢູ່ອີກຖັນໜຶ່ງ.
4. ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກອ່ານຄຳຕອບ, ນຳພາການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ສະຫຼຸບສັງລວມອົງປະກອບທີ່ສຳຄັນຂອງຂໍ້ໄດ້ປຽບ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດຂອງກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງຊາດ.

ພວກເຮົາສາມາດຂະຫຍາຍຂໍ້ໄດ້ປຽບ ແລະ ໂອກາດທີ່ກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຂອງຊາດໄດ້ມີໃຫ້, ໃນເວລາດຽວກັນກໍຮູ້ໄດ້ຂໍ້ຈຳກັດຂອງມັນ. ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ, ພວກເຮົາສາມາດນຳໃຊ້ອົງກອນທີ່ມີຢູ່ແລ້ວໃນລະດັບຊາດເປັນສະຖານທີ່ ທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ເພື່ອເອົາບັນຫາຂອງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າມາໃຫ້ ເຈົ້າໜ້າທີ່ ທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເອົາໃຈໃສ່. ໃນເວລາດຽວກັນ, ພວກເຮົາກໍຕ້ອງມີຄວາມຄາດຫວັງທີ່ແທດເໝາະກັບສະພາບຄວາມເປັນຈິງກ່ຽວກັບວ່າອົງກອນເຫຼົ່ານີ້ສາມາດເຮັດຫຍັງໄດ້ຫຼືວ່າ ມີວິກິດການ ຍ້ອນມັນມີຂໍ້ຈຳກັດ.

ບົດຝຶກຫັດ II– ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າເປັນກຸ່ມ: ການເອົາປະໂຫຍດຈາກໂອກາດເພື່ອໃຫ້ມີການສະໜັບສະໜູນໃນລະດັບຊາດ (30 ນາທີ)

1. ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນກຸ່ມຍ່ອຍ. ແຕ່ລະກຸ່ມປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຕອບຄຳຖາມຕໍ່ໄປນີ້: (20 ນາທີ)

ໂອກາດທີ່ສາມາດຫາໄດ້ເພື່ອໃຫ້ມີການສະໜັບສະໜູນໃນລະດັບທ້ອງຖິ່ນ/ຊາດມີຫຍັງແດ່?

ແມ່ຍິງຊາວຊົນເຜົ່າຈະສາມາດເອົາຜົນປະໂຫຍດຈາກໂອກາດເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ແນວໃດ?

2. ກຸ່ມລາຍງານຜົນຂອງການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າຂອງຕົນ. (10 ນາທີ)
3. ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກສະຫຼຸບສັງລວມຈຸດໃຫຍ່ໆ ຂອງການລາຍງານ.

ບົດທີ9

ຍຸດທະສາດເພື່ອເອົາແມ່ຍິງຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາ

ວັດຖຸປະສົງ:

1. ເພື່ອສຶກສາເບິ່ງຂໍ້ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຂໍ້ຄັດຄ້ານໃນການຍົກເອົາບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບມາຢູ່ໃນວົງການຂອງລັດ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າເບິ່ງອຸປະສັກທີ່ໄດ້ພະເຊີນ.
2. ເພື່ອສຶກສາເບິ່ງຕຳແໜ່ງຂອງພວກເຮົາເອງຢູ່ໃນຊຸມຊົນຂອງພວກເຮົາ ແລະ ຖອດຖອນເອົາຍຸດທະສາດທີ່ເໝາະສົມຈຳນວນໜຶ່ງ ເພື່ອປັບປຸງຕຳແໜ່ງໃນການຕັດສິນບັນຫາຂອງພວກເຮົາຢູ່ໃນສັງຄົມ.
3. ເພື່ອສຳຫຼວດວິທີທາງໃນການຂະຫຍາຍກວ້າງຂອບເຂດການຕັດສິນບັນຫາ ເພື່ອໃຫ້ມີອິດທິພົນຕໍ່ຜູ້ຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນຊຸມຊົນ ແລະ ອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ.

ເວລາ: 1 ຊົ່ວໂມງ 40 ນາທີ

ຍຸດທະສາດເພື່ອເອົາແມ່ຍິງມາຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາ

ບົດຝຶກຫັດ I - ກໍ່ຕັ້ງຄະນະກຳມະການເພື່ອງານວັດທະນະທຳໃນຍາມແລງ (10 ນາທີ)

- **ບົດຝຶກຫັດຕົວຈິງເພື່ອສັງເກດເບິ່ງເຫດຜົນໃນການເລີ້ມບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ**

1. ເລີ້ມບົດຝຶກຫັດໂດຍບໍ່ບອກໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຊາບວ່າມັນແມ່ນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງວາລະ. ແຈ້ງໃຫ້ພວກເພິ່ນຊາບໃນງານວັດທະນະທຳຄືນນີ້ ຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ທຸກໆຄົນຈະຕ້ອງການຢາກຈະແບ່ງປັນວັດທະນະທຳ, ອາຫານ ແລະ ກິດຈະກຳອື່ນໆຂອງຕົນ. ພວກເພິ່ນໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນໃຫ້ກໍ່ຕັ້ງຄະນະກຳມະການຈັດງານ, ຊຶ່ງພວກເພິ່ນສາມາດເອົາບົດບາດຕໍ່ໄປນີ້:
   - **ໂຄສົກໃນພິທີ**
   - **ກະກຽມແຜນງານ**
   - **ຮັບຜິດຊອບອາຫານ**
   - **ຮັບຜິດຊອບກະກຽມສະຖານທີ່**
   - **ກ່າວສູນທອນພິດສັ້ນໆ ສະແດງຄວາມຂອບໃຈແກ່ເຈົ້າພາບທ້ອງຖິ່ນຕາງໜ້າໃຫ້ແກ່ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທັງໝົດ**

2. ສັງເກດເບິ່ງວ່າຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຄັດເລືອກເອົາຄວາມຮັບຜິດຊອບເຫຼົ່ານີ້ແນວໃດ ຫຼື ພວກເພິ່ນມີຄວາມກຽມພ້ອມແນວໃດທີ່ຈະເລີ່ມຕຳແໜ່ງ/ຄວາມຮັບຜິດຊອບ.

ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ:

ເມື່ອເວລາພວກເຮົາສຶກສາເບິ່ງແນວຄວາມຄິດຂອງຕຳແໜ່ງຢູ່ໃນສັງຄົມ ຊົນເຜົ່າ, ພວກເຮົາຕ້ອງໄດ້ເບິ່ງຂໍ້ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຂໍ້ຄັດຄ້ານໃນການເລີ່ມບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບຢູ່ໃນວົງການຂອງລັດ ແລະ ຄຳນຶງເຖິງອຸປະສັກທີ່ພວກເຮົາພະເຊີນໜ້າ.

ກ່ອນອື່ນໝົດ, ມັນມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຮັບຮູ້ສະພາບທີ່ອັດຕະຄັດຈຳນວນໜຶ່ງຢູ່ພາຍໃນພວກເຮົາເມື່ອເວລາພວກເຮົາເລີ່ມຕົ້ນບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນວົງການຂອງລັດ.

ບົດຝຶກຫັດ II- ວາລະສິ່ງຂ່າວ: ສະພາບທີ່ອັດຕະຄັດ ຊຶ່ງພວກເຮົາຈະພະເຊີນໜ້າເມື່ອເວລາມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ (20 ນາທີ)

1. ທວນຄືນສິ່ງທີ່ເກີດຂື້ນຢູ່ໃນບົດຝຶກຫັດ I. ຖາມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຖິງເຫດຜົນເປັນຫຍັງ? ຈຳນວນໜຶ່ງຈຶ່ງເອົາຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ເປັນຫຍັງຜູ້ອື່ນ ຈຶ່ງຢູ່ເສີຍໆກ່ຽວກັບການກໍ່ຕັ້ງຄະນະກຳມະການຈັດງານ.ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງລົງລະອຽດພຽງແຕ່ພະຍາຍາມພຽງແຕ່ຮຽກເອົາບາງຄວາມຄິດກ່ຽວກັບຂໍ້ສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຂໍ້ຄັດຄ້ານໃນການເອົາບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ.
2. ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກສາມາດທວນຄືນເຊັ່ນດຽວກັນຜົນຂອງວາລະ 1 ກ່ຽວກັບແມ່ຍິງ ແລະ ການຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນຊຸມຊົນກ່ຽວກັບວ່າເປັນຫຍັງ ແມ່ຍິງຈຶ່ງບໍ່ມີຄວາມມຸ່ງມາດປາດຖະໜາຢາກສິນໃຈຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາ.
3. ປຶກສາຄົ້ນຄວ້າສະພາບທີ່ອັດຕະຄັດຕ່າງໆ ທີ່ແມ່ຍິງຊິນເຜົ່າພະເຊີນໜ້າເມື່ອເວລາເຮັດວຽກກ່ຽວກັບບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ຈິນຕະນາພາບເບິ່ງຄຳຕອບຂອງພວກເພິ່ນດ້ວຍການຂຽນຄຳຕອບເຫຼົ່ານີ້ລົງໃສ່ກະດານ. ບາງບັນຫາສາມາດລວມເຖິງ:
    - ***ຄວາມຢ້ານກົວຂອງແມ່ຍິງທີ່ຈະຮັບພາລະ ແລະ ແບກຫາບຫຼາຍເກີນໄປ***
    - ***ສະພາບທີ່ອັດຕະຄັດກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບຄອບຄົວ***
    - ***ບໍ່ມີ ການສະໜັບສະໜູນຂອງຄອບຄົວ***
    - ***ຂາດຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ***
    - ***ຂາດຄວາມຊຳນິຊຳນານ***
    - ***ມີທີທ່າວ່າ "ປ່ອຍໃຫ້ຜູ້ອື່ນເຮັດ"***
    - ***ມີແນວໂນ້ມຂື້ນກັບຜູ້ນຳ***
    - ***ຄວາມຢ້ານກົວຈະຖືກວິພາກວິຈານ***
4. ປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ຄົ້ນຄວ້າລົງເລິກເບິ່ງວ່າຈະສາມາດຜ່ານຜ່າສະພາບທີ່ອັດຕະຄັດເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ແນວໃດດ້ວຍການຂຽນຄຳຕອບລົງໃສ່ບັດຄຳ ແລະ ຕິດບັດຄຳນີ້ໃສ່ກະດານ.

ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ:

ບາດນີ້ພວກເຮົາມາສັງເກດເບິ່ງຕຳແໜ່ງຂອງພວກເຮົາເອງຢູ່ໃນຊຸມຊົນຂອງພວກເຮົາ ແລະ ຖອດຖອນເອົາຍຸດທະສາດທີ່ເໝາະສົມຈຳນວນໜຶ່ງ ເພື່ອປັບປຸງຕຳແໜ່ງໃນການຕັດສິນບັນຫາຂອງພວກເຮົາຢູ່ໃນສັງຄົມ.

ຄືດັ່ງທີ່ໄດ້ປຶກສາຄົ້ນຄວ້າຢູ່ໃນວາລະກ່ອນ, ແບບສະບັບຂອງສັງຄົມກ່ຽວກັບແມ່ຍິງ ແລະ ການຕັດສິນບັນຫາອາດມີການຈຳກັດຄວາມສົນໃຈຂອງແມ່ຍິງເຊັ່ນດຽວກັນ ໃນການຄອງຕຳແໜ່ງຢູ່ໃນວົງການລັດ. ຖ້າຫາກພວກເຮົາຮັບຮູ້ວ່າສິ່ງສຳຄັນທີ່ສຸດ ການມີສ່ວນຮ່ວມຢູ່ໃນໂຄງປະກອບຂອງການຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນຊຸມຊົນ ແລະ ຢູ່ນອກຊຸມຊົນ (ຕົວຢ່າງເຊັ່ນການຈັດຕັ້ງ, ໂຄງປະກອບທາງດ້ານການເມືອງ ແລະ ຂອງອົງການປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ, ສະນັ້ນມັນຈຶ່ງມີຄວາມສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ແກ້ໄຂແບບສະບັບລຳອຽງ ແລະ ປະກາດໃຫ້ແມ່ຍິງເຂົ້າຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາ.

ບົດຝຶກຫັດ III- ກອງປະຊຸມປຶກສາຫາລື: ພວກເຮົາຈະເອົາແມ່ຍິງເຂົ້າມາຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາໄດ້ແນວໃດ? (1 ຊົ່ວໂມງ)

1. ແບ່ງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມອອກເປັນກຸ່ມຍ່ອຍ. ຂໍຮ້ອງໃຫ້ພວກເພິ່ນປຶກສາຄົ້ນຄວ້າຄຳຖາມຕໍ່ໄປນີ້: (30 ນາທີ)

- ຈະສາມາດເຮັດຫຍັງໄດ້ແດ່ ເພື່ອເອົາແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າເຂົ້າມາຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນຊຸມຊົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ?
- ແມ່ຍິງ ສາມາດເຮັດຫຍັງໄດ້ແດ່ເພື່ອໃຫ້ມີອິດທິພົນໃນການຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນຊຸມຊົນ ແລະ ແກ້ໄຂບັນຫາຂອງແມ່ຍິງທີ່ກຳລັງພະເຊີນຢູ່?

2.ກຸ່ມສະເໜີຜົນຂອງການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າຂອງພວກເພິ່ນທີ່ໄດ້ຂຽນລົງໃສ່ໃນເຈ້ຍແຂງ.(20 ນາທີ)

3. ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກສະຫຼຸບສັງລວມຄຳຕອບ ແລະ ລວມເອົາບາງຄຳແນະນຳຕໍ່ໄປນີ້ກ່ຽວກັບວ່າແມ່ຍິງສາມາດ ເອົາພວກເພິ່ນເອງເຂົ້າມາຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາໄດ້ແນວໃດ ແລະ ພວກເພິ່ນຈະສາມາດມີອິດທິພົນຕໍ່ການຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນຊຸມຊົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງໄດ້ແນວໃດ (10 ນາທີ)

- **ລວມເອົາບາງຂໍ້ກຳນົດຢູ່ໃນກົດລະບຽບຂອງການຈັດຕັ້ງ ແລະ ຫຼັກການໂດຍວາງຄວາມສົມດູນຂອງບົດບາດຍິງ-ຊາຍ ເພື່ອເຊີນຜູ້ນຳຂອງແມ່ຍິງມາເອົາຕຳແໜ່ງ.**
- **ຂໍຮ້ອງໃຫ້ສະພາຕາມປະເພນີ ລວມເອົາແມ່ຍິງເຂົ້າຮ່ວມນຳໂດຍຖືວ່າມັນເປັນບັນຫາຂອງ ຄວາມເປັນທຳ.**
- **ກະກຽມສະເໜີຕົວແມ່ຍິງລ່ວງໜ້າເພື່ອຍອມຮັບເອົາຕຳແໜ່ງຖ້າຫາກວ່າພວກເພິ່ນຖືກສະເໜີຊື່.**
- **ແນະນຳຊັກຊວນຜູ້ອອກສຽງ/ຊຸມຊົນ ໃຫ້ເລືອກເອົາຜູ້ນຳຂອງແມ່ຍິງ**
- **ການອ້າງສິດທິຂອງແມ່ຍິງຕ້ອງນອນຢູ່ໃນການຕັດສິນບັນຫາ**
- **ທັດສະນະວິໄນຂອງຜູ້ນຳຂອງແມ່ຍິງຢູ່ໃນກິດຈະກຳຂອງການຈັດຕັ້ງ/ຊຸມຊົນ.**

□ານສັງເຄາະ: (10 ນາທີ)

ຂະບວນ□ານ□ານຕັດສິນບັນຫາແບບປະເພນີ ແມ່ນພິເສດທີ່ສຸດໃນເຫດຜົນທີ່ວ່າ□ານຕັດສິນບັນຫາແມ່ນໄດ້ເຮັດ ໂດຍ□ານມີສ່ວນຮ່ວມໝົດທຸ□ຄົນໃນຊຸມຊົນ, ບໍ່ພຽງແຕ່ແມ່ນໂດຍສະພາຂອງຜູ້ສູງອາຍຸເທົ່ານັ້ນ. ສັງຄົມຊົນເຜົ່າມີ□ົນໄ□ທີ່ບໍ່ເປັນທາງ□ານ ຊຶ່ງໃນນັ້ນຄວາມເປັນເອ□ະພາບແມ່ນສາມາດບັນລຸໄດ້ພາຍຫຼັງການຫາລື ແລະ □ານປຶ□ສາຄົ້ນຄວ້າຫຼາຍຄັ້ງ, ສ່ວນຫຼາຍແມ່ນດ້ວຍ□ານຊຸມນຸມສັງຄົມ. ຢູ່ໃນບາງສັງຄົມ, ແມ່ນມີສະຖານທີ່ສຳລັບ□ານປຶ□ສາຄົ້ນຄວ້າເລື່ອງລາວ ແລະ ບັນຫາຕ່າງໆເປັນຕົ້ນຢູ່ໃນ *ມົວຣັງ* (ນາ□າ), ແດເພ (ແຄນຄະແນ) ຫຼືກອງປະຊຸມພິເສດເປັນຕົ້ນ ໃນບັນດາໄອແບນ. ຢູ່ໃນສັງຄົມສ່ວນໃຫຍ່, □ານລົມ□ັນຢ່າງບໍ່ເປັນທາງ□ານຂອງສັງຄົມຕົວຢ່າງເຊັ່ນໃນໄລຍະດື່ມ, □ິນ, ພິທີ□ິນດອງ, ພິທີສິ່ງສະ□ານ ຫຼື ພຽງແຕ່ນັ່ງອ້ອມກອງໄຟແບບງ່າຍດາຍ □ໍແມ່ນໂອ□າດສຳລັບ□ານປະ□ອບຄຳຄິດຄຳເຫັນ.

ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້□ໍສາມາດເປັນໂອ□າດທີ່ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍທຳມະດາທີ່ໄດ້ຮັບມອບອຳນາດຢູ່ໃນສັງຄົມຊາວຊົນເຜົ່າສາມາດ ມີອິດທິພົນຕໍ່ຜູ້ຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນຊຸມຊົນ ແລະ ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງອົງການປົ□ຄອງທ້ອງຖິ່ນ□່ຽວ□ັບຫຼາຍໆ ບັນຫາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ. ໂອ□າດດັ່ງກ່າວນີ້ຕ້ອງ□ຳນົດໃຫ້ໄດ້ ແລະ ຍຸດທະສາດທີ່ໄດ້ພັດທະນາເພື່ອ□່ໃຫ້ເ□ີດມີ□ານປ່ຽນແປງໂຄງສ້າງເຫຼົ່ານີ້. □ານປ່ຽນແປງເຫຼົ່ານີ້ສາມາດໃຫ້ແມ່ຍິງໄດ້ມີໂອ□າດຫຼາຍຂື້ນໃນຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາ, ຫຼືພຽງແຕ່ມີອິດທິພົນຕໍ່ຜູ້ອື່ນເພື່ອຕັດສິນບັນຫາທີ່ມີຄວາມເຄື່ອນໄຫວຕໍ່ບົດບາດຍິງຊາຍ. ຢູ່ໃນ□ານຈັດຕັ້ງຂອງຊຸມຊົນ, ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ທີ່ໄດ້ຮັບມອບອຳນາດ□ໍສາມາດຈັດ□ານຝຶ□ອົບຮົມ ຫຼື ກອງປະຊຸມປຶ□ສາຫາລືໃຫ້ແ□່ຊຸມຊົນ. ສະຖາບັນ□ານປົກຄອງທ້ອງຖິ່ນ□ໍສາມາດໄດ້ຮັບ□ານສະໜັບສະໜູນເພື່ອຮັບປະ□ັນໃຫ້□ານຕັດສິນທີ່ໄດ້ເຮັດ□່ຽວ□ັບບັນຫາຂອງແມ່ຍິງແມ່ນຄວາມເປັນຫ່ວງເປັນໄຍຂອງຊຸມຊົນທັງໝົດ.

ບົດທີ10

ແຜນຕິດຕາມກິດຈະກຳ

ແຜນຕິດຕາມ

ຈຸດປະສົງ:

1. ສະໜັບສະໜູນກິດຈະກຳ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການຕິດຕາມ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ແບ່ງປັນສິ່ງທີ່ພວກເພິ່ນໄດ້ຮ່ຳຮຽນຢູ່ໃນການຝຶກອົບຮົມກັບຊຸມຊົນ ຂອງພວກເພິ່ນ.
2. ເພື່ອກຳນົດກິດຈະກຳ ແລະ ສະໜັບສະໜູນການເສີມສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ເຄືອຂ່າຍຂອງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າ.

ເວລາ: 1 ຊົ່ວໂມງ 30 ນາທີ

ກິດຈະກຳ:

ບົດຝຶກຫັດ I ການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າ: ແຜນຕິດຕາມ (1 ຊົ່ວໂມງ 30 ນາທີ)

1. ກຸ່ມຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມທີ່ມາຈາກຊຸມຊົນ, ແຂວງ, ທ້ອງຖິ່ນ ຫຼື ກຸ່ມພາສາດຽວກັນ.
2. ແຕ່ລະກຸ່ມປຶກສາຄົ້ນຄວ້າຄຳຖາມຕໍ່ໄປນີ້: (30 ນາທີ)
   - ທ່ານວາງແຜນຕິດຕາມກິດຈະກຳຫຍັງສຳລັບການຝຶກອົບຮົມຄັ້ງຕໍ່ໄປໂດຍນຳໃຊ້ສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ຮ່ຳຮຽນຢູ່ໃນການຝຶກອົບຮົມນີ້?
   - ມີກິດຈະກຳອື່ນໆຫຍັງແດ່ທີ່ເປັນປະໂຫຍດແກ່ທ່ານ ແລະ ເຄືອຂ່າຍ/ການຈັດຕັ້ງຂອງທ່ານ?
   - ທ່ານວາງແຜນຈະຈັດກິດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້ເວລາໃດ ແລະ ຢູ່ໃສ?
   - ບົດບາດຫຍັງແດ່ທີ່ກຸ່ມ ແລະ ແຕ່ລະຄົນສາມາດເຮັດໄດ້ຢູ່ໃນກິດຈະກຳຕິດຕາມ?
3. ແຕ່ລະກຸ່ມສະເໜີຜົນຂອງການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າດ້ວຍການຂຽນຄຳຕອບໃສ່ໃນເຈ້ຍແຂງໂດຍນຳໃຊ້ຕາຕະລາງຕໍ່ໄປນີ້: (20 ນາທີ)

ກິດຈະກຳ	ເວລາໃດ	ຢູ່ໃສ	ແມ່ນໃຜ ຮັບຜິດຊອບຫຍັງ

4. ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກສະຫຼຸບສັງລວມບົດລາຍງານ ໂດຍເອົາບັນດາກິດຈະກຳທີ່ໄດ້ວາງແຜນເອົາໄວ້ສຳລັບແຕ່ລະພື້ນທີ່ມາລວມກັນ. (10 ນາທີ)
5. ຫຼັງຈາກນັ້ນການປຶກສາຄົ້ນຄວ້າເປັນຄະນະກໍໄດ້ດຳເນີນຊຶ່ງໃນນັ້ນຜູ້ນຳຂອງການຈັດຕັ້ງຫຼືເຄືອຂ່າຍແບ່ງປັນ ແລະ ປຶກສາຄົ້ນຄວ້າແຜນລວມຂອງເຄືອຂ່າຍ, ຊຶ່ງກິດຈະກຳຕິດຕາມທີ່ໄດ້ແນະນຳໃຫ້ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້, ແລະ ບົດບາດຂອງເຄືອຂ່າຍ ໃນກິດຈະກຳຕິດຕາມຈະແມ່ນຫຍັງ. (30 ນາທີ)

ບົດທີ11

ການປະເມີນຜົນ

ການປະເມີນຜົນ

ວັດຖຸປະສົງ:

1. ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ສະແດງອອກຄວາມຮູ້ສຶກໂດຍລວມ ແລະ ການປະເມີນຂອງເຂົາເຈົ້າກ່ຽວກັບການຝຶກອົບຮົມທັງໝົດ.

ເວລາ: 1 ຊົ່ວໂມງ

ກິດຈະກຳ:

1. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ລະຄົນຂຽນແບບຟອມ ປະເມີນຜົນທີ່ໄດ້ຄັດຕິດໃຫ້ ແລະ ສົ່ງໃຫ້ຄະນະຈັດຕັ້ງ. (15 ນາທີ)

ບົດຝຶກຫັດ I ວາລະແບ່ງປັນ (45 ນາທີ)

1. ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ່ລະຄົນແບ່ງປັນໂດຍສັງເຂບ ຄວາມຄິດຂອງຕົນກ່ຽວກັບຄຳຖາມຕໍ່ໄປນີ້:
   - *ການຮຽນຮູ້ທີ່ສຳຄັນກວ່າໝູ່ຢູ່ໃນການຝຶກອົບຮົມຊຸດນີ້ສຳລັບທ່ານແມ່ນ...*
   - *ທ່ານຈະນຳໃຊ້ສິ່ງທີ່ທ່ານຮຳຮຽນຢູ່ໃນການຝຶກອົບຮົມຊຸດນີ້ເພື່ອ ຫຼື ສຳລັບ ...*

2. ຜູ້ອຳນວຍຄວາມສະດວກ ສະຫຼຸບສັງລວມດ້ວຍການໃຫ້ບົດຖະແຫຼງທົ່ວໄປ ຫຼື ການປະເມີນຜົນໄດ້ຮັບໂດຍລວມຂອງການຝຶກອົບຮົມຊຸດນີ້ ໂດຍອີງໃສ່ຄຳເຫັນສະທ້ອນກັບຈາກຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ .

ກຸ່ມພັດທະນາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ

ການຝຶກອົບຮົມສຳລັບແມ່ຍິງຊາວພື້ນເມືອງ (ຊົນເຜົ່າ)ກ່ຽວກັບການຕັດສິນບັນຫາ

<u>ແບບຟອມປະເມີນຜົນ</u>

<u>ໝາຍເຫດ</u>: ການປະເມີນຜົນນີ້ແມ່ນສຳລັບອົງການເພື່ອນຳເອົາຄວາມຮູ້ສຶກ ແລະ ການປະເມີນຂອງທ່ານກ່ຽວກັບການຝຶກອົບຮົມ. ຄຳເຫັນ ແລະ ຄຳແນະນຳຂອງທ່ານຈະເປັນປະໂຫຍດຫຼາຍແກ່ພວກເຮົາ ແລະ ຈະເປັນການຊ່ວຍພວກເຮົາໄດ້ປັບປຸງການຝຶກອົບຮົມ ແລະ ເພື່ອຮຳຮຽນຈາກປະສົບການຂອງທ່ານ. ສະນັ້ນ, ກະລຸນາແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂອງທ່ານກັບພວກເຮົາດ້ວຍ.

(ນີ້ເປັນການສົນທະນາ, ບໍ່ຈຳເປັນຕ້ອງຂຽນຊື່ຂອງທ່ານໃສ່ໃນບົດປະເມີນນີ້).

1. ກະລຸນາໃຫ້ຄຳເຫັນຂອງທ່ານກ່ຽວກັບບັນຫາຕໍ່ໄປນີ້ (ຈົ່ງໝາຍດ້ວຍ ✓):
☺ 😐 ☹

ການປະເມີນຜົນລາຍການຂອງການຝຶກອົບຮົມໂດຍລວມ		ດີ	ປານກາງ	ອ່ອນ
a.	ການຝຶກອົບຮົມໂດຍລວມ	☺	😐	☹
b.	ເນື້ອໃນລາຍການຂອງການຝຶກອົບຮົມ	☺	😐	☹
c.	ວິທີການ	☺	😐	☹
d.	ບົດຝຶກຫັດເປັນກຸ່ມ	☺	😐	☹
e.	ຄູ່ມືຂອງການຝຶກອົບຮົມ	☺	😐	☹
f.	ເອກະສານສຳລັບການຝຶກອົບຮົມ	☺	😐	☹
g.	ໂອກາດຂອງທ່ານສຳລັບການເຂົ້າຮ່ວມຢ່າງຕັ້ງໜ້າ	☺	😐	☹
h.	ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກສຳລັບການຝຶກອົບຮົມ	☺	😐	☹

i.	ທີ່ພັກ	☺	😐	☹
j.	ອາຫານ	☺	😐	☹
k.	ການຈັດຊຸດຝຶກອົບຮົມ	☺	😐	☹
m.	ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານການບໍລິຫານ ແລະ ການເດີນທາງ	☺	😐	☹
n.	ເວລາ ຂອງການຝຶກອົບຮົມ	☺	😐	☹
o.	ເນື້ອໃນກົງກັບຈຸດປະສົງ/ເປັນປະໂຫຍດ	☺	😐	☹
p.	ລີລາໃນການສະເໜີ/ເປັນປະໂຫຍດ	☺	😐	☹
q.	ຄວາມລະອຽດຂອງການອຳນວຍຄວາມສະດວກ ແລະ ເຄື່ອງມືສຳລັບການຝຶກອົບຮົມ	☺	😐	☹

ກະລຸນາໃຫ້ຄຳເຫັນເພີ່ມເຕີມເຊັ່ນດຽວກັນ, ຖ້າຫາກວ່າທ່ານມີ:

....
....
....
....
....

2. ທ່ານພົບເຫັນວ່າ ຫົວຂໍ້/ວາລະ ທີ່ໄດ້ນຳສະເໜີ ໃດ ມີປະໂຫຍດ ຫຼາຍກວ່າໝູ່ ແລະຍ້ອນຫຍັງ?

....
....
....
....

3. ຫົວຂໍ້/ວາລະໃດຂອງການຝຶກອົບຮົມຕ້ອງການໃຫ້ມີການປັບປຸງ?

....
....
....

4. ຄວາມຄິດເຫັນອື່ນໆ ເພື່ອປັບປຸງລາຍການຂອງການຝຶກອົບຮົມ:

....
....
....

5. ຄຳແນະນຳສຳລັບຫົວຂໍ້ຂອງການຝຶກອົບຮົມຄັ້ງຕໍ່ໄປ:

....
....
....

ຂອບໃຈ!

ການແບ່ງປັນ:

ການຮຽນຮູ້ທີ່ສຳຄັນກວ່າໝູ່ຢູ່ໃນການຝຶກອົບຮົມຊຸດນີ້ສຳລັບທ່ານແມ່ນ

....
....
....
....
....

ທ່ານຈະນຳໃຊ້ສິ່ງທີ່ທ່ານໄດ້ຮ່ຳຮຽນຢູ່ໃນການຝຶກອົບຮົມຊຸດນີ້ເພື່ອ ຫຼື ສຳລັບ

....
....
....
....
....

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1

ຕາຕະລາງການຝຶກອົບຮົມ ການມີສ່ວນຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງຊົນ ເຜົ່າໃນການຕັດສິນບັນຫາທີ່ ເມືອງ ...., ແຂວງ ....

ວັນທີ ....-...../...../.........

<u>ຈຸດປະສົງຂອງການຝຶກອົບຮົມໃນຊຸມຊົນ</u>

- ເພື່ອເປັນການສົນທະນາຮ່ວມກັນໃນການຊອກຫາວິທີທາງການຕັດສິນໃຈຂອງແມ່ຍິງ
- ເພື່ອເບິ່ງບົດບາດຂອງແມ່ຍິງໃນການຕັດສິນບັນຫາມີຫຍັງແດ່ໃນສັງຄົມ
- ເພື່ອໂອ້ລົມສົນທະນາ ບັນຫາ, ຂໍ້ຫຍຸ້ງຍາກຂອງແມ່ຍິງທີ່ພົບພໍ້ໃນການຕັດສິນບັນຫາຂອງແມ່ຍິງ

ເວລາ	ຫົວຂໍ້	ຈຸດປະສົງ	ວິທີການ	ອຸປະກອນ	ໝາຍເຫດ
ມື້ທີ 1 ວັນທີ					
9:00 – **9:15** **15** ນາທີ	ກ່າວເປີດພິທີ ກ່າວຈຸດປະສົງຂອງການຝຶກອົບຮົມ ແນະນຳທີມງານ				
9:15 – 9:45 15 ນາທີ	ແນະນຳຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ສ້າງຄວາມຄາດຫວັງຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການຝຶກອົບຮົມ	- ເພື່ອເປັນການສ້າງຄວາມລື້ງເຄີຍລະຫວ່າງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ - ເພື່ອຮູ້ສິ່ງທີ່ຄາດຫວັງຂອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ	- ກຸ່ມ 3 ຄົນ - ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມແຕ້ມຮູບ ຕາມໃຈໂດຍອີງໃສ່ ຄວາມຄາດຫວັງຂອງຕົນ - ທຸກຄົນນຳສະເໜີ	ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫ່ຍ ເຝີດ ບັດຄຳ ສະກອ໋ດ	
9:45 – 10:00 75 ນາທີ	ແນວໂນ້ມໃນການຕັດສິນບັນຫາ	- ເພື່ອສຶກສາກໍລະນີທີ່ແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ ເປັນຜູ້ຕັດສິນບັນຫາ ແລະ ປະເພດຂອງການຕັດສິນບັນຫາທີ່ໄດ້ເຮັດ - ເພື່ອເບິ່ງການຕັດສິນໃຈຂອງພວກເຮົາຫລາຍໆຄົນກ່ຽວກັບການຕັດສິນບັນຫາໂດຍແມ່ຍິງ ແລະ ຜູ້ຊາຍ - ເພື່ອເບິ່ງເຫດຜົນວ່າເປັນ	<u>ສົນທະນາກຸ່ມຍ່ອຍ:</u> ຍິງ-ຊາຍ (5ນາທີ) ເບິ່ງໂຄງຮ່າງຜູ້ນຳ/ນາຍບ້ານ ເປັນຜູ້ຊາຍ ແລະ ແມ່ຍິງ (5ນາທີ) ຄົ້ນຄ້ວາຕາມຄຳຖາມ: 10 ນາທີ - ແມ່ນການຕັດສິນໃຈແບບໃດທີ່ຜູ້ນຳເຫຼົ່ານີ້ເຮັດ? ແຕ່ລະກຸ່ມນຳສະເໜີ: ກຸ່ມລະ 10 ນາທີ ສົນທະນາກຸ່ມຍ່ອຍ: ຍິງ-ຊາຍ (5	ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫ່ຍ ເຝີດ ສະກອ໋ດ ຜູ້ນຳຢູ່ພາຍໃນບ້ານ ນາຍບ້ານ ຮອງນາຍບ້ານ ແມ່ຍິງບ້ານ ຊາວບ້ານ	

		ຫຍັງແມ່ຍິງຈຶ່ງບໍ່ຢາກສິນໃຈມີ ຕຳແໜ່ງໃນສັງຄົມ	ນາທີ) - ເອກະສານການຕັດ ສິນໃຈຕາມ ຮີດຄອງປະ ເພນີຂອງເຜົ່າຄົ້ນຄວ້າ ຕາມຄຳຖາມ: 10 ນາທີ **- ການຕັດສິນໃຈອັນໃດທີ່ຍິງ/ຊາຍ ເຮັດໃນຄອບຄົວ?** **- ການຕັດສິນໃຈອັນໃດທີ່ຍິງ/ຊາຍ ເຮັດໃນຊຸມຊົນ?** **ແຕ່ລະກຸ່ມນຳສະເໜີ: ກຸ່ມລະ 10 ນາທີ** **ຄູຝຶກສະຫລຸບ 10 ນາທີ** **ສົນທະນາກຸ່ມໃຫ່ຍ: (10 ນາທີ)** **ເປັນຫຍັງແມ່ຍິງຈຶ່ງບໍ່ມີຄວາມມຸ່ງມາດ ປາດຖະໜາຫຼືບໍ່ມີຄວາມສາມາດ ເອົາ ຕຳແໜ່ງການຕັດສິນ ບັນຫາ?** (ຮັກສາຄຳຕອບເພື່ອສືບຕໍ່ໃນຫົວຂໍ້ທີ່ 7) **- ຂຽນຄຳຕອບໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫ່ຍ** ຄູຝຶກສະຫລຸບ (10 ນາທີ)		
10:00 –10:15	**ພັກຜ່ອນ**				
10:15 – 12:00	**ສືບຕໍ່**	**ສືບຕໍ່**	**ສືບຕໍ່**		
12:00 – 13:00	**ພັກທ່ຽງ**				
13:15 – 13:15	**ສືບຕໍ່**	**ສືບຕໍ່**	**ສືບຕໍ່**		
13:15 – 14:00 45 ນາທີ	**ເລື່ອງຂອງນາງ**	**- ເພື່ອໃຫ້ແມ່ຍິງຮູ້ຄຸນຄ່າຂອງ ການປະ ກອບສ່ວນຂອງພວກ ເພີ່ນຕໍ່ຄອບຄົວ ແລະ ສັງຄົມ.** **- ເພື່ອເປັນການຮໍ່າຮຽນກ່ຽວ**	ສົນທະນາ: **ເລື່ອງຂອງນາງ** **ຄູຝຶກ ໄຈ້ແຍກບົດບາດຂອງແມ່ຍິງ** **- ໃນຄອບຄົວ** **- ໃນຊຸມຊົນ**	**ສົນທະນາ ລະດົມສະໝອງ ກ່ຽວກັບຕົວຢ່າງ ແມ່ຍິງທີ່ເດັ່ນໃນບ້ານ,**	

		ກັບສິ່ງທີ່ແມ່ ຍິງຊາວຊົນເຜົ່າອື່ນໄດ້ເຮັດເພື່ອຊ່ວຍຄອບ ຄົວ ແລະ ຊຸມຊົນຂອງພວກເພິ່ນ	ຄູຝຶກສະຫລຸບ	ຫຼື ຊຸມຊົນ 2 ຫາ 3 ຕົວຢ່າງ.	
14:0014:15	ພັກຜ່ອນ				
14:15 – 16:00	ຄວາມສາມາດຂອງແມ່ຍິງໃນການຕັດສິນໃຈ	- ເພື່ອໃຫ້ເຂົ້າໃຈຫຼັກ ການໃນການຕັດສິນໃຈຢ່າງ ຮອບຄອບ	ໂຕ້ວາທີ 2 ກຸ່ມເຫັນດີ ແລະ ບໍ່ເຫັນດີ **- ຂະບວນການຕັດສິນບັນຫາຕາມຮີດຄອງປະເພນີ** ແຕ່ລະກຸ່ມໃຫ້ເຫດຜົນ <u>ສົນທະນາກຸ່ມຍ່ອຍ: 2-3 ກຸ່ມ</u> ນຳໃຊ້ຄຳຖາມຄົ້ນຄວ້າ: 15 ນາທີ **1. ການຕັດສິນບັນຫາທີ່ ຮອບຄອບເຮັດແນວໃດ? ຫຼັກການໃດແດ່?** ແຕ່ລະກຸ່ມນຳສະເໜີ: 15 ນາທີ **ຄູຝຶກຊວນສົນທະນາກຸ່ມໃຫ່ຍ:** **2. ເງື່ອນໄຂທີ່ຈຳເປັນເພື່ອໃຫ້ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າຕັດສິນບັນຫາໄດ້ດີແມ່ນຫັຍງ?** ຄູຝຶດສະຫລຸບ	- ເອກະສານ3 ຕົວຢ່າງ ຂະບວນການ ຕັດສິນໃຈຕາມຮີດຄອງປະເພນີ ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫ່ຍ ເຝີດ ສະກອ໋ດ	
ມື້ທີ່ 2 ວັນທີ່					
8:008:30	ສະຫລຸບຄືນມື້ທີ່ 1 ຫຼິ້ນເກມ				
8:309:30	ແມ່ຍິງໃນການພັດທະນາ	- ເພື່ອຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມເຂົ້າໃຈຄວາມໝາຍການພັດທະນາສຳລັບພວກເພິ່ນ - ຄວາມແຕກຕ່າງໂຄງການ	ລະດົມສະໝອງກຸ່ມໃຫ່ມ: (5 ນາທີ) ການພັດທະນາແມ່ນຫັຍງ? ອະທິບາຍນະໂຍບາຍ ແລະ ຄວາມເປັນຈິງ, ສິ່ງທີ່ທ້າທາຍ (5 ນາທີ)	- ເອກະສານ 4 ນະໂຍບາຍ, ຄວາມເປັນຈິງ ແລະ ສິ່ງທ້າທາຍ	

		ພັດທະນາທີ່ເພີ່ນເຫັນ **- ບົດບາດຂອງແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າໃນການຕັດສິນໃຈມີອິດທິພົນໃນຊຸມຊົນ**	ຂຽນລາຍການໂຄງການພັດ ທະນາ ທີ່ມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບແມ່ຍິງໃນເຂດ ບ້ານ, ຊຸມຊົນ ທີ່ມີ 2 ໂຄງການ. ແບ່ງເປັນ 2 ກຸ່ມ: ຄົ້ນຄ້ວາ 10 ນາທີ ຂຽນແຜນຄວາມຄິດກ່ຽວກັບບັນດາ ໂຄງການ ໃນແບບປັດຈຸບັນ ແລະ ແບບພື້ນເມືອງແຕ່ລະ ກຸ່ມນຳສະເໜີ 10 ນາທີ ຄູຝຶກສະຫລຸບ ລະດົມສະໝອງກຸ່ມໃຫ່ຍ: 10 ນາທີ ຄິດວ່າການພັດທະນາປະເພດໃດມີ ປະໂຫຍດກັບຊຸມຊົນ? ການພັດທະນາແບບໃດທີ່ແມ່ຍິງຕອ້ງ ການ? ແມ່ຍິງສາມາດມີບົດບາດໃນການ ພັດທະນາຊຸມຊົນແນວໃດ? ຄູຝຶກສະຫລຸບ (5 ນທີ)	**ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫ່ຍ** **ເຝີດ** **ສະກອ໋ດ**	
9:30 – 10:15		**- ເພື່ອຄົ້ນຄິດວ່າມີອະຄະຕິ ກ່ຽວກັບບົດບາດ ຍິງ - ຊາຍ** **- ເພື່ອເບິ່ງຂໍ້ອອ່ນໃນການປະຕິ ບັດຕາມປະເພ ນີ ຫຼື ລະບຽບ ກົດໝາຍທີ່ ພົວພັນເຖິງມໍລະ ດົກ**	ຜູ້ເຂົ້າຮວ່ມ 4 - 5 ຄົນສະແດງບົດ ບາດກຸ່ມ 10 ນາທີ, ສະແດງ 10 ນາທີ ສົມມຸດ: ເອກະສານແຈກ 5 **ການເຂົ້າເຖິງມໍລະດົກຂອງລູກຍິງ** ອະທິບາຍກ່ຽວກັບບັນດາກົດໝາຍທີ່ ກ່ຽວຂອ້ງ. 10 ນາທີ ຄູຝຶກສະຫລຸບ 5 ນາທີ ຕົວຢ່າງໃນການສືບທອດມໍລະດົກ ຕາມຮີດຄອງປະເພນີ.	**ເອກະສານ 5 ການ ເຂົ້າເຖິງມໍລະດົກຂອງ ລູກຍິງ** **ເອກະສານ 6 ລັດຖະທຳມະ ນູນ, ກົດໝາຍພັດທະນາ ແລະ ປົກປອ້ງແມ່ຍິງ, ສິນທິສັນຍາ ຊີດໍ.**	

			ສົນທະນາກຸ່ມໃຫຍ່: 10 ນາທີ ແມ່ນໃຜເປັນຜູ້ສືບທອດມູນມໍລະດົກໃນກົດໝາຍ? ໃນຄວາມເປັນຈິງເປັນແນວໃດ? ອັນໃດເປັນເຫດຜົນເບື້ອງຫລັງ? ມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບແມ່ຍິງໃນຄອບຄົວແນວໃດ? ວິທີການປະຕິບັດແບບນີ້ແມ່ນໄດ້ມີຜົນກະທົບແນວໃດຕາມໄລຍະເວລາຈົນເຖິງປັດຈຸ ບັນ? ເຮົາສາມາດເຮັດຫຍັງເພື່ອໃຫ້ເກີດຄວາມຍຸດຕິທຳ ແລະ ເປັນທຳ?	**7 ຕົວຢ່າງການສືບທອດມໍລະດົກຂອງ** **ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫ່ຍ** **ເຟີດ** **ສະກອັດ** **ບັດຄຳ**	
10:0010:30	**ພັກຜ່ອນ**				
10:3011:30	**ການແບ່ງວຽກໃນຄົວເຮືອນ**	**- ເຂົ້າໃຈສະພາບການແບ່ງວຽກໃນເຮືອນຂອງຍິງ-ຊາຍ** **- ປຶກສາຄົ້ນຄ້ວາກ່ຽວກັບ ປະເພດການປ່ຽນແປງ ແລະ ສິ່ງທີ່ສາມາດເຮັດ ເພື່ອປ່ຽນແປງສະພາບ**	ແບ່ງ 2 ກຸ່ມ: 10 ນາທີ ແບ່ງວຽກໃນຄອບຄົວທີ່ ເປັນວຽກຍິງ ແລະ ຊາຍ ແຕ່ລະກຸ່ມນຳສະເໜີ 5 ນາທີ ແບ່ງເປັນ 2-3 ກຸ່ມ (ສະແດງບົດບາດສົມມຸດ) 15 ນາທີ (ກຽມ 5 ນາທີ) ບັນຫາໃນການແບ່ງວຽກງານ - ຄອບຄົວ - ຊຸມຊົນ - ໃຫ້ແກ່ກຸ່ມຂອງແມ່ຍິງນຳ ກັນລະດົມສະໝອງສົນທະນາກຸ່ມໃຫ່ຍ: 10 ນາທີ **ຫາກເຮັດໃຫ້ເກີດມີການປ່ຽນແປງແມ່ນຫຍັງທີ່ສາມາດເປັນໄປໄດ້?** **ສາມາດເຮັດຫຍັງແດ່ເພື່ອປ່ຽນແປງ?** ສະໜັບສະໜູນ ຫລື ຄັດຄ້ານ:	**- ຕື່ນນອນ ຈົນເຂົ້ານອນ ທ່ານໄດ້ເຮັດຫຍັງແດ່?** **- ຮູບພາບມືຂອງໃຜ** **- ເອກະສານແຈກ 8 ແລະ 9** **ບົດລະຄອນການແບ່ງງານໃນຄອບຄົວ, ຊຸມຊົນ ແລະ ແມ່ຍິງ ດວ້ຍກັນ** **ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫ່ຍ** **ເຟີດ** **ສະກອັດເຈ້ຍ**	

			(ຂຽນຫົວຂໍ້ໃສ່ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫຍ່) 15 ນາທີ **- ຈ້າງຄົນຊ່ວຍວຽກເຮືອນ** **- ຊື້ເຄື່ອງປະດັບຈຸກຈິກເຂົ້າ ເຮືອນ** **- ອົບຮົມເດັກນ້ອຍຜູ້ຊາຍເຮັດວຽກ ເຮືອນຊ່ວຍຕັ້ງແຕ່ໄວເດັກ** **- ຮອ້ງຂໍຜູ້ຊາຍໄປຫາຟືນ, ຕັກນ້ຳໃນ ໄລຍະຊຸມຊົນມີກິດ ຈະກຳ** **- ອົບຮົມການນັບຖືສຳລັບຜູ້ຊາຍທີ່ ຢາກຊ່ວຍແມ່ຍິງເຮັດ ວຽກເຮືອນ, ບໍ່ ໃຫ້ສະແດງຄວາມບໍ່ນັບຖື ຫລື ຫົວ ຂວັນເພີ່ນ** ຄູຝຶກສະຫລຸບ: 5 ນາທີ		
11:3012:00	ຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ	**- ເພື່ອໄດ້ມີການຄົ້ນ ຄ້ວາກ່ຽວ ກັບຄວາມຮຸນແຮງຕໍ່ກັບແມ່ຍິງ ຊົນເຜົ່າໃນຄອບຄົວ, ການ ລວນລາມທາງເພດ ຫຼື ການໃຊ້ ອຳນາດແບບທະຫານ** **- ເພື່ອຫາສາເຫດຂອງຄວາມ ຮຸນແຮງຕໍ່ແມ່ຍິງ**	ອະທິບາຍກ່ຽວກັບຄວາມຮຸນແຮງທີ່ ກ່າວໃນກົດໝາຍ (5 ນາທີ) ລະດົມສະໝອງຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ ໃຫ້ຕົວ ຢ່າງກ່ຽວກັບບັນຫາຄວາມຮຸນແຮງ ພາຍໃນບ້ານ (15 ນາທີ) 1-2 ກໍລະນີ ວິເຄາະຮ່ວມກັນໃນກຸ່ມໃຫ່ຍ - ຮູບແບບຄວາມຮຸນແຮງ - ຜົນກະທົບຕໍ່ແມ່ຍິງ - ສາເຫດຂອງຄວາມຮຸນແຮງ **ຄູຝຶກສະຫລຸບ**	**ເຈ້ຍແຜ່ນໃຫ່ຍ** **ເຝີດ** **ສະກອ໋ດ** **ເອກະສານ** **ກົດໝາຍພັດທະນາ ແລະ ປົກປອ້ງແມ່ຍິງ**	
12:0013:00	ພັກທ່ຽງ				
13:00—13:45	ກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍແຫ່ງ ຊາດໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງແມ່ຍິງ ໃນການຕັດສິນບັນຫາໃນລະດັບ	- ໃຫ້ມີຄວາມຄຸ້ນເຄີຍກັບນະ ໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍຂອງ ຊາດ	ຕົວຢ່າງ: ອະທິບາຍ 10 ນາທີ **- ກົດໝາຍພັດທະນາ ແລະ ປົກປອ້ງ ແມ່ຍິງ.**		

13:00—13:45	ກົດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດໃນການເຂົ້າຮ່ວມ ຂອງແມ່ຍິງໃນການຕັດສິນບັນຫາໃນລະດັບຊາດ	- ໃຫ້ມີຄວາມຄຸ້ນເຄີຍກັບນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍຂອງຊາດ - ເພື່ອວິເຄາະຂໍ້ດີ ແລະ ຂໍ້ຈຳກັດຂອງກົດໝາຍ - ເພື່ອສຳຫລວດເບິ່ງໂອ ກາດເປັນໄປໄດ້ເພື່ອສະ ໜັບສະໜູນ ແລະ ສົ່ງເສີມການເຂົ້າຮ່ວມຂອງແມ່ຍິງໃນການຕັດສິນບັນ ຫາໃນແຕ່ລະ ລະດັບ	ຕົວຢ່າງ: ອະທິບາຍ 10 ນາທີ - ກົດໝາຍພັດທະນາ ແລະ ປົກປອ້ງແມ່ຍິງ. - ອີງການອຳນາດການປົກ ຄອງບ້ານທີ່ມີແຕ່ຜູ້ຊາຍ ວິເຄາະຮ່ວມກັນ 15 ນາທີ ຈຸດດີ ຂໍ້ຈຳກັດ ລະດົມສະໝອງກຸ່ມໃຫ່ຍ: 15 ນາທີ ຜົນປະໂຫຍດຈາກການບັນດາໂອກາດເຫຼົ່ານີ້ເພື່ອໃຫ້ແມ່ ຍິງເຂົ້າຮ່ວມໃນຂັ້ນຕັດສິນບັນ ຫາຫລາຍຂື້ນ. ຄູຝຶກສະຫລຸບ 5 ນາທີ		
13:4514:00	ພັກຜ່ອນ				
14:0014:45	ຍຸດທະສາດ ເພື່ເອົາແມ່ຍິງເຂົ້າມາຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງຕັດສິນບັນຫາ	- ເພື່ອເບິ່ງການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ຄັດຄ້ານໃນການໃຫ້ບົດບາດ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດຊອບວຽກງານ ແລະ ອຸປະສັກ. - ເບິ່ງຕຳແໜ່ງຂອງແມ່ຍິງໃນຊຸມຊົນ ແລະ ຖອດຖອນບົດຮຽນເອົາຍຸດທະສາດທີ່ເໝາະສົມເພື່ອ ປັບປຸງບັນຫາຢູ່ໃນສັງຄົມ - ວິທີທາງໃນການຂະ ຫຍາຍໃນວົງກ້ວາງຂອບເຂດການຕັດສິນໃຈເພື່ອມີອິດທິພົນຕໍ່ຜູ້ຕັດສິນບັນ ຫາໃນຊຸມຊົນ ແລະ	ໃຫ້ບົດຝຶກຫັດ: **ການຈັດຕັ້ງ ຄະນະກຳມະການງານບຸນບ້ານ 5 ນາທີ** ລະດົມສະໝອງກຸ່ມໃຫ່ຍ: 15 ນາທີ - ເຫດຜົນເປັນຫຍັງຈຶ່ງມີຜູ້ເລືອກເອົາຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ບໍ່ເອົາຄວາມຮັບຜິດຊອບ. ຄູຝຶກສະຫລຸບສາເຫດ ລະດົມສະໝອງກຸ່ມໃຫ່ຍ: 25 ນາທີ - ຈະເຮັດແນວໃດ ໃຫ້ແມ່ຍິງຊົນເຜົ່າເຂົ້າມາຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງ ຕັດສິນບັນຫາຢູ່ໃນຊຸມຊົນ ແລະ ການຈັດຕັ້ງ? - ແມ່ຍິງສາມາດເຮັດຫຍັງແດ່ເພື່ອໃຫ້ມີອິດທິພົນໃນການຕັດສິນບັນຫາຢູ່		
14:45—15:30	ປະເມີນຜົນການຝຶກອົບຮົມ ປິດພິທີ				

ໃບຊ້ອນທ້າຍ ສອງ:

ວາລະສະຫຼູບຄວາມ - □ານປະເມີນ

ວັດຖຸປະສົງ:

1. ເພື່ອປະເມີນຂະບວນ□ານ, □ານເຂົ້າຮ່ວມ ແລະ ວິທີ□ານຝຶ□ອົບຮົມ ແລະ ເພື່ອຊ່ວຍຖອດຖອນບົດຮຽນແຕ່ລະວັນ.
2. ເພື່ອໃຫ້ມີຄວາມໝັ້ນໃຈໄດ້ວ່າບັນດາຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ຮຽນຮູ້ຮ່ວມ□ັນ.

ເວລາ: **30 ນາທີ ແຕ່ລະ ຂໍ້ ເມື່ອເລີ່ມຕົ້ນ ມື້ທີ 1 ແລະ ມື້ທີ 4 ຂອງ ການຝຶກອົບຮົມ.**

□ິດຈະກຳ:

1. ມອບໝາຍຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມ 2ຄົນ ໃຫ້ເຮັດວຽ□ຮ່ວມ□ັນເພື່ອ□ະ□ຽມບົດສະຫຼູບຄວາມສຳລັບມື້ນີ້.
2. ເມື່ອເລີ່ມຕົ້ນ ວາລະ ຂອງມື້ຕໍ່ໄປ, ຜູ້ລາຍທີ່ໄດ້ຮັບມອບໝາຍສະເໜີບົດສະຫຼູບຄວາມໂດຍ ອີງໃສ່□ານສັງເ□ດຂອງຕົນ ແລະ □ານປະເມີນ□ິດຈະກຳຂອງມື້ໂດຍນຳໃຊ້ຕາຕະລາງຕໍ່ໄປນີ້:

ເນື້ອໃນ ແລະ ຂະບວນການ	**ການເຂົ້າຮ່ວມ**	**ວິທີການ**
ເນື້ອໃນມີຄວາມເໝາະສົມ ແລະ ພຽງພໍບໍ່ສຳລັບວັດຖຸປະສົງຂອງວາລະ?	ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມຝຶ□ອົບຮົມ ມີ□ານເຂົ້າຮ່ວມ ຢ່າງຕັ້ງໜ້າບໍ່?	ວິທີ□ານ ມີປະສິດທິຜົນບໍ່?
ເວລາທີ່ໄດ້ຈັດໃຫ້ສຳລັບ ວາລະ ພຽງພໍຫຼືບໍ່?	ໝົດທຸ□ຄົນໄດ້ມີສ່ວນຮ່ວມບໍ່ ຫຼື ວ່າມີບາງຄົນຖື□ປະປ່ອຍ ຢູ່ນອ□?	ຖ້າຫາ□ວ່າບໍ່, ເປັນຫຍັງ?
ຄຳແນະນຳເພື່ອປັບປຸງວາລະສຳລັບມື້ນີ້	ພວ□ເຮົາຈະສາມາດປັບປຸງ□ານເຂົ້າຮ່ວມສຳລັບມື້ນີ້ໄດ້ແນວໃດ?	ຄຳແນະນຳເພື່ອປັບປຸງວິທີ□ານ

3. ວິທີໜຶ່ງອີ□ເພື່ອໃຫ້ຜູ້ເຂົ້າຮ່ວມໄດ້ສະແດງອອ□□ານປະເມີນຂອງພວ□ເພິ່ນ□ຽວ□ັບວ່າ□ານຝຶ□ອົບຮົມນີ້ດຳເນີນໄປແນວໃດແມ່ນດ້ວຍ□ານສ້າງ **"ພື້ນທີ່ເສລີ", ຊຶ່ງແມ່ນເຈ້ຍແຂງເປົ່າແຜນໜຶ່ງຕິດໃສ່**. ໃຜໆ□ມີສິດຂຽນຄຳເຫັນຂອງຕົນໃສ່ພື້ນທີ່ເສລີໂດຍນຳໃຊ້ຄຳເວົ້າຫຼືຮູບແຕ້ມ, ຕົວຢ່າງເຊັ່ນ, *"ເບື່ອໜ່າຍ"*, *"ເ□ນຕື່ນອີ□"*, *"ພັ□ຜ່ອນສະໝອງຕື່ມອີ□"*, ແລະ ອື່ນໆ.

ກຸ່ມພັດທະນາບົດບາດຍິງ-ຊາຍ

ບ້ານສະພານທອງເໜືອ, ເລກທີ 101/5
ຕູ້ ປ. ນ: 10820
ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ. ສ ປ ປ ລາວ
ຫ້ອງການ: +856021 263349